

Los Hechos de los apóstoles

Espíritu Santo mware queo sãgũ yiguĩji Dios, Jesús ĩ yire gaye

¹ Yũ baba Teófilo, ñati mũ. Iti rãmũju mure papera yũ cõasucati Jesús ĩ yigore, ito yicõri ĩ riasore gaye mure papera cõacu yũ. ² Ñajediro ĩ yigore mure gotigu macãrucũro ĩ mũa warajũna ucasusacu yũ. Ñmacũju ĩ mũjaroto riojũna ĩ oca goti ucuronare beseyiju Jesús. Apóstoles wame cõtuyijarã ĩna. Espiritu Santore tucõri, “Adi ña mũa moaroti”, yiyiju Jesús ĩnare. ³ Jesús ĩ godaja bero mũcana tũdi caticõri ĩ oca goti ucutoni ĩ cũanare goaĩoyiju Jesús. Jũarã masacõ rãmũri goa ñayiju Jesús, coji meje. ĩ tũdi catire gaye queno ĩna masisatoni biyaro goaĩoyiju Jesús, ĩ cũanare. ĩnare goaĩocõri, “No ĩre tũorũnrãreti ĩ rotiroju miojugũ yiguĩji Dios”, yire oca riasoyiju Jesús ĩnare.

⁴ ĩna rãca ñagũju, ado bajiro gotiyiju Jesús ĩnare maji:

—Ado Jerusalénre wagobeja mũa. Mani Jacũ Dios ĩ gotiado bajiroti Espiritu Santo ĩ ejarotire bocatiya mũa, yiyiju Jesús ĩnare. Ito yicõri, coji meje mware goticũ yũ itire, yiyiju Jesús ĩnare. ⁵ Iti rãmũju ñeñaro mũa yirise jidicãja bero mware idé guñi Juan. Ito bajiri nocõ mejeti Espiritu Santo queo sãgũ yiguĩji Dios mware, yiyiju Jesús ĩ cũanare.

Macãrucũroju Jesús ĩ mũa ware gaye

⁶ Jesús rãca minijuacõri ado bajiro seniĩayijarã ĩna ĩre:

—Jane mejeju romano masa gũa ya sita ĩmacõri gũare moa rotiyoni ĩna. ¿Adocãta ĩnare bucõagũ yigũjada mũ?

Ito yicōri, ¿ado gua rotigorajū m̄cana guare j̄dacōa rotigū yigujada m̄? yiyijarā ĩna Jesure.

⁷ ĩna ito yija t̄ocōri, ado bajiro c̄diyijū Jesús ĩnare:

—No yicōri masire ma m̄ware. Mani Jacu Dios, ĩ masirisena ĩ yirotire, ĩ s̄ḡti masiami itire. Masibea m̄a. Di rum̄a, di rodo, di ūm̄a, yi masibea m̄a. Dios s̄ḡti masiami ĩ yirotire. ⁸ Adij̄a ña m̄a masirseoni. Espiritu Santo ĩ wadiroca, oca s̄orise ejaro yiroja m̄ware. Ito yicōri ḡjerā c̄torijū wacōri, ĩnare yure b̄sirā yirāji m̄a. Jerusalénjū, Judea sitajū c̄ni, Samaria sitajū c̄ni, mac̄r̄c̄ro ñarocōj̄ti, yure b̄sirā yirāji m̄a, yiyijū Jesús apóstol mesare.

⁹ Iti ĩnare goti t̄ocōri, ĩre ĩna tibojaroca riti ūmac̄jū m̄ja was̄oyijū Jesús. Ito bero ide bueri iti ejarocati, ruyubicoayijū Jesús ĩja. Ito bajiri t̄di tibisijarā ĩna Jesure. ¹⁰ ĩ m̄jagorajū mac̄r̄c̄rojū ti m̄o ñayijarā ĩna. Ito bajiro ĩna ti m̄o ñaroca ñajasaroti Dios ñaro ḡna j̄arā ángel mesa goa r̄ḡyijarā ĩna t̄. Yutabuju b̄to yorise s̄ñarā ñayijarā ĩna. ¹¹ Ado bajiro gotiyijarā ĩna:

—M̄a Galilea ḡna, mac̄r̄c̄rojū ti m̄o r̄ḡbesa. Āni Jesuti, mac̄r̄c̄rojū m̄ja wacu, m̄cana ĩ m̄ja waja, m̄a tiado bajiroti m̄cana t̄di ejaḡu yiguĭji ĩja, yiyijarā ángel mesa Jesús ĩ c̄anare.

Judas ñajac̄re wasoaron a Matíasre ĩna besere gaye

¹² Olivos wame c̄tiri turiajū ñayijarā Jesús ĩ c̄ana. Ito bero Jerusalénjū t̄dicoayijarā ĩna ĩja. S̄jū meje ñayijū iti c̄to. Coji c̄oc̄o ñayijū iti c̄to. ¹³ C̄tojū ejacōri ĩna ñari wijū m̄ja wacōri, co s̄anim̄a weca s̄jayijarā ĩna. ĩna ñayijarā ado bajiro wame c̄tirā: Pedro, Juan, Santiago, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, ito yicōri Alfeo mac̄ Santiago. Ito bero ḡjerā ñayijarā Simón celote gaye t̄oġora, ito yicōri Santiago mac̄ Judas. Itocō ñayijarā

ina. ¹⁴ Sīgũre bajiro usi cõtıcõri minijuasotiyijarã ina Diore busirona. Jesús ocabajirã, ito yicõri Jesús jaco María, gãjerã romia cãni cojuti minijuacõri Diore busiyijarã ina.

¹⁵ Iti rumuriti Jesure masirã minijuayijarã. Co ãmojeno masa ñayijarã ina. Ina wato wumũ rügũcõri, ado bajiro gotiyijũ Pedro ñare:

¹⁶ —Tũoya yũ ñarã mũa. Jane mejeju mani ñicu David ñayoru, Espiritu Santo i rotija ucayoñi, Judas i ñarotire. “Jesure ina ñiatoni gotigu yiguñi Judas wame cõtigu”, yi tũõia yugu ito bajiro ucañi David ñayoru. Iti i ucayore bajiroti rõtacu. Ado bajiro rujeayiju Dios i busire. Tũote mũa, yiyiju Pedro ñare.

¹⁷ Judas cãni mani rãca cocati Jesús rãca riasotiquĩ. Ito yicõri mani rãca moaquĩ. ¹⁸ Mani rãca moacacu ñabo-jaguti Jesure ina ñiatoni oca meniñi i. Ito bajiro ñeñaro i yija bero yucũgu ãmacũju mũja wacõri i ya ãmumaju jũgũbo siayiju. Ito bajiro yicõri bubu quedi yojayiju. Ito bajicõri godacoayiju ija. Ito bero ãmacũju wada yojacõri i ya jeraga joto watoju i ya gũdamisi budi yojayiju. I ñajacu ñeñaro yire wajana sũori i ñajacu ya niyeru ãmicõri coju sita waja yiyijarã gãjerã. ¹⁹ Jerusalén gãna itire tũobũjacõri, “Acéldama”, wame yiyijarã iti sitare. Ina ocanama, “Sĩare waja ina waja yira sita ña”, yireoni ñayiju.

²⁰ Jane mejeju David ñayoru ado bajiro ucañi:

Wagoado ñaro yiroja i ya wi. Masa ñamenaji i ya wire. Ito yicõri gãji moa wasoagu yiguñi i ya moare, yi ucañi David ñayoru, yiyiju Pedro ñare.

²¹⁻²² Ito bajiri Judasre wasoato mani. “Jesús i godaja bero mucana tũdi catiami”, yi masigũre mani beseja quena. Ito yicõri Juan Jesure i idé guroca tiru, ito yicõri Jesús i mũjaja tigorure mani beseja quena. Gãjire beseruja manire, mani rãca ñacacũre. Ito yicõri Jesús i wa ucuroca

wa ucure beserujarāji mani. Ito bajigure amarujarāji mani, yiyijū Pedro ĩnare.

²³ Pedro ĩ busija bero, ito ĩarā jūarā ũmure beseyjarā ĩna. “José Justo Barsabás wame cutigū quenami”, yiyijarā ĩna. “Matías ĩ cūni quenami”, yiyijarā ĩna. ²⁴ Ito bajiro yicōri, Diore ado bajiro seniyjarā ĩna:

—Dios gūa ũjū, mū masia masa jeyaro ĩna tuoarise gaye. Ito bajiri gūare ĩoña mū beserure. ²⁵ Judasre wasoarcū ito yicōri gūa rāca riasotirocure ĩoña gūare. Judas gūare wagoquĭ ñeñaro yi āmogū. Ito bajiri adocāta ñeñaro yirise waja, waja yiadojū ñaguĭji ĩ, yiyijarā ĩna Diore senirā.

²⁶ Ito yija José Justo wame gūtagājū uca wōyijarā ĩna, ito yicōri Matías wame gajegajū. Itigari gūtagāri queocōri, “Tito maji, ñimū ñati Dios ĩ beserū”, yiyijarā ĩna. Gūtagā ito quedija ticōri, “Matías ñami Dios ĩ beserū”, yi masiyijarā ĩna. Ito bajiro bajicōri ĩna rāca ñasuoijū Matías coga gūbojeno ĩarā tū. Jūa gūbojeno ĩarocū ñayijū ĩ.

2

Espíritu Santo ĩ quedo sājare gaye

¹ Pentecostés ĩari rūmū ejaroca Diore masirā ĩarocōti cojūti minijua ñayijarā. ² ũjasaroti oca sēoro ruyuyijū ũmacūjū. Būto mino ito wēaro bajiro bajiyijū. ĩna ĩari wijū sājacōri būto busiyijū ito. ³ Ito yicōri jea ũjū mūjarise bajirise goayijū. Ito yicōri sīgū ruyabeto quedo jeayijū ito. ⁴ Ito yija, Diore riti tuoũnūjaro ĩna yirocū, Espiritu Santo quedo sājayijū ĩnare. Itijūnati ricati riti ĩna masibiti oca ñabojareti busisuoijarā ĩna, Espiritu Santo ĩ rotiro bajiroti.

⁵ Iti rūmūriti Jerusalénjū judio masa gaje cūtori gāna wadiana ñayijarā ĩna. Diore rūcūbūorona wadiana ñayijarā ĩna. ⁶ ĩna busirise ito ruyuja tuoōri, minijuyjarā

masa. Sīgũ ruyabeto ĩnarioti ĩna oca tũoyijarã ĩna. Ito bajiri, no yi masia mañijũ ĩnare. ⁷ Ito bajicõri mano Ʃcayijarã ĩna. Ito yicõri ado bajiro ĩnamasiti gãmeri bũsiyijarã ĩna:

—¿Galilea sita gãna meje ñati, mũa tija? ⁸ Jeyaro ricati ĩna bũsija, ¿no yija mũa oca, yũ oca cũni jeyaro oca ĩna bũsija tũoati mani? Gaje cutori gãna ña mani. ⁹ Jeyaro gãna ña mani. Tite mũa. Ado ñama Partia gãna, Media gãna, Elam gãna, Mesopotamia gãna, Judea gãna, Capadocia gãna, Ponto gãna, Asia gãna, ¹⁰ Frigia gãna, Panfilia gãna, Egipto gãna, ito yicõri Cirene cuto sõjũa Africa gãna, ito yicõri adijũ gãna Roma gãna. Adijũ rujeanati ñama judio masa coriarã. Gãjerãma judio masa ĩna tũoĩare gayere boca ãmigoana ñama ĩna. ¹¹ Ito yicõri Creta gãna, ito yicõri Arabia gãna, adocõ jãjarã ña mani. ¿No yija mani jeyaro gãna ñabojarãti, Dios ĩ queno yirise ĩna bũsija tũoati mani? yiyijarã ĩna.

¹² Mano ĩna rujũ Ʃcaja, no yi masia mañijũ ĩnare. ĩnamasiti gãmeri seniĩayijarã:

—¿No yireoni ñati adi? yiyijarã ĩna.

¹³ Coriarã ado bajiro bũsiyijarã:

—Mecurã yama, yi aja tudiyijarã ĩna, Espĩritu Santo sãjagoanare.

Masare Pedro ĩ gotire gaye

¹⁴ ĩna aja tudija tũocõri, ĩ baba mesa apõstol mesa rãca wũmũ rũgũyijũ Pedro. ĩna ito yija ticõri, oca sẽoro bũsiyijũ Pedro, minijua ñarã jeyaro ĩna tũotoni:

—Queno tũoya yũ ñarã mũa, yũ bũsirise. Adijũ Jerusalén gãna mũa, queno tũoya mũa cũni. ¹⁵ “Mecurã ya mũa”, yibojarãji mũa guare. Mecurã meje ya guã. Busuri jĩjũ ña maji. Mecurajũ meje ña maji. ¹⁶ Ado robojũa baja. Guare mũa tirise, “Ito bajiro rẽtaro yiroja”, yiyijũ Dios oca

goti ĩsiri masu, Joel wame cutigu. Jane mejeju ado bajiro ucayoņi Joel, Diore yiari:

¹⁷ Susari rumari Espiritu Santo masa jajarare queo sãgũ yiguja yu. Yu yerioti busirã yirãji mua rĩa masa. Yu ye gaye tireti goaro yiroja mamarare cuni. Bucarareama cãiriju ĩnare busicuja yu.

¹⁸ Susari rumari Espiritu Santo sacuja yu, yure ejabuari masare. Ito bajiri yu yerio busirã yirãji ĩna.

¹⁹ Ũmacuju macãrucuju tiyamani muare ĩogũ yiguja yu. Mua ñari tuti, adi sita cuni, tiyamani ĩogũ yiguja yu. Rí ñaro yiroja, ito yicõri jea ujurise, ito yicõri bueri bue dajaro yiroja.

²⁰ Ũmacañi cuni yaticoagu yiguĩji. Ũmacañi ñami gagu cuni, rí robo bajiro sũagũ yiguĩji. Iti jeyaro baji jediroca, Jesús ñeñaro yiri masare waja seniri rumu ejaro yiroja. Ñasari rumu ñaro yiroja Jesús ĩ ito bajiro ĩ ĩori rumu. Guijori rumu ñaro yiroja.

²¹ “Yu Uju, ñeñaro yigu ña yu. Yu ñeñaro yirisere acabojoya mu”, yure yirareama jeame ujuroju ĩna wabore ñaroca ĩnare masogũ yiguja yu, yiyiju Dios, Joelre gotigu, yiyiju Pedro masare.

²² Ito yija mucana tũdi busi remoyiju ĩ:

—Tũoya yu ñarã ado yu gotiroti. Nazaret gagu Jesús ĩ masiro robo yicõri muare ĩoņi. “Dios ĩ rotiro bajiroti yiņi Jesús”, yi masiarãji mua itire tigoana ñari. ²³ Ito bajibojarocati, Jesure ñiacõri, masa quenamenare ĩsiyija mua yucutẽoju ĩna jajutoni. Iti mua yiroto riojuaju masi yucãru Dios. Ito bajibojarocati muare camotabitiru Dios. Jesure siatoni gãjerare mua ĩsire waja muareti seti ña.

²⁴ Dioama Jesús ĩ godaja bero mucana tũdi ĩ catiroca yicõņi. Ito bajiri godagoana uju Satanás, Jesure ñiacũ masibisiju. Ito bajiri mucana tũdi caticoañi ĩ. ²⁵ Jane

mejeju mani ñicu David ñayoru Jesús ĩ Jacure ĩ busigore ucañi. Tite mua. Ado bajiro busiyiju Jesús Diore:

Cuna yu rãcati ña mu. Ito bajiri ñejuu güire ma yure.

²⁶ Yu tuoñaja queno sosa yure. Ito bajiri buto wanucõri mure busia yu. Ito bajiri yu ya ruju godaja bujato-bitu yibicuja yu.

²⁷ Cuna yu masia godarã watoju yure wagobicuja mu. Mu Macu ña yu. Mure rucubuo a yu. Ito bajiri yu ya ruju jogaroca yibicuja mu.

²⁸ Ito bajiri mucana tãdi yu catiroca yigu yiguja mu. Buto wanu quenagũ yiguja yu, mu rãca yu ñaja mucana, yiyiju Jesús Diore, yi ucañi David ñayoru, yiyiju Pedro masare.

²⁹ Ito yicõri gaje ña. Tuoya yu ñarã mua. Mani ñicu David ñayoru ĩ cõja adoti yuje ecoñi. “Ado ña ĩre yujeado”, ya mani. Ito bajiri ĩ tuoñarise gaye meje busiyoru ĩ.

³⁰ David catigujũ, ĩa bajirotire goti yuri masu ñayoyiju. “ĩa yu janerãbatia Dios ĩ cõaru sīgũ ñagũ yiguĩji. Yu robo Ũju ñagũ yiguĩji ĩ”, yi tuoñayiju David, Dios ĩ gotija tuocõri. Tite mua. ³¹ Ado bajiro ucañi David: “Cristo mucana tãdi catigu yiguĩji. Ito yicõri ĩ ya ruju godana watoju jogabeto yiroja”, yĩni David. Ito ĩ yirisere, ĩa bajirotire gotigu yĩni ĩ, yiyiju Pedro.

³² Mucana tãdi busi remoyiju Pedro:

—Jesús ĩ godaja bero, mucana tãdi ticu gua. Ito bajiri, “ĩre tãdi catioñi Dios”, ya gua. ³³ Dios ũmacũjuna ñacõri Jesure jiyiju. Dios tu ejacõri ĩ ya riojocaduja, rucubuoaraju, rujiguĩji Jesús. Dios ĩ goticãdo bajiroti Jesure cũni, Espiritu Santore guare ĩ queo sãtoni. Jiju mua tirise, ito yicõri mua tuorise, Espiritu Santo ĩ ejaja ito bajiro rëtamũ. Ititi ña ĩ wadire gaye. ³⁴ David ñayoru ĩmasire rëtaroti meje ucayõni ĩ. Jesús ĩ mujado bajirogoroama, ĩ ya ruju rãca

ñarocōti ũmacũju mujabitiyoyiju David. Ito bajiri ado bajiro ucayoñi David:

Mani ʘju Cristore ado bajiro yiñi Dios: “Yũ tũ riojocaduja rujiya, rũcũboraju.

³⁵ Mũ wajana queno mũre ñna cũdiroca yigu yiguja yũ”, yiyiju Dios mani ʘjũre. Ito bajiro ucayoñi David, yiyiju Pedro.

³⁶ Yũ ñarã, ito bajiri ñja, “Riti ña”, yi masitoni mũare busia yũ. Cristore, yucutẽoju mũa sũarureti, mani ʘju ñarocũre, manire masorocũre cũñi Dios. ʘti ñami mũcana, yiyiju Pedro masare.

³⁷ Ito bajiro ñ yija tuocõri, bũto tuoña usi bata bũjatobisijarã ñna. Ito bajiri Pedro mesare seniñayijarã ñna:

—¿No yirũjati gũa ñja? yiyijarã ñna.

³⁸ ʘna ito yija tuocõri, Pedro ado bajiro cũdiyiju ñnare:

—Ñeñaro mũa yirise jidicãña, mũa ñeñaro yirisere Dios ñ ãcabojotoni. Ito yicõri, “Jesucristore masirã ñama”, gãjerã ñna yi masitoni, idé gu rotiya mũa. Ito yija Espĩritu Santo queo sãgũ yiguñi Dios mũare. ³⁹ Dios, Espĩritu Santo sã ãmoguñi mũare, ito yicõri mũa rĩare, mũa janerãbatiare, ito yicõri sõju gãnare cũni. ʘ beserã ñjediore Espĩritu Santo sã ãmoguñi Dios, yiyiju Pedro.

⁴⁰ Iti riti bũsigũ meje yiyiju Pedro. Ito yicõri masare riaso bũsiyiju ñ. Gaje ado bajiro ñnare riaso bũsiyiju Pedro:

—Masa ñeñarã rãca wũsabesa mũa. Camotadiya mũa, ñna rãca jeame ʘjuroju mũa wabe yirona, yiyiju Pedro.

⁴¹ Ito bajiro Pedro ñ gotija tuo wanucõri, udiãji mil masa ñarã Jesure boca ãmiyijarã. Ito yicõri yoari mejeti idé gu rotiyijarã ñna. ⁴² Ito bajiro yicõri apõstol mesa rãca ñna riasorise tuorona ñna tũ minijuasotiyijarã. ʘna riasorisere tuo ñiacõri itire tuorũnu jidicãbisijarã ñna. Ito bajiri sũgũ bajiro riti usi cutiyijarã ñna ñja. Ito bajiro tuoñacõri ñna mũcorisere maimenati bojoro bũjarãre ñsiyijarã ñna. Coji

rųyabeto minijuacōri Diore busiyijarā ĩna. Ito yicōri, “Iti ĩa Jesús ya rujų robo bajirise”, yi tųoĭacōri naju bato bayijarā ĩna. Manire yĭari Jesús ĩ goda ĩsire tųoĭarā ĩ rotiro bajiro najure bato bayijarā.

Cajero Jesure tųorĭnųsųoana ĩna ĩhare gaye

⁴³ Apóstol mesa jaje tiyamani ĩoyijarā, Dios ĩna rāca ĩ ĩajare. Itire ticōri mano ucayijarā masa ito gāna. ⁴⁴⁻⁴⁵ Sĭgŭ rųyabeto Jesure masirāma sĭgŭ bajiro riti usi cutiyijarā ĩna. Gājerā bojoro bujaja ticōri, ĩna ya gajeoni ĩsicōri waja āmiyijarā ĩna, bojoro bujarāre niyeru ĩsirona. ⁴⁶⁻⁴⁷ Co rųmų rųyabeto, sĭgŭ bajiro riti tųoĭarā ĩnari, Dios ya wijų minijuasotiyijarā ĩna Diore busirona. “ĩnasagu ĩa Dios mų”, yi busiyijarā ĩna, Diore rŭcųbųorā. Ito yi tųdi wacōri ĩna ya wirijų naju bato bayijarā ĩna. Bųto wanų quenayijarā ĩna, ĩna baba mesa rāca bare bato barona. “Gājerā rĕtoro tųoĭa masirā ĩa mani”, yi tųoĭabisijarā ĩna. Queno ĩna yĭrise ti masicōri, “Queno yĭrā ĩnama”, yiyijarā cuto gāna. Co rųmų rųyabeto iti cuto gāna coriarā Jesure boca āmiyijarā. Jesure boca āmicōri Jesure masirā tų minijuayijarā ĩna. Ito bajiri jājarā busa Jesure masirā bujų wayijarā ĩna.

3

Rudurųre yisiore gaye

¹ Co rųmų rųyabeto tres ĩaroca riti Diore busisotiyijarā ĩna. Ito bajiri itocō tųjaroca Dios ya wijų mųja wayijarā ĩna, Pedro, Juan rāca jŭarā, Diore busirona. ² Soje tų sĭgŭ masų rujiyijų. Cajerojŭti wa masibicų rujearu ĩnayijų ĩ. Ito bajiri wa masibisijų ĩ. Co rųmų rųyabeto ĩ baba mesa ĩre āmi wasotiyijarā. Ito yicōri soje tų ĩre jidi rojosotiyijarā ĩna. Iti soje ado bajiro wame cutiyijų. Seyori soje ĩnayijų iti soje. Iti soje tų rujicōri ito ejarāre, “Yųre ti maiĩname,

jabeto niyeru yũre ĩsiña mũa”, yi rujiyijũ ĩ. ³ Pedro mesare sãjarã wana yiroca:

—Yũre jabeto ti maiñame mũa, yiyijũ rudurũ.

⁴ Ito ĩ yija tũocõri, queno tisayijarã ĩna ĩre. Ado bajiro yiyijũ Pedro ĩre:

—Adojũa tiya mũ, yiyijũ ĩre.

⁵ “Yũre jabeto ĩsirã yirãji”, yirocũ queno tũoĩabojayijũ ĩ. ⁶ Ito yija Pedro ado bajiro yiyijũ ĩre:

—Niyeru ma yũre, manirea. Gaje ñasarisejũa mũre ejabuacũja yũ. Jesucristo Nazaret gagũre tũorũnũcõri, “Wũmũña mũ, wasa”, ya yũ mũre yiyijũ Pedro rudurũre.

⁷ Ito bajiro yicõri ĩ ya riojocadũja ñiacõri tũa wũmũo rũgõyijũ Pedro. Ito ĩ yirocati, ĩ ya ñicũri sũocoayijũ ĩre, rudurũ ñabojarũre. ⁸ Ito bajiri bubu quedĩ rũgũcõri, wasũoyijũ ĩ. Pedro mesa rãca sãja wayijũ rudurũ ĩja, Dios ya wijũre. “Dios queno yami yũre. Yũ ñarise cutirise yũre yisioami ĩ”, yi wanũ quena wayijũ ĩ. ⁹ Iti wijũ Dios ya wijũ ñarã ĩ waja tiyijarã ĩna. “Queno yami Dios yũre”, ĩ yi bũsija tũoyijarã ĩna. ¹⁰ Ito bajiri ĩre ti masicõri ucayijarã ĩna. “Soje tũ rujigũ, rudurũ, niyeru seni rujigũ, ¿meje ñati ĩ?” yiyijarã ĩna ucare rãca.

Pórtico de Salomón wame cutirijũ masare Pedro ĩ gotire gaye

¹¹ Rudurũ ñabojarũ, Pedro mesa watoje ñayijũ ĩ. ĩnare jidicãbisijũ ĩ. Dios ya wi tũ, Pórtico de Salomón wame cutirijũ rũgõyijarã ĩna Pedro mesa. Iti ito bajiro rõtaja ti ucacõri, masa jãjarã ũma minijuayijarã ĩna. ¹² Masa ĩna minijuaja ticõri, ado bajiro bũsiyijũ Pedro ĩnare:

—¿No yija ti ucati, yũ ñarã mũa? Sõco bũsa tiya guare. Ñni rudurũre guamasiti yisiobijũ. Gũa masiro robo yija meje, Diore queno gũa cũdija meje wami ãni rudurũ. ¹³ Ado robojũa baja. Jesús ũmacũjũ gagũ ĩre yisioĩni. Mani ñicũsabatia Abraham, Isaac, ito yicõri Jacob cũni Diore

riti rŭcubwoyijarã ĩna. Dios ĩna rŭcubworum mŭcana ĩti ñami ĩja. Godarure tŭdi catiocõri, masa ĩna rŭcubworoti gayere jidicãyijŭ Dios ĩ Macŭ Jesure. ĩ Jesureti ñiacõri ĩsiyija mŭa, ñari masa ũjarãre, ĩre ĩna sĭatoni. Ũjŭ Pilato, Jesure ĩ bucõa ãmobarocati, mŭajŭa bucõare ãmobisija. ¹⁴ Pilatore, Jesŭs quenagŭre bucõa rotiado õno yirã, sĭari masure bucõa rotiyija mŭa Pilatore. ¹⁵ Ito yirã riti masare catire gaye ĩsigŭre sĭa rotiyija mŭa. Ito bajibojarocati, Dioama godarure tŭdi catiocõñi. ĩre ticõri, “Mŭcana tŭdi catiami”, yi masia gŭa, yiyijŭ Pedro.

¹⁶ Ito yicõri mŭcana ado bajiro bŭsi remoyijŭ Pedro:

—Ñani rudurŭ ñabojacacure ti masia mŭa. “Jesŭs yure yisio masiami”, ĩ yi tŭoĭajare, yoari mejeti ĩ ya ñicari sĕocoayijŭ ĩre. Ñaro bajiroti ĩre yisioñi Jesŭs. Itire ti masia mani, yiyijŭ Pedro.

¹⁷ Masia yŭ ñarã yŭ ĩja. Mani ũjarã rãca Jesure sĭa rotiyija mŭa. “Bŭto ñeñaro ya gŭa”, yi tŭoĭa masibitibojarãti ito bajiro yiyijari yŭ ñarã, ya yŭ mŭare. ¹⁸ Jesure mŭa sĭacatiŭ, “Ito bajiro yiroja”, Dios ĩ yire ñaro bajiroti bajicŭ iti. Dios ĩ oca gotiri masa ĩre yiari ado bajiro gotiyijarã jane mejeŭ: “Cristo quenabeto tõbŭjacõri, godagŭ yiguĭji”, yiyijarã Dios oca gotiri masa. ¹⁹ Ito bajiri iti oca tŭocõri ñeñaro mŭa yirisere jidicãña mŭa. Ito yicõri Dios ĩ ũsi cutiro bajiro tŭoĭaña mŭa, ñeñaro mŭa yirise ĩ ãcabojotoni. Ito yija Dios mŭa ya ũsiŭ ũsirioya mani mŭare jidicãguĭji. ²⁰ Ito yija mŭcana tŭdi cõagŭ yiguĭji Dios, Cristore. Jane mejeŭ besecãñi Dios, Cristore mani Ũjŭ ñarocure. ²¹ Adocãta ũmacŭjŭ ñaguĭji Cristo. Co rŭmŭ adi macãrŭcŭrore mŭcana quenogŭ yiguĭji Dios, ĩ goticãdo bajiroti. Dios ĩ queno tĭori rŭmŭ bocatigŭ yiguĭji Jesucristo. Adi ña Dios oca goti ĩsiri masa, Diore rŭcubwora ĩna ucare. ²² Sĭgŭ Dios oca goti ĩsiri masŭ, Moissĕs wame cutigŭ, ado bajiro gotiyoñi mani

ñicʉsabatiare: “Dios mani ʉjʉ yʉre ĩ cōado bajiroti, gāji ĩ oca gotirocʉ cōagũ yiguĩji. Dios ĩ cōarocʉ mani comasiti ñagũ yiguĩji. ²³ Jeyaro ĩ yirise yiro bajiroti cʉdiba mʉa. Yiro robo cʉdimenare, mani Israel gānare gajerojʉ āmicōa ruyuriocōgũ yiguĩji”, yiyijʉ Moisés ñayorʉ. Adĩ ña mani ñicʉsabatiare, ĩ gotire, yiyijʉ Pedro masare.

²⁴ Mʉcana tʉdi bʉsi remoyijʉ Pedro:

—Samuel bero gāna cʉni Dios oca goti ĩsiri masa, adi rʉmʉri bajiroti gayere, ñaro bajiroti gotiyoyijarā ĩna cʉni. ²⁵ Jane mejejʉ, mani ñicʉsabatiajuare Dios ĩ goticāre gotiyijarā ĩna Dios oca gotiri masa. Dios mani ñicʉsabatiajuare, ĩ goticāre ñajare quenarise ejaro yiroja manire. Ado bajiro mani ñicʉ Abraham ñayorʉre goticāyijʉ Dios: “Queno masa jeyaro wanʉ quenare gaye ejaro yiroja, mʉ rīa janerābatiana sʉoriti ĩ rujeajare”, yiyijʉ Dios mani ñicʉ ñayorʉre gotigʉ. ²⁶ ĩ Macʉre tʉdi catiocōri, cajero mani rāca ñarocʉre ĩre cōañi Dios, mani queno wanʉ quenatoni. Ito yicōri mani ñeñaro yirisere jidicātoni, ĩ Macʉre cōañi Dios, yiyijʉ Pedro masare gotigʉ.

4

ʉjarā ñasarā riojo Pedro mesa ĩna bʉsire gaye

¹ Pedro, Juan rāca jʉarā masare ĩna riaso ñaroca paia ejayijarā, saduceo gaye tʉoñarā, ito yicōri Dios ya wi coderi masa ʉjʉ cʉni. ² Pedro ito bajiro masare ĩ riasoja tʉocōri, bʉto junisini ejayijarā ĩna. Ado bajiro riasoyijʉ Pedro ĩnare: “Jesús ĩ godaja bero mʉcana tʉdi catiñi. Ito bajiri mani cʉni tʉdi catirā yirāji, yi tʉoña mani”, yiyijarā Pedro mesa masare. ³⁻⁴ Coriarā jājarā Jesús oca tʉo āmisācōri Jesure boca āmiyijarā ĩna. Ito bajirā riti jājarā ʉmʉa co dʉjamocō mil masacō ñarā, bʉjʉ wayijarā ĩna, Jesure masirā. Ito bajiri paia, saduceo gaye tʉoñarā, Dios ya wi coderi masa ʉjʉ cʉni bʉto junisiniyijarā iti tʉocōri. Ito

bajiri Pedro mesare ãmi wacõri tubiayijarã ãna, ñamicajũ itĩ ñajare.

⁵ Busuri itijũ, Jerusalenti, mũcana minijuayijarã judio masa ñjarã, gãjerã bũcũrã, ito yicõri bũcũrã rotirise riasori masa cũni minijuayijarã ãna. ⁶ Paia ñjũ Anás wame cutigũ cũni ito ñayijũ. Ito yicõri Caifás, Juan, Alejandro, gãjerã paia ñjarã ñajediro minijua ñayijarã itojũ. ⁷ Ito bero Pedro mesa tubiara wijũ ñarãre, ãmi wadi rotiyijũ Anás. Pedro mesa ã tũ ãna ejaroca, ado bajiro seniñayijũ Anás:

—¿Ñimũ mũare masare riaso roticati? Ito yicõri, ¿ñimũ ã rotija rudurũre yisiocati mũa? yiyijũ Anás Pedro mesare.

⁸ Ñ seniñaja tũocõri, ado bajiro cũdiyijũ Pedro, Espiritu Santo ã masirisena:

⁹ —Tũoya mũa. Rudurũre gũa queno yire, ito yicõri ãre gũa yisiore, ¿itire gũare tũo tudiatĩ mũa? yiyijũ Pedro, masa ñjarãre ito yicõri bũcũrãre cũni. ¹⁰ Mũa queno masitoni, ito yicõri Israel sita gãna ñarocõti ãna masitoni, mũare ñasarise gotia yũ. ãni rudurũ ñabojarũ mũa riojo rũgõgũre yisioñĩ Jesús Nazaret gagũ. Jesús, yucutẽojũ mũa sãarũti, Dios tũdi catiorũti, ãti rudurũre yisioñĩ. ¹¹ Jane mejejũ David ñayorũ ado bajiro ucayõni: “Mũa wi meniri masa gãtagãre cõabojayija mũa. Ito bajibojarocati mũa cõaraga ñasarica ñaroja gãtagã”, yi ucañĩ David ñayorũ, Jesure tũoĩa yugũ. Ado bajiro bajia yireoni ña adi. Mũa judio masa ñjarã, Jesure ãmomena yirãji. Ito bajibojarocati ñasagu ñagũ yiguĩji ã. ¹² Jesucristo sãgũti ñami adi macãrucũrojũ masare masorocũ Dios ã cõarũ. Jesús sãgũti manire maso masiguĩji. Ñimũjua gãji ã robo bajigũ maquĩji, yiyijũ Pedro ñjarãre.

¹³ Pedro, Juan rãca ãna oca sẽoro bũsija tũocõri, bũto tũoĩa oca jaiyijarã ñjarã. “Bũto papera riasotibitiana ñabojarãti queno bũsiama ãna. Jesús rãca ñagoanati ñari seyoama ãna. Ito bajiri ãre bajiroti riasoama”, yi

tuoŕayijarā ɛjarā. ¹⁴ Rudurɛ ñabojarɛ, Pedro mesa rāca ĩ ñajare, “Rudurɛre yisiobisija mɛa”, yi masibisijarā ɛjarā ĩnare. ¹⁵ Ito bajiri macɛjɛ budi wa rotiyijarā ɛjarā, Pedro mesare. Ito yicōri ĩnamasiti gāmeri busi ñayijarā ĩna ĩja:

¹⁶ —¿No yiana mania Pedrore, Juanre cɛni? Jerusalén gāna ñarocōti masiama rudurɛre ĩna yisiore. Ito bajiri, “Bɛrāti yama ĩna”, yi masia ma. ¹⁷ Ado bajiro ĩnare gotirɛja mani: “Jesús gaye tɛdi mɛa busi remoja, quenabeto tōbɛjarā wana ya mɛa. Ito bajiro mani ĩnare gotija, gājerāre Jesús oca gotimena yirāji ĩna”, yi tuoŕayijarā ĩna.

¹⁸ Ito yija mɛcana tɛdi jisōyijarā ĩna Pedro mesare. ĩna sāja ejaroca, “Masare riasobesa mɛa, ito yicōri Jesús gayere busi ɛyabesa mɛa”, yibojayijarā ɛjarā Pedro mesare. ¹⁹ Ito bajiro ɛjarā ĩna busija tɛocōri, ado bajiro cɛdiyijarā Pedro mesa:

—Mɛare gɛa cɛdijama, Diore cɛdimena robo bajiro baja gɛa. Diore cɛdiado ōno yirā, ¿mɛare cɛdirɛjati gɛa? yiyijarā ĩna. Dios ĩ tiro riojo, ¿no bajiro quenaroja, yire masiati mɛa? Diore cɛdirā yirāji, ya gɛa mɛare. ²⁰ Jesure gɛa tuogore, gɛa tigore cɛni, itire busi jidicādo ma gɛa, yiyijarā Pedro mesa.

²¹ Itire tɛocōri:

—Tɛdi busi ɛyabesa Jesús gayere. Jesús gayere mɛa riasoja, quenabeto tōbɛjarā yirāji mɛa, yiyijarā ɛjarā mɛcana.

Rudurɛ ñabojarɛ ĩ waja ticōri, Diore rɛcɛbuoyijarā masa. “Quenoguti yigɛ ñami Dios”, yiyijarā masa. Ito ĩna yija masicōri, masare bɛto gūiyijarā ɛjarā. Ito bajiri Pedro mesare quenabeto tōbɛjaroca yibisijarā ĩna. Ito bajiri riojoti bucōacōyijarā ɛjarā Pedro mesare. ²² Rudurɛ ñabojarɛ, ĩna yisiorɛ, jɛarā masacō rēto busaro rodori tɛjagɛ ñayijɛ ĩ.

Gɛa oca sēoroca yiya, yi Diore ĩna senire gaye

²³ Budi warãjuama ñna baba mesa tujũ wacoayijarã Pedro mesa. Ñna baba mesa tũ ejacõri jeyaro ujarã ñna busigore gotiyijarã ñna. ²⁴ Itire tuocõri sigũ bajiro riti usi cutirã ñari Diore busiyijarã ñna:

—Dios gũ Jacũ, mũ sigũti ña buto masigũ. Macãrucũrore meniyija mũ, sita cuni, ito yicõri riari. Macãrucũro gaye jeyaro meniyija mũ. Ito yicõri adi macãrucũro jeyaro ñarotire rujeoyija mũ. ²⁵ Jane mejeju, Espiritu Santore cõayija mũ gũ ñicu David ñayoru, mũ oca ã busitoni. Ado bajiro ucayoñi David, mũre queno moa ãsigũ ñari:

¿No yija Cristore junisiniati judio masa meje ñarã cuni?
¿No yija judio masa rocati ñasarise meje tuoñati?

²⁶ Adi macãrucũro gãna ujarã minijuacõri ña yucãma, mũre ñeñaro yirona, ito yicõri Cristore cuni ñeñaro yirona, yi ucañi David ñayoru.

²⁷ Riti yiñi David. Ñ gotiada bajiroti bajicu gũ ya cuto. Uju Herodes, ito yicõri Poncio Pilato, judio masa meje cuni, ito yicõri Israel sita gãna cuni cojuti minijua ñañi ñna. Mũ Macũ, ñeñarise yibicũre ñeñaro yirona minijuañi ñna, masare masotoni mũ cõarũre. ²⁸ Mũ Macũre sãañi ñna. Jane mejeju, ado bajiro rẽtaro yiroja, yiyija mũ, mũ masirisena. ²⁹ Dios gũ Jacũ, gũare tuoya. “Quenabeto tõbujarã yirãji mũ”, gũare ñna yirise acabojabesa mũ. Gũare eabuaya mũ. Ñaro bajiroti mũre cudi ãmoa gũ. Ñe guijobeto, Jesús oca quenarise gũ busitoni gũare eabuaya mũ. ³⁰ Mũ masirisena masa cõrãre masoña mũ. Ito yicõri tiyamani cuni yiya mũ, “Jesuna suoriti bajaia adi”, masa ñna yitoni, yiyijarã ñna Diore busirã.

³¹ Diore ñna busi tioroca, ñna minijua ñariju sita ueyiju. Sita ueriju tototi, Espiritu Santo quedi sãjayiju ñnare. Espiritu Santore queno cudicõri, ñe güire mejeti Dios oca masare gotisuoayijarã ñna.

“Yũ sīgũ ye ña gajeoni”, yimena ñari gājerāre batore gaye

³² Jesure masirā sīgũ bajiro riti tuoĩa ñayijarā ña. Ña rucorise, “Yũ sīgũ ye ña”, yibisijarā ña. Ña baba mesare sīgũ ruyabeto batoyijarā ña. ³³⁻³⁵ Sita rucorā, ito yicōri wiri rucorā, gājerāre ñsiyijarā ña. Iti ñsicōri niyeru bujayijarā ña. Niyeru bujacōri apóstol mesare ñsiyijarā ña, bojoro bujarāre ña ñsitioni. Ito bajiri ña rāca gāna sīgũju bojoro bujarā mañijarā ña. Jesús oca quenarise riaso jidicābisijarā apóstol mesa. “Jesús ñ godaja bero, mucana tudī caticōri, ñami mucana”, yi queno sēo quenaro gotiyijarā ña masare. Ito bajiroca Jesure masirā ñarocōreti queno ña wanũ quenatoni, ñnare ejabuayijũ Dios. ³⁶ Jesure masirā wato ñayijũ sīgũ levita masũ. José wame cutigũ ñayijũ ñ. Chipre wame cutiri yogajũ rujearu ñayijũ ñ. Apóstol mesa, Josére gaje wame wōyijarā, Bernabé. Griego ocama, “Wanũ quenare gaye riasogu”, yireoni ñayijũ iti wame. ³⁷ Josére sita ñayijũ. Itire gājire ñsiyijũ ñ. Iti waja niyeru bujacōri apóstol mesare ñsiyijũ, bojoro bujarāre ña batotoni. Queno yigũ ñayijũ José.

5

Ananías ñ manojo Safira rāca ña ñeñaro yire gaye

¹ Gājijũama, Ananías wame cutigũ ñ manojo Safira rāca, queno yirā meje ñayijarā ña. Ananías ñ manojo rāca ña ya weseca gājerāre ñsiyijarā. Ito yicōri niyeru bujayijarā ña. ² Ananías ñ manojo rāca coro bajiro tuoĩayijarā ña. Ito bajiri niyeru jabeto yeyoyijarā ña. Ito yicōri apóstol mesare ñsigũ wayijũ ruyarise. Ñnare ñsi wacũ, “Adi riti bujabũ yũ”, yiyijũ Ananías ñnare. ³ Ito ñ yija tuocōri, ado bajiro busiyijũ Pedro ñre:

—Ananías, ¿no yija rũmũa ujũre cudati mũ? Mũ ya usijũ rũmũa ujũ sājani mũre. “Adi riti bujabũ yũ”, mũ yija,

Espíritu Santore ruo ãmogũ ya mũ. ⁴ Weseca mũ ya weseti ñabojadoja, mũ ïsi ãmoja, mũ ïsi ãmobeja cuni. Mũ ãmoro bajiro yirũjaboyija mũre. Weseca waja mũ bujarise cuni mũ yeti ñabojadoja. Mũ ïsirotocõti, “Adocõti ïsicũja yũ”, yirũjaboyija mũre. ¿No yija ñeñaro tuoĩacõri ruori mũ? Mũ ruobojaja cuni, guare riti meje ruogu ya mũ. Diore cuni ruogu ya mũ, yiyijũ Pedro Ananíasre.

⁵ Ito bajiro ï yiroca cojisiti cõ quedicoayijũ Ananías. Ito bajija tuocõri, ito gãna ruje güiyijarã. ⁶ Ito yija coriarã mamarã Ananías ya rujure gũmacõri ïre yujerã wayijarã ïna.

⁷ Ito bero udiãji cõrecõ ejayijo Ananías ñabojaru manajo. “Ito bajiroja”, yibisijo iso.

⁸ —¿Adi ñarocõti ñati weseca waja, mũa bujare? yiyijũ Pedro isore.

—Ñarocõti ña, yi ruoyija iso.

⁹ Ito iso yija tuocõri, ado bajiro yiyijũ Pedro isore:

—¿No yija mũ manũju rãca sũgũre bajiro usi cuticõri, Espiritu Santore ruo ãmori mũa? Macũju tũjama mũ manũjure yujerã ejana. Mũcana mũre ãmi warã yirãji, mũre yujerona, yiyijũ Pedro isore.

¹⁰ Ito ï yirijũti, cojisiti cõ quedicoayijo iso cuni. Sãja wacõri cõrore ti bujayijarã mamarã. Ito bajiri isore ãmi budi wacõri manũju ñabojaru tũju yujeyijarã ïna mũcana.

¹¹ Jesure masirã ñarocõti, ito yicõri masa jeyaro, “Ito bajiyijũ”, yija tuocõri, buto güiyijarã ïna.

Jaje tiyamani ïna ïore gaye

¹² Iti mũmuri Jesure masirã sũgũ ruayabeto sũgũ bajiro riti usi cuticõri, Dios ya wi tũ, Pórtico de Salomón wame cutirijũ minijuasotiyijarã ïna. Jerusalén gãna ïna tiro riojo Dios ï masiro bajiro ï ejabuarisena jaje tiyamani ïoyijarã apóstol mesa. ¹³ Jesure masirãre queno rũcũbuoyijarã Jerusalén gãna. Ito bajibojarocati Jesure masirã tũ ware

güiyijarã ñna. ¹⁴ Coriarã buto güiyijarã, ito bajibojarocati jãjarã Jesús oca tuo ãmisãyijarã. Romia cuni, ñmua cuni Jesús oca tuo ãmisãyijarã ñna. Ito bajiri jãjarã busa bujũ wayijarã Jesure masirã. ¹⁵ Tiyamani Pedro ï ïogore tuocõri, cõrãre ma tu ñna cani jesari cumuro rãcati cüyijarã masa. Pedro ï rõtaja tiana yirona, bocatiyijarã cõrã. Manire moãajaro yirona, bocatiyijarã ñna ïre. Manire ï moãabeja cuni, ï rãmúgoti mani joe rõtajaro yirona, bocatiyijarã. Tudi cati ãmorã ïre bocatiyijarã ñna. ¹⁶ Jãjarã masa, Jerusalén tu gãna wija wayijarã Jerusalénjũ cõrãre ãmi warã. ñna ya usijũ rãmúa sãñarãre cuni ãmi wayijarã. Cõbojana ñajediro tuja jedicoayijarã ñna. Ito yicõri rãmúa sãñabojana cuni rãmúa budicoayijarã ïja.

Apóstol mesare ñna usirio codere gaye

¹⁷ Iti tuocõri paia ujũ ito yicõri ï baba mesa saduceo gaye tuoïarã buto ti tudiyijarã apóstol mesare. ¹⁸ Ito bajiri ñña roticõri Jerusalén ga wijũ, tubiara wijũ tubia rotiyijarã ñna, apóstol mesare. ¹⁹ Tubia ecoana ñna ñabojarocati iti ñamiti iti wijũ ángel goayijũ ñnare. Ito bajiri sojeri janacõri ñnare tãa ãmi wayijũ ï:

²⁰ —Dios ya wijũ wasa mua. Ito ejacõri masare gotiba, ñna cuni catitñnare gaye ñna bujatoni, yiyijũ ángel ñnare.

²¹ Ito bajiri busuri jĩjũ, Dios ya wi sãjacõri masare riasoyijarã ïja.

Ito bajiro ñna riasoroca ricati paia ujũ ï baba mesa rãca Israel sita gãna ujarãre jiyijarã, minijuatoni. Ito yicõri, “Tubiara wijũ ñarãji”, yirona apóstol mesare ñna ãmitoni surarare cõayijarã ñna. ²² Tubiara wijũ ñna ejaja, mañijarã ñna. Ito tiboja, tudi wacõri, ujarãre gotirã wayijarã surara:

²³ —Tubiara wi queno soje biara wi ñaroca ejabojabũ gua. Coderi masa cuni itoti ñabojama. Ito bajibojarocati soje janacõri, gua tija, apóstol mesa mama, yiyijarã ñna.

²⁴ Iti oca t̄uocōri, paia ɯjɯ ito yicōri Dios ya wi coderi masa ɯjɯ, no yimena b̄jayijarā ĩna. Iti t̄uocōri, “¿No bajiro yirojada ĩja?” yiyijarā ĩna. ²⁵ ĩna b̄jatobiti ñaroca s̄gũ ejayijɯ ĩna t̄u. Ado bajiro gotiyijɯ ĩ ĩnare:

—Tubiara wijɯ m̄ua bia c̄ubojana, Dios ya wijɯ masare riasorā yama ĩna, yiyijɯ ĩ ĩnare.

²⁶ Ito yija Dios ya wi coderi masa ɯjɯ, ito yicōri ĩ ya moari masa rāca apóstol mesare āmirā wayijarā ĩna. B̄to s̄oro yimenati āmi wayijarā ĩnare. “Masa jājarā ḡta reaborāji manire, mani s̄oro yija”, yi t̄ao ḡuirā s̄oro yibisjarā ĩna. ²⁷ ĩnare āmi wacōri, ɯjarā riojo ĩnare jidi r̄ḡoyijarā ĩna. Ito yija paia ɯjɯ ĩnare ticōri ado bajiro yiyijɯ ĩnare:

²⁸ —Jesús gayere m̄ua riasorisere, m̄uare r̄eobojacɯ ḡua. Ito yibojarcati Jerusalén ḡana ñarocōreti masare riaso ucuyija m̄ua. Ito bajiri s̄gũ r̄uyabeto masiama m̄ua riaso ucurisere. “Jesús ĩ godare gaye ĩnare seti ña”, yiyija m̄ua ḡuare, yiyijɯ paia ɯjɯ apóstol mesare.

²⁹ Ito ĩ yija t̄uocōri, ado bajiro ĩre c̄udiyijarā apóstol mesa.

—Dioj̄uare c̄udis̄uorɯja mani, masare mani c̄u diroto rioj̄ua. Dios rotirisej̄ua ñasa masa rotirise r̄etoro, yiyijɯ Pedro ĩ baba mesa rāca. ³⁰ Jesús yuc̄t̄eojɯ m̄ua s̄ia rotir̄ureti, Dios m̄ucana t̄udi ĩ catiroca yiñi. ĩ Dioti ñami, jane mejejɯ mani ñic̄usabatia ĩna r̄uc̄ub̄ogorɯ. ³¹ Dios ũmac̄j̄una ñacōri, Jesure j̄iñi. Ito bajiri ĩ ya riojocad̄ja, r̄uc̄ub̄orajɯ ruj̄igūiji Jesús adoc̄ata. Jesús mani ɯjɯ ñarocɯ, ito yicōri ñeñaro mani yirise waja yi ĩsiroc̄ure c̄uñi Dios. Mani Israel ḡana ñeñaro mani yirise j̄idic̄atoni, ito yicōri, “Jesús ñeñaro yɯ yirise itire ācabojoya”, mani yi senitoni c̄uñi Dios Jesure. ³² Esp̄iritu Santo s̄añoana ḡua ñajare, ĩna s̄uoriti Dios ĩ jeyaro yigorere gotia ḡua. No Dios

ĩ yiro bajiro cudigu, Espiritu Santo ĩre sãgũ yiguĩji Dios, yiyijũ Pedro ɥjarãre.

³³ Pedro ito ĩ yija tɥocõri, bũto junisiniyijarã ĩna. Ito yicõri Pedro mesare sĩa ãmoyijarã ĩna. ³⁴ ɥjarã rãca sigũ fariseo gaye tɥoĩagũ ñayijũ ĩ. Gamaliel wame cõtigu, judio masa ĩna rotirise riasori masũ ñayijũ ĩ. Masa ruje rĩcũbũoyijarã ĩre. Gãjerã ɥjarã rãca bũsirocũ wũmũ rĩgũcõri, Pedro mesare bucõa rotiyijũ Gamaliel. ³⁵ Ito yija ado bajiro bũsiyijũ ĩ baba mesa ɥjarãre:

—Queno tɥoya yũ ñarã mũa. ĩna masare mũa yi ãmorisere, queno tɥoĩaña mũa. ³⁶ ¿Teudas ĩ yigorere ãcabojati mũa? Nocõ rodori mejeti rẽta, “Ñasagũ ña yũ”, ĩ yija bero. Iti oca tɥocõri, “Riti bajiroja”, yirona cuatro cientocõ ãmũa sũyabojayijarã Teudas ñabojarũre. Ito bero yoa bũsari gãjerã ĩre sĩacõyijarã. Ito bajiri ĩre sũyabojana ĩna ãmoroti batacoayijarã. ĩ riasobojare cũni jedicoayijũ. ³⁷ Ito bero mũcana masare ĩna cõĩari rũmũri Galilea gagũ, Judas wame cõtigu ñayijũ. ĩre cũni ĩ bũsirise tɥocõri masa jãjarã sũyabojayijarã. Ito bero ĩre sĩacõyijarã gãjerã. Ito yija ĩre sũyabojana ĩna ãmoroti batacoayijarã ĩna. ³⁸ Ito bajiri mũare gotia yũ. Ɇsirioro yibesa ãnare. ĩna ãmoro wacõato. ĩna riasorise gaye masa ye iti ñaja jedicoaro yiroja. ³⁹ Dios ye ĩna riasojama, no yicõri camota masimenaji mũa. Queno tɥoĩaña mũa Dios rãca mũa ñeñame yirona, yiyijũ Gamaliel, ĩ baba mesa ɥjarãre. Ito bajiro ĩ yija tɥocõri, “Ri ya mũ”, yiyijarã ĩna.

⁴⁰ Ito yija Pedro mesare jisõyijarã ĩna mũcana. Ito yicõri ĩnare baje rotiyijarã ĩna. Ito yicõri Jesús gaye bũsirere ĩnare rẽoyijarã ĩna. Ito yija ĩnare jidicãyijarã. ⁴¹ Godoti wanũ budiyijarã Pedro mesa ɥjarã tũ ñabojana. “Jesús oca gotitoni Dios ĩ manire cũja quenasacõa, quenabeto mani tõbũjabojarocati”, yiyijarã Pedro mesa. ⁴² ɥjarã ĩna Jesús gaye ĩna rẽobojarocati masare riaso jidicãbisijarã

ĩna Pedro mesa. Dios ya wiju Jesucristo gaye masare riasoyijarã ĩna. Ito yicõri masa ya wirijũ cuni riasoyijarã ĩna.

6

Jua ãmojeno ejabuari masare ĩna cũre gaye

¹ Ito rodoriti Jesure masirã jãjarã busa buju wayijarã. Griego oca busirãjua, Hebreo oca busirãre busitusuoyijarã. Griego oca busirãjua, ado bajiro busituyijarã Hebreo oca busirãre: “Co rumũ ruyabeto mua bare batobojaja, corocõ batobea mua. Mua rãca gãna wajeagoana romiare riti jairo ĩsia mua. Gua rãca gãna wajeagoanareama queno ĩsibea mua”, yiyijarã ĩna. ² Ito bajiro ĩna gãmeri busituja tuocõri, Jesure masirã ñarocõreti miojuyijarã apóstol mesa:

—Dios oca gua riasorise jidicã masibea gua. Guareama gua riasorisejua ña, naju batore gaye rëtoro ñasarise. ³ Ito bajiri jua ãmojeno masa cũrũjarãji mua guare ejabuarona. Ado bajirãre ãmũare beserũjarãji mua. Queno tuoĩarã, queno rũcubũoana, ito yicõri Espiritu Santore queno cudirã, mua beseja quena. Ito bajirãre guare ejabuarona cũrũjarãji mua. ⁴ Guama ado bajiro yisotirã yirãji. Diore riti busisotirã yirãji, ito yicõri masare riasorã yirãji guama, yiyijarã apóstol mesa ito ñarãre.

⁵ Ito bajiro apóstol mesa ĩna busija tuocõri, sīgũ bajiro riti tuoĩa jediyijarã ĩna, Jesure masirã. Ito yicõri sīgũre beseyijarã ĩna. “Esteban ĩ ñami Jesure queno tuorũnucõri Espiritu Santore queno cudigũ”, yi tuoĩacõri ĩre beseyijarã ĩna. Ito yicõri Esteban bajiro tuoĩarãre cuni beseyijarã ĩna. Adocõ ñayijarã ĩna Esteban baba mesa: Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas, ito yicõri Antioquía gagũ Nicolás. Judio masũ meje ñabojagũti ĩna queti ocare rũcubũogũ ñayijũ ĩ. Itocõ ñayijarã bare batotoni ĩna

cūana. ⁶ Ito bajiro ĩnare bese tĳocōri, “Āna ñama iti masa, gūa cūrona”, yiyijarā Jesure masirā, apóstol mesare. Ito yicōri ĩna joe āmo moa jeocōri Diore bŕsiyijarā apóstol mesa, quenaro Dios ĩnare ejabuatonĳi.

⁷ Masa jājarā bŕsa tŕo wayijarā Dios ocare. Ito yiroca riti Jerusalĕnjŕ Jesure masirā jājarā bŕsa bŕjŕ wayijarā. Ito yija Paia masa cŕni jājarā Jesŕs ocare queno tŕorŕnŕy-ijarā.

Estebanre ĩna ñiare gaye

⁸ Estebanre queno yiyijŕ Dios. Ito yicōri ĩ masirisere Estebanre jidicāyijŕ. Ito bajiri Esteban tiyamani ruje ĳoyijŕ masa tiro riojo. ⁹ Ito yija co rŕmŕ Esteban rāca gāmeri tŕoĳa bŕsiyijarā coriarā. Minijuara wijŕ wasotirā ñayijarā ĩna. Moa ĳsiri masa ñagoana ya wi wame cŕtiyijŕ iti wi. Moa ĳsiri masa ñagoana co cŕto gāna meje ñayijarā ĩna. Cirene gāna, Alejandrĳa gāna, ito yicōri Cilicia sita gāna, ito yicōri Asia sita gāna ñayijarā ĩna. ĩna ruje tŕoĳa bŕsiyijarā Esteban rāca. ¹⁰ Ito bajibojarocati Estebanŕama queno bŕsi masiyijŕ, Espĳritu Santo queno ĳre ĩ ejabuajare. Ito bajiri bŕsi rĕtocŕ masibisijarā ĩna, ĳre bŕsibojana. ¹¹ Ito bajiri bŕsi masibiticōri, gājerāre niyeru ĳsiyijarā ĩna, Estebanre ĩna oca menitoni. “Diore cŕni, Moisĕsre cŕni quenabeto bŕsituami Esteban”, yi rŕo gotiyijarā ĩna gājerāre, niyeru boca āmianajŕa. ¹² ĩna rŕore ocare tŕorŕnŕcōri, cŕto gāna Estebanre ruje junisinijarā. Iti tŕo junisinicōri bŕcŕrā ito yicōri judio masa rotirise riasori masa cŕni Estebanre ñayijarā, ŕjŕ tŕ āmi warona. ¹³ Estebanre ŕjŕ tŕ ĩna āmi ejaroca niyeru boca āmigoana ado bajiro rŕo gotiyijarā:

—Coji meje Esteban Dios ya wire ĩ bŕsituja, ito yicōri Moisĕs ĩ rotirisere ĩ bŕsituja tŕocŕ gŕa, yiyijarā ĩna. ¹⁴ Ito yicōri Esteban ado bajiro ĩ bŕsija tŕocŕ gŕa. “Jesŕs

Nazaret gagu Dios ya wire jana batecõgũ yiguĩji, ito yicõri Moisés i rotire mani usi cutibojarise, itire cuni cõacõgũ yiguĩji”, ito bajiro Esteban i yija tuocu gua, yi ruo gotiyijarã ina.

¹⁵ Ito yija ujarã tisayijarã Estebanre. Ire ina tija, rio yori rio ñayiju. Dios ñaro gagu ángel rio robo bajiro bajiyiju.

7

Seti ma yure, Esteban i yire gaye

¹ Ito yija paia uju ado bajiro seniñayiju Estebanre:

—¿Riti ñati mu ito yire? yiyiju Estebanre.

² Ito i yija tuocõri, cudiyiju Esteban:

—Yu ñarã tuoya mu. Jane mejeju Dios oca goayiju mani ñicu Abraham ñayorare. Mesopotamia i ñarocaju rëtoro masigũ Dios oca ruyuyiju, Haránju i waroto ri-ojuaju. ³ Ado bajiro ruyuyiju Dios oca: “Mu ya sitare wagoya, ito yicõri mu ñarãre cuni wagoya, gaje sitaju yu mure curotoju”, yiyiju Dios mani ñicu ñayorare. ⁴ Ito yija, Dios ito bajiro i yija tuocõri, Caldea sitare wagoyiju i. Ito yicõri Haránju ñagũ wayiju. Itoju Haránju ina ñaroca mani ñicu jacu ñayoru itoju godagoyiju ire. Ito bero adoju mani ya sitaju Abraham i ñatoni ire cõañi Dios. ⁵ “Adi sitaju ñaña”, yibojagati, “Jabeto adi ña mu ya sita”, yibisi Dios ire. Ito bajiri, “Adi ña yu ya sita”, yi masibisiju Abraham. Cojisiti ado robo, bajiro yiroja yiari goticãni Dios Abrahamre. “Iti sita mure isicuja yu. Mu godagoja bero mu janerãbatia ya sita ñaro yiroja iti”, yiyiju Dios Abrahamre, rĩa macu i ñarocaju maji. ⁶ Iti wato gaje gotiyiju Dios Abrahamre. “Ija co rumu adi sitare wagorã yirãji mu janerãbatia. Ito bajiri adi sitare wagocõri gãjerã ya sitaju ñabojarã yirãji mu janerãbatia. Gãjerãre moa isiri masa ñarã yirãji ina. Gãjerã quenabeto ina tõbujaroca yirã yirãji. Yoari sigũ masucõ masacõ rodori itire tuoïarã yirãji

ina. ⁷ Ito bajibojarocati m̄ janerābatiare ñeñaro yirāre quenabeto ina tōbujaroca yiḡu yiḡuja yu c̄ni. Iti c̄tore wagoçori adi sitaju t̄di ejarā yirāji m̄cana. Adoju ñacōri yare r̄uc̄buorā yirāji”, yiyiju Dios, mani ñic̄u Abraham ñayor̄e. ⁸ Ado bajiro rotiyiju Dios Abrahamre: “Yu m̄re gotire m̄ tuo masija, ‘Dios yagu ñaḡu yigūji āni’, yiroc̄u m̄ mac̄u ñaroc̄ure p̄i gaja wirot̄u taḡu yiḡuja m̄”, yiyiju Dios Abrahamre. Ito bajiri ī mac̄u Isaac ī rujearoca ūdia āmojeno r̄m̄uri bero ire wirot̄u tayiju. Ito bajiri Isaac, Jacobre ī mac̄u c̄tija wirot̄u tayiju. Jacob c̄ni ito bajiroti yiyiju ī r̄iare mani ñic̄usabatia ñayoanare. Juā d̄jamoc̄o juā ḡubojeno ñarā ñayijarā ina. Ado bajiro yiñi mani ñic̄usabatia ñayoana, yiyiju Esteban ūjarāre.

⁹ Mani ñic̄usabatia ñayoana, Jacob r̄ia rāca José wame c̄tigu ñayiju. Josere ruje ti tudiyijarā ī r̄jor̄u mesa. Ito bajiri ina ocabaji ñabojar̄reti ḡajerā masare īsic̄ori waja seniyijarā ina. Ito bero ire b̄jac̄ori, Egiptoju ire āmi wayijarā ina. Ito ina yibojarocati Dios queno tir̄ñuyiju ire. ¹⁰ José quenabeto ī tōb̄ujabojarocati Dios queno ejabuayiju ire. Egipto gaḡu ūju, Faraón wame c̄tigu Josere jiyiju. Ūju Faraón ī tiro riojo queno tuōiare gaye jidic̄ayiju Dios Josere. Faraón Josere ī baba b̄jatoni queno ejabuayiju Dios. Ito bajiri Faraón ado bajiro gotiyiju Josere: “Yure ejabuari mas̄u ñasagu ñaḡu ya m̄. Egipto ḡana ñaroc̄oreti m̄ rotire āmoa yu. Ito yic̄ori yu ya wi ḡanare c̄ni m̄ rotire āmoa yu”, yiyiju Faraón Josere.

¹¹ Iti rodoriti Egipto sitaju bare jedicoayiju. Ito yic̄ori Canaán sita c̄ni jedicoayiju. Masa ruje ñio jogayijarā. Ito yic̄ori quenabeto tōb̄ujayijarā ina. Mani ñic̄usabatia no ñno bare b̄ja masibis̄i ina. ¹² Ito bajiri mani ñic̄u ñayor̄u Jacob, “Egiptoju bare seore ñayiju”, yija tuoçori, ī r̄iare c̄oyiju ina bare waja yirā watoni. ¹³ Egiptoju bare āmirā ejayijarā ina maji. Bare iti jedija itoj̄ati m̄cana

ãmirã wayijarã ñna. Mũcana tũdi ñna ejaroca ado bajiro gotiyijũ José ñnare: “Yũre ti masibea mũa. Mũa ocabajiti ñna yũ”, yiyijũ José ñnare. Ito bajiro José ã yija tũocõri, gãjerã ã ñnarã ñnare gayere tũo bũjayijũ Faraón. ¹⁴ Ito yija José ã ñnarã ñnarcõreti ito yicõri ã jacũre cũni ji rotiyijũ Egiptoju ñna ñnaton. Udiarã masacõ gãji ye co dũja gũbocõ ñnarã ñnayijarã ñna, ã ñnarã. ¹⁵ Ito bajiro bajijare Egiptoju ñagũ wayijũ Jacob. Egiptoju yoari ñnãcõri itoju godacoayijũ Jacob. Ito yicõri ã rĩa ñnana, mani ñicũsabatia ñayoana godaũi itoju. ¹⁶ Egiptoju ñna cõbojarocati ito gãna Siquemju yujerã wayijarã. Siquemju ãmi ejacõri, mani ñicũ Abraham ñayorũ, Hamor rĩare masari cuma goje ã gãmecarajũre yujeyijarã ñna.

¹⁷ Mani ñicũsabatia ñayoana, Egipto sitaju jãjarã masa bũjũri cũti ñayijarã. Ito ñna baji ñnaro ca riti jabeto rũyayijũ ñnare Dios Canaán wame cũtiri sita ãsiroto, “Mũ janerãbatiare sita ãsigũ yigũja yũ”, yi Abraham ñayorũre Dios ã goticãdo bajiroti. ¹⁸ Iti rodoriti gãji uju Egiptoju rotisũoyijũ. José mesa mani ñicũsabatia ñayoanare rũcũbũogũ meje ñayijũ ã. ¹⁹ ã ujuiti mani ñicũsabatia ñayoanare rũoũi. Ito yicõri quenabeto yiyijũ. Mame joearã rĩacare cõa rotiyijũ ã. ²⁰ Iti rodoti rujeayijũ Moisés cũni. Dios ã tija quenagũ ñayijũ ã macũacã. Iti sita uju ã rotire masibojagoti Moisés jaco udiarã ãmacaũicõti rũco ñayijo ãre. ²¹ Macũacãre yeyo masibiti wacoti, iso macũre maibojagoti, uju ã rotiado bajiroti ãre cõabojayijo iso. Ito iso yija bero uju Egipto gagũ maco ãre ti bũjacõri, ãre masoyijo iso macũ robo bajiro. ²² Ito bajiri uju maco rãca ñagũ riti Egipto gãna ñna masirisere queno riasotiyijũ ã, Moisés. ã bũsija, tũo masire rãca bũsijijũ ã. Ito yicõri ñnasarisere moa quenoyijũ.

²³ Moisés jũarã masacõ rodori tũjagu, “Ado bajiro bajicũja yũ”, yi tũoãyijũ ã. “Yũ ñnarãre tigũ wacũja yũ,

no bajiro ñna ñaja”, yi tñoŕayijũ. ²⁴ Ñna tu ï ejaroca, mani yagũre, Egipto gagũ ï bajeja tiyijũ, Moisés ñay-orũ. Ito bajija ticõri, ïre gãme ïsiyijũ. Ito yicõri ïre sĩa ruyuriocõyijũ Moisésjũa. ²⁵ “Egipto sitajũ guare bucõa ejabuarocũ cüyijari Dios, yũre yi masirãji yũ ñarã”, yi tñoŕabojayijũ Moisés. Ito bajiro ï tñoŕabobarocati, ïre bajiro meje tñoŕayijarã ñna. ²⁶ Gaje rũmũ mũcana mani ñarãre ti quenogũ wayijũ Moisés. Ito ejacõri ñna comasiti ñna gãmeri jaroca ejayijũ ï. Ñnare oca queno ãmoyijũ ï. Ito bajiri ado bajiro ñnare bũsibojayijũ ï maji: “Adojũa tñoya. ¿No yija comasi ñabobarãti gãmeri jati mũa?” yiyijũ Moisés ñnare. ²⁷ Sīgũ ï babare jagũ, ito bajiro Moisés ï bũsija tñocõri, junisinigũ Moisésre tucõayijũ. “¿Ñimũ guã ẽjũ ñarocũre cũcati mũre? ²⁸ ¿Ñamica mũ Egipto gagũre mũ sĩado bajiro yũre sĩarocũ yati mũ?” yiyijũ ï Moisésre. ²⁹ Iti tuo ucacõri, gũigũ rudi wayijũ Moisés. “Yũ sĩare gaye Egipto gãnare gotirã yirãji”, yi tñoŕayijũ Moisés. Ito bajiri Madián wame cõtiri sitajũ rudi wayijũ ï, gaje masa ya sitajũ. Itoju manajo bũjacõri jũarã rĩa cõtuyijũ ï.

³⁰ Jũarã masacõ rodori bero, co rũmũ wa ucugũ wayijũ Moisés. Sinaí wame cõtiricũ gũtagũ jũdojũ, yucũ manojũ wa ucugũ wayijũ Moisés. Ito yija ï tu rujatutu jea ẽjũ rũgõri tutu robo bajiro wato Dios ñaro gagũ ángel goayijũ ïre. ³¹ Itire ticõri ucayijũ Moisés. Queno tisarocũ ito tu ï waroca Dios oca ruyuyijũ: ³² “Yũ ña Dios. Mũ ñicũsabatia Abraham, Isaac, Jacob cũni yũre rũcũbuocã”, yiyijũ Dios Moisésre. Iti oca tñocõri gũigũ nũrũoyijũ Moisés. Ito bajiri iti tuture ti queotu ãmobisijũ ï. ³³ Ito yija mũcana tãdi bũsi remoyijũ Dios: “Ado jacajũti ña yũ. Mũ tuti ña yũ. Ito bajiri mũ ya gũboco ruacõña mũ. Ito bajiro yicõri yũre rũcũbuogũ yigũja mũ. ³⁴ Yũ ya masa Egiptojũ quenabeto ñna tõbũjaja ticũ yũ. Ito yicõri ñna awasãja tñocũ yũ. Ito bajiri Egipto gãnare ñna camotaditoni ñnare

ejabuagu wadibu ya. Wasa Egiptoju, ya mure tãdi wa rotia ya”, yĩni Dios Moisésre gotigu, yiyiju Esteban ujarãre.

³⁵ Ī Moisési ñami, mani ñicusabatia ñna tuo ãmòbitiru. “¿Ñimũ gua ujũ ñarocure cūcati mure?” yiyijarã mani ñicusabatia Moisésre. Ito bajibojarocati Dioti ñre judacõañi ñna masa tujũ ñna ujũ robo bajiro ñarocure. Mani ñicusabatia Egiptojure ñna budigotoni ejabuarocure cūñi Dios Moisésre. Ángelna suoriti ito bajiro gotiyiju Dios Moisésre, rujatutujuna ñre goãocõri. ³⁶ Moisési mani ñicusabatia ñayoanare Egipto sitaju ñnare ũmatã wayiju ĩ. Egiptoju tiyamani yi ñoyiju Moisés, ito yicõri riaca jajosa Ide Sũarise wame cutirisa tñimaju cñi ñoyiju ĩ. Ito bajiri yucũ manojũ ñagũ cñi, jũarã masacõ rodori ñagũ tiyamani ñoyiju Moisés. ³⁷ Moisési ñami mani ñicusabatia ñayoanare gotiru: “Mani Jacũ Dios yure ĩ cõado bajiroti, gãji ĩ oca gotirocure cõagũ yiguĩji. Dios ĩ cõarocũ mani comasiti ñagũ yiguĩji. Yiro bajiroti cãdiba mũa ñre”, yiyiju Moisés mani ñicusabatia ñayoanare. ³⁸ Ī Moisési mani ñarã rãca gũtagũ judoju Sinaí wame cutiricũ judoju minijuañi yucũ manojũ. Ito yija ĩ sigũti gũtagũju mũja wayiju. Itoju ĩ mũja ejaroca Dios ñaro gagũ, ángel ñre busiyiju. Ito yicõri Moisés mani ñicusabatia ñayoanare oca jedibitirotire gotiyiju. Ito bajiri ĩ gotiado bajiroti ejayija manire cñi.

³⁹ Mani ñicusabatia ñayoana, Moisésre ñaro bajiroti cãdibitiyoñi. Ñre tujamena Egiptoju tãdi wa ãmoyijarã ñna. ⁴⁰ Ito yicõri Moisés gũtagũ joeju ĩ ñaroca riti, ĩ rĩjorũ Aarón wame cutigure ado bajiro gotiyijarã ñna: “¿Noju ñati mũ ocabaji? Egipto sitaju gua ñaroca guare bubojacacure mũ ocabajire masibea gua ĩja. Ito bajiri guare gua ujũ ñaroti, gua rũcuboroti guare meni ñsiña. Iti gua rucõja, gua wa ãmoro riojo ño warõja iti”, yiyijarã ñna Aarón ñayõrure. ⁴¹ Ito yija wecũ macũacã robo bajigu meni rujeoyijarã ñna.

Ito yicōri waibucurã sĩa isiyijarã ñna, ñna meni rujeorure yari. Ito yicōri basa meni jeobuayijarã ñna, ñna meniru wecu macu bajigure rucuburã. ⁴² Ito bajiro ñna yija ticōri, ñnare jidicãcōyijũ Dios. Ñna ãmoro robo ñna yi ãmojare ñnare camotabisijũ Dios. Ito bajiri ñocõa, ãmacañi, ñami gagure cuni rucubuooyijarã ñna. Diore goti isiri masu Amós ñayoru ñ ucare ado bajiro gotia:

Israel sita gãna tuoya mua. Mua waibucurã, mua siare yure rucuburã meje siacu mua, jãarã masacõ rodori yucu manojũ mua ñare.

⁴³ Yure rucubuoemenati mua ya ãmonati mua meni rujeorureti rucubuocu mua. Jaibiti wiacã menicōri, iti wi totijũ Moloc wame cutigũ sãcōri gajasoticu mua. Ito yicōri ñocõa robo bajigũ mua meni rujeorure, Refán wame cutigure rucubuocu mua. “Ána ñama mani rucuburã ito yicōri mani ujarã”, yibojacu mua. “Ito bajiri Babilonia sõjuajũ mware cõagũ ya yu”, yiyijũ Dios ñnare. Ado bajiro bajiatoja iti, Dios ñ yirere ucañi Amós ñayoru, yiyijũ Esteban ujarãre gotigũ.

⁴⁴ Mucana tũdi busi remoyijũ Esteban ujarãre:

—Mani ñicusatia yucu manojũ ñna waja Dios ya wire meniroture saya webutirise ãmi wayijarã ñna. Iti wijũ Dios ñ rotirise ucaraga gũtagãri seoyijarã ñna. Moisésna suoriti wiri rujeayijũ iti. Moisés ñ cãirojũ Dios ñ gotiado bajiroti, iti wire moa rujeoyijarã ñna. No ñna warojũ iti wire ãmi wayijarã ñna. ⁴⁵ Moisés ñ godaja bero Josué wame cutigũ ñre wasoayijũ. Iti wire ãmicōri Canaán wame cutiri sitajũ wayijarã ñna. Canaán wame cutiri sitajũ gaje masa ñayijarã. Ito bajiri Dios ejabuayijũ mani ñicusatiare. Iti cuto ñnare bucõa jeocōyijũ Dios. Mani ñicu ñayoru David, ñ catija ñayijũ iti wi maji, saya webutirisena ñna menira wi. ⁴⁶ Queno yiyijũ Dios, mani ñicusatia ujũ

David ñayorure. Ñre bũto wanũyijũ Dios. Ito bajiri ado bajiro yiyijũ David ñayorũ Diore: “Yũ ñicũ Jacob ñayorũ queno mũre rũcũbuoñi. Yũ cũni queno mũre rũcũbuoa. Ito bajiri wi queno bũti quenari wi meni ñisi ãmoa yũ. Yũre meni rotiya mũ”, yiyijũ David, Diore bũsigũ. Ito ñ yibojarocati wi meni rotibisijũ Dios ñre. ⁴⁷ “David ñ macũ Salomónjũ Diore wi meni ñisijũ ñja”, yiyijũ Esteban, ẽjarãre gotigũ. ⁴⁸ Ito bajibojarocati rẽtoro ñasagũ Dios, masa ñna menira wi meje ñaguñji Dios. Jane mejejũ sũgũ Diore goti ñsiri masũ, Dios oca tũocõri ado bajiro ucañi:

⁴⁹ Ñmacũjũ ñabojagũti macãrucũro jeyaro ẽjũ ña yũ. Wi mũa meni ñsibojaja ña masibicũja yũ. Wi ñagũ meje ña yũ.

⁵⁰ Yũti ña jeyaro rujeocacũ. Ito bajiro gotiñi Dios, yiyijũ Esteban ẽjarãre gotigũ.

⁵¹ Dios oca queno cũdĩbea mũa. Dios oca tũo ãmobeas mũa. Jesure masimena robo bajiro ẽsi cutia mũa. Mani ñicũsabatia bajiroti Espĩritu Santore cũdi ãmobeas mũa cũni. ⁵² Mani ñicũsabatia ñayoana queno yibisĩ Diore goti ñsiri masare. Ito yicõri Cristo ñeñaro yibicũ, ñ ejaroti gayere gotirãre sũayoñi mani ñicũsabatia. Ito yija canũ bũsati ñ ejaroca ñre ñna sũatoni gãjerãre ñisijija mũa. ⁵³ Dios ñ rotirise queno cũdĩbea mũa, ángel mesa queno cũdire gaye mũare ñna jidicãbojarocati, yiyijũ Esteban ẽjarãre.

Estebanre ñna sũare gaye

⁵⁴ Iti tũocõri, yaire bajiro guji ñoyijarã ñna, Estebanre bũto junisinirã ñari. ⁵⁵ Ito bajiro ñna yibojarocati Espĩritu Santo ñayijũ Esteban rãca. Esteban ñ ti mũoja Dios ñ yorise ruyuyijũ. Dios ya riojocadũja rũcũbuorajũ, Jesús ñ rũgõja tiyijũ Esteban. ⁵⁶ Ito yija ado bajiro bũsiyijũ Esteban ẽjarãre:

—Tite mũa cũni. Macãrucũro soje janacoajũ. Masa Rĩjorũ, Dios ya riojocadũja ñami, yiyijũ Esteban.

⁵⁷ Mucana tudi ĩ busija, tuo amomena ĩna ya gāmo gojeri biayijarā ĩna. ĩna ĩnarocōti bũto awasācōri ĩre quedi wāyijarā ĩna. ⁵⁸ Ito yicōri cuto sōjuaju āmi wacōri, ĩre gũta reasoyijarā ĩna. Ito yicōri ĩna ya yutabujuri ruacūcōri, Saulo wame cutigu ĩ tirũnuroca riti, Estebanre reayijarā ĩna. ⁵⁹ ĩna gũta rearotototi, Jesure ado bajiro busiyiju Esteban:

—Jesús, yu Ũju yu ya usire boca āmiña mu, yiyiju Esteban.

⁶⁰ Ito bero rijomunigāna ĩini rŭjŭcōri, bũto awasāyiju Esteban:

—Yure ĩna ñeñaro yirisere waja senibesa ĩnare, yiyiju Esteban Jesure.

Ito bajiro busi tŭocōri usi jedicoayiju Esteban ĩja.

8

Jesure masirāre Saulo ĩ ñeñaro yi amore gaye

¹⁻³ Saulo ĩna ya yutabujuri coderu, “queno Estebanre sĭajaro”, yi tuoĭayiju ĩ cuni.

Coriarā judio masa Diore queno rŭcubũorā Estebanre yujeyijarā ĩna. Ito yicōri ruje otijijarā ĩna Estebanre. Iti rŭmũriti Jesure masirāre Jerusalėnju ñeñaro yisoyijarā iti cuto gāna. Gājerā rēto busaro ñeñaro yiyiju Saulo, Jesure masirāre. Co wi ruyabeto ĩnare āma wayiju ĩ. ĩ bũjaro bajiroti ũmua, romiare cuni ĩnare ñia āmi budi wacōri tubiayiju ĩ. Ito bajiri ĩnarocōti Jesure masirā apóstol mesa rāca ñabojarā rudi wayijarā Judea sitaju, ito yicōri Samaria sitaju cuni. Apóstol mesama Jerusalėnti ñacōayijarā ĩna.

Samaria sita gānare Jesús oca ĩna gotire gaye

⁴ Jerusalėn gāna rudi wana ñabojarāti gajeroju ejacōri Jesús oca quenarise gaye riasoyijarā ĩna. ⁵ Sĭgũ Jerusalėn gagu rudi waru Felipe wame cutiyiju. ĩ Samaria sita cutoju

wayijũ. Ito ejacõri: “Jesús ñami Cristo Dios ï cõaru”, yiyijũ Felipe masare. ⁶ Masa jãjarã minijuayijarã Felipe tãju ïre tũorona. Ito yicõri, tiyamani ï ïoja tiyijarã ïna. Ito bajiri ï busirisere queno tũoyijarã ïna. ⁷ Jãjarãre ïna ya usijũ rũmũa sãñarãre bucõayijũ Felipe. ï ito yija masa usijũ rũmũa sãñabojarã awasã budiyijarã ïna. Jãjarã ruduanare yisioyijũ ï. Ito yicõri rujayuriri warãre cuni quenoyijũ ï. ⁸ Ito bajiri iti cuto gãna masa queno wanũ quena ñayijarã ïna.

⁹⁻¹¹ Iti cutoju sīgũ Simón wame cutigu ñayijũ. Co rodo meje ï masirise ïoyijũ ï cumu ñari. Tiyamani ï ïojare ti ucayijarã iti cuto gãna. “Yũ ña ãmugũ ñasagu”, yiyijũ ï ïnare. Masa sīgũ ruyabeto ïre tũorũnũyijarã. Bucurã, rĩaca cuni queno tũorũnũyijarã ïre:

—Dios robo bajiroti masiami ãni. Dios ï cõaru ñaguũji ãni, yiyijarã masa. ¹² Ito ïna yibojarocati Felipeama Jesucristo oca quenarise gaye masare gotiyijũ. “Masa jeyaro Hju ñami Dios”, yire oca masare gotiyijũ Felipe. Ito bajiro ï gotija tũorũnũcõri, idé gu rotiyijarã ãmua, romia cuni. ¹³ Simón cuni, cumu ñabojaguti, Jesús oca quenarise gayere tũorũnũyijũ. Ito yicõri idé gu rotiyijũ ï cuni. Ito yija Felipe rãca baba cutisũoyijũ ï. Ito yicõri Felipe ï tiyamani ï ïojare ti ucayijũ Simón.

¹⁴ Apóstol mesa Jerusalénju ñacõri, “Samaria sita gãna jãjarã Dios oca tũorũnũyijarã ïna”, yire gaye tũoyijarã ïna. Ito bajiri Samariaju jũarã cõayijarã ïna, Pedro ito yicõri Juanre. ¹⁵ Samariaju ejacõri Diore busiyijarã ïna, mame Jesure boca ãmirãre Espiritu Santo ï quedi sãjatoni. ¹⁶ Idé guana ñabojarocati ïna ya usijũ Espiritu Santo mañijũ maji. Ito bajiri, ïnare Espiritu Santo queo sãjaro yirona, Diore busiyijarã ïna. ¹⁷ Ito yicõri mame Jesure masirãre Pedro mesa ïna ya ãmona moa jeoyijarã Diore busirã. ïna ito yirocajuti Espiritu Santo quedi sãjayijũ ïnare.

¹⁸ Pedro mesa Jesure masirãre ñna ya ãmo moa jeorocati Espíritu Santo quedi sãjaja tiyijũ Simón, cumu ñagorũ. Ito bajiri iti ticõri ñnare niyeru ñsi ãmogũ, ¹⁹ ado bajiro yiyijũ Simón:

—Ímo. Gãjerãre yũ moa jeoroca Espíritu Santo sãjare ãmoa yũ cuni, yiyijũ Simón, Pedro mesare.

²⁰ Ito ñ yija tũocõri, ado bajiro cudi yijũ Pedro ñre:

—Dios ñ waja mano ñsirisere, waja gãmere ñaroja, ¿yire masiati mũ? Ito bajiro mũ tũoĩare waja, mũ ya niyeru rãca godacoagũ yigũja mũ, yiyijũ Pedro Simónre. ²¹ Dios ñ tiro riojo queno tũoĩagũ meje ña mũ. Ito bajiri gã rãca mũ moariseoni meje ña iti. ²²⁻²³ Mũ tũoĩarisere ti masia yũ. Bũto uoa mũ, yũ tija. Ñeñaro yi jaigũ ña mũ. Ito bajiri mũ ñeñaro yirisere jidicã masibea mũ. Ñeñaro mũ tũoĩarisere, itocõ jidicãña mũ. Ito yicõri mani Hjure seniña mũ ñeñaro tũoĩarisere ñ acabojotoni, yiyijũ Pedro Simónre.

²⁴ Ito ñ yija tũocõri, ado bajiro cudi yijũ Simón:

—Mani Hjure busiya mũa yũre yiari. “Ito bajiro bajigũ yigũja mũ”, mũ yirise yũre rêtare ãmobeaa yũ, yiyijũ Simón, Pedro mesare.

²⁵ Ito yija bero Pedro mesa Jesure ñna tigore gaye iti cuto gãnare gotiyijã. Ito yicõri Jesús oca quenarise riasoyijã ñna. Masare riaso tũocõri, “Jerusalénjũ tũdi wana mani”, yi tũoĩayijã ñna. Tũdi warã, Samaria sita cutori gãnare Jesús oca quenarise riaso rëta wayijã ñna.

Etiopía gagure Felipe ñ idé gure gaye

²⁶ Felipereama ado bajiro gotiyijũ Dios ñaro gagũ ángel:

—Jerusalénjũ wasa. Ito ejacõri Gaza wame cõtiri cuto ña wari ma roja waja mũ. Yucũ mano rêtari ma ña iti ma, yiyijũ Felipere. ²⁷ Ito bajiri Felipe josari mejeti wacoayijũ, ángel ñ gotiado bajiroti. Ma wacũjũ Etiopía gago ujure ejabuari masũ ñasagure ti bũjayijũ Felipe. ñ ujo ya niyeru

coderi masu ñayiju ĩ, Etiopía gagu. Iti ñayiju ĩ moarise. Jerusalénju Diore rūcubuo t̄iocōri t̄udi wacu ito tujayiju ĩ, Etiopía gagu. ²⁸ Cabaru ĩ t̄ua waroca ĩ ya tunuricoroju Dios ocare ti s̄añayiju ĩ. Diore goti ĩsiri masu, Isaías ñayoru ĩ ucara tutire ti s̄añayiju ĩ. ²⁹ Ito yija ĩre ti bujaroca ado bajiro gotiyiju Espiritu Santo Felipere:

—Īre suacōri, mua corocō wasa mua, yiyiju Espiritu Santo Felipere.

³⁰ Ito bajiri Felipe ũmaquedi wacōri Etiopía gagure suayiju. Suacōri, Isaías Diore goti ĩsiri masu ĩ ucare ĩ ti busija, tuoyiju Felipe:

—¿Ito mu ti busirisere tuo masiati mu? yiyiju Felipe Etiopía gagure.

³¹ —Sīgũ yure gotigu manija, ¿no bajiro tuo masigũjada yu? yiyiju ĩ Felipere. Ito yija, yu tu m̄uja wadicōri, ado rujigu waya mu, yiyiju Etiopía gagu. ³² Dios oca ĩ tiriju ado bajiro bajiyiju:

Ovejare s̄iarona ĩna āmi waro bajiro āmi warāji ĩna sīgũ ũmũgũre. Ovejare joa suaroca ĩ oca mano robo bajiro oca maquiji ĩ c̄uni ĩre ĩna ja ajebojarocati.

³³ Masa j̄ajarã riojo quenabeto bojorise t̄obujaguĩji ĩ. Ñeñaro ĩ yibitibojarocati ĩre yiari busi ĩsirocũ maquiji. ĩ ñarã ĩnamasiti ĩre ĩna s̄iaja, “Īna ñama ĩ janerābatia”, yi masia manoja, yi w̄añayiju Etiopía gagu ĩ tira tuti.

³⁴ Ito yija ĩ tu m̄uja s̄ajacōri rujiyiju Felipe.

—Isaías ĩ ucare gaye yure ti gotiya mu. ¿Īmasi gayeti ucayijari ĩ? ¿Ḡaji gayere tuoĩagũ ito bajiro ucayijarite ĩ? yiyiju Etiopía gagu Felipere.

³⁵ Ito yija iti tuti Isaías ĩ ucare gayere ĩre ti gotiyiju Felipe. “Jesús oca quenarise ña”, yirocũ Jesús ocare goti jeoyiju Felipe Etiopía gagure. ³⁶ Warã riti ma tu itajura ñarorju ejayijarã ĩna:

—Tite, ado ña ide. ¿Adocãta yu mure idé gu rotija quena ñati? yiyijũ Etiopía gagũ Felipere.

³⁷ —Dios Macu ñami Jesús, ma yi tuoïaja mure idé gucusja yu, yiyijũ Felipe ãre.

—Dios Macuti ñami Jesucristo, ya yu, yiyijũ Etiopía gagũ.

³⁸ Ito yija tunuricoro tuja quea roticõri, itajuraju roja rügũyijarã ña. Ito yicõri idé guyijũ Felipe Etiopía gagũre.

³⁹ Itajuraju ña maja rügũ waroca, ñajasaroti Espiritu Santo amicoayijũ Felipere. Ito bajiri juaji tibusijũ Etiopía gagũ ãre. Ito bajibojarocati queno wanu quena wayijũ Etiopía gagũ ã waroju. ⁴⁰ Felipere amicõri Azoto wame cutiri cutoju ã goaroca yiyijũ Espiritu Santo. “¿Azotoju ñati yu?” yi tuoïayijũ Felipe. Azotoju ñacõri wayijũ ã. Co cuto ruyabeto Jesús oca quenarise masare riaso ucuyijũ ã. Susari ñja Cesarea wame cutiri cutoju ejayijũ Felipe.

9

Jesure Saulo ã tuorũnusure gaye

(Hch 22.6-16; 26.12-18)

¹ Jesure masirãre sã amogũju ñnare buto junisini tiyijũ Saulo. Ito bajiri paia ujure busigu wayijũ ã. ² Damasco cutoju minijuara wirijũ Jesure masirãre amagũ sãjarocu papera seniyijũ Saulo paia ujure: “Ñnare yu ti bujaro bajiroti umua, romiare cuni ñnare Jerusalenju tubiarocu ami wacuja yu”, yiyijũ Saulo, ujure. ³ Ma ã waroca riti Damasco cutoju ã ejagu wagu yiroca, ñajasaroti macãrucũro gaye busurise sãtiyijũ ãre. ⁴ ãre ito bajiro sãtirocati jacaju queda queacoayijũ Saulo. Ito yicõri ado bajiro oca ruyuyijũ ãre:

—Saulo, Saulo, ¿no yija yure ñeñaro yi amoati ma? yi oca ruyuyijũ umacũju.

⁵ Iti oca tuocõri ado bajiro senĩayijũ Saulo:

—¿Nojũ gagũ yũre busiati mũ? yiyijũ Saulo.

—Yũti ña Jesús, yũre ñeñaro yirocũ mũ sũyagũti. Ito mũ yirise mũmasi ñeña bajigũti ya mũ. Adocãta mũmasiti jota mũ jajuja, juniroja mũre. Iti gaye bajiro ya mũ yũre ñeñaro mũ yi ãmoja, yiyijũ Jesús ãre.

⁶ Ito yija Saulo ã ya ruju mũruogũti:

—¿Ñe yũ yire ãmoati mũ? yiyijũ ã Jesure.

—Wasa Damascojũ. Ito mũ ejaroca sãgũ mũre: “Adi ña mũ moaroti”, yigũ yiguĩji mũre, yiyijũ Jesús Saulore.

⁷ Saulo rãca wana oca iti ruyubojarocati rujuũre tibiticõri mano ucayijarã ãna. ⁸ Ito bero yoa busari wamũ rũgũcõri tirocũ yibojayijũ Saulo. Itocõti cajea macũ ñacoayijũ ã. Ito bajigũre ã baba mesa Damascojũ ãre tũa wayijarã ãna. ⁹ Damascojũ ejacõri ucãdia mũmũcõ ñayijũ Saulo cajea tire meje, bare meje, ito yicõri idire mejeti.

¹⁰ Damasco wame cutiri cutojũ Jesure masigũ sãgũ ñayijũ, Ananías wame cutigũ. ã cãirojũ ejacõri:

—¿Ñati Ananías mũ? yiyijũ Jesús ãre.

—Ado ña yũ, yiyijũ Ananías.

¹¹ Ito ã yija tũocõri, ado bajiro yiyijũ mani Ũju:

—Coji wasa riojo wame cutiri majũ. Itojũ Judas wame cutigũ ya wi ejaũ yigũja mũ. ¿Ado ñati Saulo, Tarso gagũ? yiba mũ ãre. Adocãta yũre busigũ yami ã. ¹² ã cãirojũ mũ ya rio ãomũ yũ ãre. Ito bajiri ã tũ sãja ejacõri ãre moããgũ yigũja mũ, mũcana tũdi ã cajea titoni. Ito bajerotire ã cãirojũ ãomũ yũ Saulore. Ito bajiri coji ã tũ wasa mũ, yiyijũ Jesús Ananíasre ã cãirojũ.

¹³ Iti tũocõri ado bajiro yiyijũ Ananías, Jesure busigũ:

—Jaje oca tũoa yũ ã ye. Mũre masiarãre, Jerusalénjũ ñeñaro ã yigore, jaje oca ña ãre. ¹⁴ Ito yicõri paia ucãjarã ãna roti ñucaja ado ejañi Saulo. Ito bajiri mũre mũcũbuorã gũa ñajare, gũare tubiarocũ ado ejañi Saulo, yiyijũ Ananías Jesure.

¹⁵ Ito yija Jesujua ado bajiro gotiyijua Ananíasre:

—Yua oca masare riasorocure ire cūmua yu. Ujarã, judio masa, ito yicōri judio masa meje ñarãre cuni riasogu yiguñi Saulo. ¹⁶ Yure cudigu ñari jaje i tōbujaroca yirã yirãji gãjerã. I tu coji wasa mu, yiyijua Jesús Ananíasre.

¹⁷ Ito i yija tuocōri, wayijua i ñja, Saulo tu wacu. Wijua sãja ejacōri i ya ãmona moañayijua Ananías Saulore:

—Yure tuoya yu ocabaji mu. Mu wadiroca mure goaŕoruti yure cōami. Jesús mani Uju, iti cōami yure, mucana tãdi mu cajea titoni, ito yicōri Espiritu Santo mu ya usijua i sãjatonu, yiyijua Ananías Saulore.

¹⁸ Ito i yirocati, wai rãtã robo bajirise i ya cajeaju codo quediyijua Saulore. Ito bajijare mucana tãdi tiyijua Saulo. Ito bajija ticōri, “Yure idé guya mu”, yiyijua Saulo Ananíasre. ¹⁹ Ito yija beroju bayijua Saulo mucana. Ito bajicōrijua sēoyijua i mucana. Ito bajiri Damascoju yoa busari ñayijua Saulo, Jesure masirã rãca.

Damasco cuto gãnare Dios oca Saulo i gotisore gaye

²⁰ Judio masa ña minijuari wijua sãja wacōri, Jesús oca ñare riasoyijua Saulo. “Dios Macu ñami Jesús”, yiyijua Saulo. ²¹ Ito i yija tuocōri, tuo ucayijarã masa:

—¿Ñani Saulo Jerusalénju, Jesure masirãre sãri masu meje ñati ñani? Ito yicōri, ¿Jesure masirãre ñiarocu meje adoju wadiyijari i? ¿Ñare ñiacōri paia ujarãre isibiquñida i? yiyijarã masa.

²² Ito bajiro ña tuoñabojarocati buto oca sēocōri, Dios oca gotiyijua Saulo. “Riti ya yu, Cristo iti ñami Dios i cōaru”, yiyijua Saulo. Queno tuo masire rãca i gotija, no bajiro cãdi masibisjarã ña, judio masa Damasco gãna.

Judio masare Saulo i rudire gaye

²³ Damascoju, Saulo i ñaroca riti, “Ire sãruja mani”, yi tuoñayijarã judio masa. ²⁴ Ito bajiro ña sã amorã ña

cuníja, itire masicōyijũ Saulo. Ñamiri cuní, ãmũari cuní codeyijarã ñna cuto sojeri budirajũri. Judio masa sojeri codeyijarã Saulore sãrona. ²⁵ Ito bajiri Jesure tũorũnũrã ñre ejabuayijarã ñna, ñ rudi watoni. Cuto camotara cuní rijogodona jaja jibũna ñre sãcõri iti cuní gaje dũjajũ ñre rujiocõayijarã ñna. Ñami ito bajiro ñna yi s̃õja rudiyijũ ñ ñja.

Jerusalénjũ Saulo ñ ñare gaye

²⁶ Ito bajijare Jerusalénjũ rudi wayijũ ñ. Jerusalénjũ ejacõri, Jesure masirã rãca minijua ãmobjayijũ ñ. “Jesure masigũ meje ñaguñji Saulo”, yi tũõarã ñre gũiyijarã ñna. ²⁷ Ito bajibojarocati, s̃igũ Bernabé wame cutigũ, Saulore ejabuayijũ. “Waya, apóstol mesare bũsito mani”, yiyijũ Bernabé Saulore. ñna tũ ejacõri ado bajiro bũsiyijũ Bernabé: “Ñni Saulore ñ ma waroca Jesús goaõoyijũ ñre. Ito yicõri ñre bũsiyijũ Jesús. Damascojũ masare gũiari meje Jesús oca riasoñi Saulo”, yiyijũ Bernabé apóstol mesare. ²⁸ Ito ñ yija tũocõri, Saulore boca ãmiyijarã ñna. Ito yija Jerusalénjũ tujacõri ñna rãca wa ucuyijũ Saulo. Gũiari mejeti Jerusalén gãnare Jesús oca gotiyijũ ñ. ²⁹ Judio masa ñabobarãti griego oca bũsirãre ñna rãca tũõia bũsiyijũ Saulo. Ito ñ yibojarocati Saulore ruje s̃iare cuníyijarã ñna. ³⁰ Iti oca tũocõri, Jesure tũorũnũrã Cesareajũ Saulore ãmi wayijarã. Itijũna, “Mũ cutojũ Tarsojũ tudi wasa mũ”, mũre ñna s̃iame yirocũ, yiyijarã ñna Saulore.

³¹ Iti rodoriti Judea sitajũ, Samaria sitajũ, ito yicõri Galilea sitajũ cuní ñeñarise tõbujabisijarã Jesure tũorũnũrã. ñnare ñeñaro yibisijarã gãjerã. Ito bajiri Jesús oca riasocõri bũto bũsa oca s̃õyijarã ñna, Jesure tũorũnũrã. ñre rũcũbũorã Diore queno cũdiyijarã ñna. Ito bajiri Espiritu Santo ñnare ejabuaja jãjarã bũsa bũjũ wayijarã ñna, Jesure tũorũnũrã.

Eneasre yisiore gaye

³² Sīgũ Pedro wame cõtigu, Jesure t̃uorũnũrãre co cuto r̃ayabeto ti ucuyijũ. Co r̃umũ Lida wame cõtiri cõtõjũ, Jesure t̃uorũnũrãre ti ucugũ wayijũ Pedro. ³³ Itojũ ejacõri sīgũ ruduru Eneas wame cõtigure ti bujayijũ ã. Ruduru ñari ãdia ãmojeno rodori ã ya camajũ jesasotiyijũ Eneas. ³⁴ Ñre ticõri ado bajiro yiyijũ Pedro:

—T̃uoya Eneas mũ. Mũre quenocõami Jesucristo. Ito bajiri wũmũña. Ito yicõri mũ ya cama ãmi wasa mũ, yiyijũ Pedro ãre.

Ito bajiro ã bũsirocati, ruduru ñabojaru wũmũyijũ Eneas ãja. ³⁵ Ñ waja tiyijarã Lida gãna, Sarón gãna cũni. Itire ticõri bũcũrã oca ãna t̃uõiarise jidicãcõri, Jesure boca ãmiyijarã ãna.

Dorcas iso tũdi catire gaye

³⁶ Sīgõ Jope wame cõtiri cuto gago, Tabita wame cõtigo Jesure t̃uorũnũgõ ñayijo iso. Griego ocanama, Dorcas wame cõtigo ñayijo iso. Queno yigo ñayijo iso. Ito yicõri bojoro bujarãre queno ejabũasotiyijo iso. ³⁷ Lidajũ Pedro ã ñaroca riti, Jope cuto gago cõcoayijo iso. Iso ñarã iso cõja ticõri, godarãre ãna yisotiado bajiro iso ya rujũre coeyijarã ãna. Ito yicõri co tuti weca, co sãnimũ ricati isore cũyijarã ãna. ³⁸ Lida cuto tuti ñayijũ Jope cuto. Ito bajiri Lida cõtõjũ Pedro ã ñaja t̃uocõri, jũarãre Pedore ãna jirã watoni cõayijarã Jesure t̃uorũnũrã. Pedro tũ ejacõri:

—Gua rãca coji waya, yiyijarã Jope gãna.

³⁹ Ito ãna yija t̃uocõri, ãna rãca wayijũ Pedro Jopejũ. Itojũ ejacõri Dorcas ñajaco ya rujũ ñarojũ ãre ãmi wayijarã ãna. Jãjarã manũjũ godagoana romia oti ñayijarã iso tũ. Pedro ã ejaja ticõri, ã tũ gãni bia rũgũyijarã manũjũ godagoana romia, ãre bũsirona. “Tite mũ. Dorcas ñajaco iso godaroto riojũa saya jaje jio ãsicõ guare”, yiyijarã ãna romia Pedore. ⁴⁰ Ito bajijare, “Macũjũ budi wasa maji”,

yiyijũ Pedro ñna romiare. Ito yicõri rijomunigãna ñini rŷjũcõri Diore bũsiyijũ Pedro. Diore bũsi tĩogũ, cõrore jũda tiyijũ:

—Tabita wũmũña mũ, yiyijũ Pedro isore.

Ito ñ yirocati, cajea titãcãyijo iso. Pedrore ticõri jãja rŷjũyijo iso. ⁴¹ Ito yija iso ya ãmo ñiacõri tũa wũmũoyijũ Pedro. Ito yicõri macũjũ ñarãre jisõyijũ Pedro. “Mũcana tũdi iso catija tirã waya mũa”, yiyijũ Pedro, wajearã romiare, gãjerã Jesure tũorũnrãre cũni. ⁴² Mũcana tũdi iso catire tũoyijarã Jope gãna. Ito bajiri jãjarã Jesure boca ãmiyijarã ñna. ⁴³ Yoari Jopejũ ña ucuyijũ Pedro. Itojũ waibũcũrã wirori quenori masũ, Simón wame cũtigũ tũ yoari ñayijũ Pedro.

10

Pedrore Cornelio ñ oca cõare gaye

¹ Cesarea wame cũtiri cũtojũ, sĩgũ Cornelio wame cũtigũ ñayijũ. Italia gãna, co dũjamocõ masacõ surara mũjũ ñayijũ Cornelio. Judio masũ meje ñayijũ ñ. ² Judio masũ meje ñabojagũti Diore rũcũbũoyijũ ñ. Ito yicõri ñ ya wi gãna cũni Diore rũcũbũoyijarã. Judio masa bojoro bũjarãre ejabũarocũ jaje niyeru ñsiyijũ Cornelio. Ito yicõri co rũmũ rũyabeto Diore bũsisotiyijũ ñ. ³ Co rũmũ ñamicajũ, tres iti tũjaroca, Dios ñaro gagũ ángel goaĩoyijũ Corneliore. Queno tisacõyijũ Cornelio ñre. Cornelio tũ sãja ejacõri ado bajiro yiyijũ ángel:

—Cornelio, ¿ñati mũ? yiyijũ ángel ñre.

⁴ Ito ñ yija tũocõri, ñre ti ucayijũ Cornelio:

—¿Ñe ãmoati mũ? yiyijũ Cornelio ñre.

Ito ñ yija tũocõri:

—Diore mũ bũsija tũoami. Ito yicõri bojoro bũjarãre mũ ejabũaja tiami. Ito bajiri mũre tũoĩa ti ñami Dios, yiyijũ ángel Corneliore. ⁵ Jope cũtojũ sĩgũ ñaguĩji Simón Pedro

wame cūtigū. Īre jirona ũmua jūarā cōañā mū. ⁶ Gāji Simón waibucurā wi quenori masū ĩ ya wijū ñaguji, riaca jajosa tū. Iti wijū Simón Pedrore bujarā yirāji mū cōana, yiyijū ángel Corneliore.

⁷ Ito bajiro yi tīocōri wacoayijū ángel. Ito bajija bero ĩ ya moari masa jūarā jiyijū Cornelio. Ito yicōri surara masū sīgū ĩre ejabuarī masū jiyijū ĩ. ĩ surara masū buto Diore rūcubuoḡū ñayijū. ⁸ ĩna ejaja ticōri, ángel ĩ busigore gotiyijū Cornelio. Ito yicōri Jope cūtoju ĩnare wa rotiyijū ĩ.

⁹ Ito ĩ yija tuocōri, wacoayijarā ĩna. Gaje rūmū, busuri ũmacañi riojo ñaroca Jope cūto tūjū ñayijarā ĩna. ĩna ejaroto riojua wi rijogodo mūja wacōri Diore busi ñayijū Pedro. Rujatutu ñayijū iti wi. ¹⁰ Buto ñiocōcōri ba āmoyijū Pedro. Gājerā ĩre bare meni ĩsiroca ado bajiro goayijū Pedrore. ¹¹ ũmacūjū macārucīroju soje janayijū. Saya jajoto bucuro jua dūja gaja ñiacōri queoyoado bajiro ruji wadicōri ĩ tū ejayijū. ¹² Ito totijū waibucurā jeyaro sāñayijarā. Jenirā, wutirā, ito yicōri āña cūni sāñayijarā. ¹³ Ito ũmacūjū oca ruyuyijū Pedrore. Ado bajiro gotiyijū iti ĩre:

—Pedro wumūña mū. ĩnare sīa baya mū, yiyijū oca Pedrore.

¹⁴ Iti oca tuocōri ado bajiro cūdiyijū Pedro:

—Meje babicūja yū. Rēore gaye baīabiticū yū, yiyijū Pedro.

¹⁵ Ito yija mūcana oca ruyuyijū ũmacūjū:

—Rēore ña, yibesa, “Baya”, yū yiriseama, quenarise ña, yi ruyuyijū oca ũmacūjū gaye.

¹⁶ Ūdiajijū oca ruyuyijū Pedrore. Ūdiaji ĩ busija bero saya totijū wadiana waibucurā, wutirā jeyaro tūdi āmi mūocōyijū Dios mūcana. ¹⁷ Itire ticōri ruje tūoñayijū Pedro. “¿No yireoni yure bajiatibeti?” yi tūoñayijū Pedro.

Ito ĩ yirocati, Cornelio ĩ cōana ejayijarã Pedro ĩ ñari wi soje tũ. ¹⁸ Itoju ejacōri ado bajiro seniñayijarã ĩna:

—¿Adi wiju Simón Pedro wame cutigu ñati? yiyijarã ĩna, Cornelio ĩ cōana.

¹⁹ ĩ tigare ĩ tũoĩaroca riti Espiritu Santo busiyiju Pedre:

—Tũote. Ʋdiarã ỹmua mure ãmarã ejama. ²⁰ Coji ĩna rãca wasa mũ. Ñe usiriobicuti wacoasa, yũ cōarã ĩna ñajare, yiyiju Espiritu Santo Pedre.

²¹ Ito ĩ yija tũocōri, Cornelio ĩ cōana tũ udiarã tũ ruji wayiju Pedro:

—Yuti ña mua ãmagũ. ¿No yirã wadiri mua? yiyiju Pedro ĩnare.

²² Ito ĩ yija tũocōri, ado bajiro cudiijarã ĩna: —Gua uju Cornelio cōami guare. Queno yigu ñami ĩ. Ito yicōri Diore rũcũbuogũ ñami Cornelio. Judio masa jeyaro rũcũbuocã Corneliore. Ado bajiro gua ujure busiñi Dios ñaro gagũ ángel: “Cornelio tũoya mũ. Simón Pedre jitēña mũ. Ito yicōri ĩ busirisere queno tũoba mũ”, yĩni ángel gua ujure, yiyijarã Cornelio ĩ cōana Simón Pedre.

²³ —Ado sãja waya maji, ỹmua jedicoaju. Yũ tũ caniña maji, yiyiju Pedro ĩnare. Gaje rũmũ ĩna rãca wayiju Pedro ĩja. Coriarã Jope gãna Jesure tũorũnurã, Pedro mesa rãca baba cuti wayijarã ĩna.

²⁴ Busuri gaje rũmũju, Cesareaju ejayijarã ĩna. ĩna ejaroto riojuaju, ĩ ñarãre ĩ baba mesa rãca minijua ñayiju Cornelio. Ito bajiri ĩna ñarocōti minijua ñacōri Pedro mesare bocati ñayijarã ĩna. ²⁵ Wi tũ ĩna ejaroca Pedre boca ãmirocũ budi wayiju Cornelio. Ito yicōri rijomunigãna ñini rũjũcōri Pedre rũcũbuoyiju Cornelio. ²⁶ Ito ĩ yibojarocati:

—Wũmũña. Mũ roboti masũ ña yũ cuni. Dios meje ña yũ, yiyiju Pedro Corneliore.

²⁷ Ito bajiro ĩ yija tʉocōri, wʉmʉcoayijʉ Cornelio ĩja. Ito bajiri gāmeri bʉsirā riti wijʉ sājacoayijarā ĩna ĩja. Ito sāja wacōri masa jājarā minijuanare tiyijʉ Pedro. ²⁸ Ito yija ticōri, ado bajiro ĩnare gotiyijʉ Pedro:

—Gʉa judio masa gājerā masa rāca gʉa wʉsaja, ito yicōri gājerā masa ya wi sājaja, rēore gaye ña gʉare. Itire tʉo masia mʉa. Ito bajibojarocati Dioama ado bajiro gotiquĩ yʉre: “Quena ña, yʉ yiriseama quenarise ña. Rēore ña, yibesa mʉ”, yiquĩ Dios yʉre. Ito bajiri, “Yʉ judio masʉ ñabojaguti gājerā masa rāca yʉ wʉsaja rēore meje ña”, yi masia yʉ. ²⁹ Ito bajiri mʉ ya oca tʉocōri ñe ʉsiribicʉti wadibʉ yʉ. Ito bajiri, “¿No yirocʉ yʉre oca cōacati mʉ?” yiyijʉ Pedro Corneliore.

³⁰ Ito ĩ yija tʉocōri, ado bajiro ĩre cʉdiyijʉ Cornelio:

—Jʉaria rʉmʉri tʉja yucʉ weca ũmacañi ĩ tʉjaroca, babicʉ riti Diore yʉ bʉsija bero. Ado Diore yʉ bʉsirocaci sīgũ ángel yutabujuri yorise sãñagũ yʉre goaĩoquĩ. ³¹ Ado bajiro yʉre gotiquĩ ĩ: “Diore mʉ bʉsire tʉoami ĩ. Ito yicōri bojoro bʉjarāre mʉ ejabʉare gaye itire cʉni masiami Dios. ³² Ito bajiri Jope cʉtojʉ Simón Pedro wame cʉtigʉre jitēña. Gāji Simón waibʉcʉrā wi quenori masʉ ya wi ñaguĩji Pedro. Riaca jajosa tʉnima ñaroja iti wi ĩ ñaro”, yiquĩ ángel yʉre. ³³ Ito bajiro yʉre ĩ gotija tʉocōri, ejori mʉre oca cōacʉ yʉ, yiyijʉ Cornelio Pedrora. Queno wadiyija mʉ. Ado mʉ ejaja quena gʉare. Adojʉ Dios ĩ tiro riojo minijuabʉ gʉa ĩ oca tʉorona. Ñarocōti Dios ĩ gotire gayere tʉo āmoa gʉa, yiyijʉ Cornelio Pedrora.

Cornelio ya wijʉ Pedro ĩ riasore gaye

³⁴ Ito bajiro ĩ yija tʉocōri, bʉsisʉoyijʉ Pedro ĩja:

—Tʉo masia yʉ ĩja. “Judio masare riti maia yʉ”, yibeami Dios. Mani jeyarore corocō ti maiami Dios. ³⁵ Gʉa masare, ito yicōri mʉa masare cʉni corocōti ti maiami Dios. Diore mani rʉcʉbʉoja, ito yicōri ñeñarise mani yibeja, manire

boca ãmigũ yiguĩji Dios. ³⁶ Jane mejeju oca quenarise Israel sita gånare Dios ĩ goticãre gaye masirã ña mua: “Yu cõarure mua tuorũnũja, yu rãca queno usi cutirã yirãji mua”, yiyiju Dios Israel sita gånare. Dios ĩ cõaru Jesucristo mani jeyaro Ɔju ñami ĩja. Itire masia mua. ³⁷ Israel sitaju Jesús quenarise ĩ yigorere masia mua. Ito yicõri Galilieaju Jesure Juan ĩ idé guraju bero ñasarise yisuoñi Jesús. ³⁸ Jesús Nazaret gagure Espiritu Santo ĩ quedu sãjaroca yiyiju Dios. Ito yicõri ĩ masirise jidicãni Dios Jesure. No ĩ waro bajiro masare queno yiñi Jesús. Rũmũa sãñarãre ĩ ti bujaja, rũmũare bucõañi Jesús. “Ito bajiro yiñi Jesús, Dios ĩ rãca ñaja”, yi tuoia mua. ³⁹ Gua apóstol mesa, judio masa sitaju jeyaro Jesús ĩ yicatire ticu gua. Ito yicõri Jerusalénju yucutẽojũ ĩre ñna sĩaja, ticu gua. ⁴⁰ Ɔdia rãmũ bero, Dioama Jesure ĩ catiroca yiñi. Jesús guare goañaroca yiñi Dios. ⁴¹ Masa jeyarore meje goaioñi Jesús. Dios guare cajerojutu Jesús oca gotirona ĩ cũcãna ñajare, guare riti goaioquĩ Jesús. “Mucana tũdi catiami Jesús”, gua yi masitoni, guare ĩ goañaroca yiñi Dios. Mucana Jesús ĩ catija bero ĩ rãca bacu gua. ⁴² Guare ĩ oca masare goti rotiquĩ Jesús. Catirãre ito yicõri godanare cuni, ñna ñeñaro yirise waja senitoni cũni Dios Jesure. Itire guare goti rotiquĩ Jesús. ⁴³ No Jesure tuorũnũgũti, ĩ ñeñaro yirisere ãcabojogu yiguĩji Dios. Ito bajiroti ucañi Diore goti ĩsiri masa sīgũ ruyabeto, yiyiju Pedro masare.

Judio masa mejere cuni Espiritu Santo ĩ quedu sãjare gaye

⁴⁴ Ito ĩ yirocati Espiritu Santo quedu sãjayiju Pedro ĩ busirãre. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ito bajiri ricati riti ñna masibiti oca ñabojareti busisuooyijarã ñna. Ito yicõri Diore rucubuooyijarã ñna. Itire ticõri ruje tuoñayijarã Pedro rãca ejana judio masa. “Aba, judio masa meje ñabojarãre cuni Espiritu Santo quedu sãjacoami”, yiyijarã ñna Jesure masirã, Pedro

rāca gāna. ⁴⁷ Ito yicōri ī rāca gānare būsijijū Pedro mūcana:

—Tuoya yu nārā mūa. Manire bajiroti Espiritu Santo queda sājami ĩnare cūni. Sīgū, “Īnare idé gubitirūja mani”, yirā wūsati mani, yiyijū Pedro ĩnare. “Īnare idé gubesa”, yigū mañijū.

⁴⁸ Ito bajiri, “ ‘Jesure tūorūnūrā ña gūa cūni’, mūa yi masija, ī wamena idé gu rotija quena”, yiyijū Pedro ĩnare.

Īna idé gu ecoja bero ado bajiro yiyijarā ĩna Pedrose:

—Wabesa maji. Ado gūa rāca jabeto ñaña maji, yiyijarā ĩna Pedrose.

11

Jerusalén gānare Jesure masirāre Pedro ī gotire gaye

¹ Nocō mejeti oca tūoyijarā apóstol mesa, Judea gāna Jesure tūorūnūrā cūni. “Judio masa meje ñabojarāti, Jesure boca āmiyijarā”, yire gaye oca tūocōri junisiniyijarā coriarā. ² Ito bajiri Pedro Jerusalénjū ī mūja ejaroca, judio masa Jesure boca āmisūoana Pedrose būsituyijarā ĩna. ³ Ado bajiro ĩre seniāyijarā ĩna:

—¿No yija judio masa ya wi meje ñabojarocati, sājari mū? Ito yicōri, ¿no yija ĩna rāca bari mū? yiyijarā ĩna Pedrose.

⁴ Ito yija Pedro gotiyijū ĩnare, “Ado bajiro rētacu”, yirocu gotiyijū ĩnare:

⁵ —Jope cūtojū ñacōri, Diore basicu yu. Diore yu būsiroca, ado bajiro goacu yūre. Ūmacūjū saya jajoto būcūro jua dūja gaja ñiacōri, ñiado bajiro ruji wadicōri, yu tū ejacu. ⁶ “¿Ñe ñati totijū?” yirocu, queno ticu yu. Itojū waibūcūrā jeyaro ĩna sāñaja ticu yu. Gājerona, jenirā ito yicōri wūtirāre cūni ticu yu. ⁷ Ito bero ado bajiro oca goti ruyucu yūre: “Pedro, wūmūña mū. Īnare sīa baya mū”, yi ruyucu yūre. ⁸ “Meje, babicūja yu. Rēore

gaye bañabiticu yu”, yicu yu. ⁹ Mucana umacũju gaye oca ruyucu yure. Ado bajiro ruyucu: “ ‘Baya’, yu yiriseama, ‘Rẽore ña’, yibesa. Quenarise ña”, yi ruyucu umacũju gaye Dios oca. ¹⁰ Udiajiju ito bajiro ruyucu Dios oca. Udiaji i busija bero, saya totiju wadiana, waibucurã rãcati jeyaro tãdi ãmi mucocõquĩ Dios mucana. ¹¹ Ito yiroca riti umua udiarã ejacã yu ñari wiju. Cesarea gagu Cornelio wame cutigu ñnare cõañi, yure ña amatoni. ¹² “Ñe usiriobicuti wasa mu”, Espiritu Santo i yijare wacu yu. Ito yicõri coga amojeno Jesure masirã yure baba cuti wacã ña. Yu rãca wacana ñarocõti Cornelio ya wiju sãjacu gua. ¹³ I tu gua sãja ejaroca, ado bajiro guare busiquĩ Cornelio:

—Dios ñaro gagu ángel yu ya wi i rãgõja ticu yu. I ado bajiro busiquĩ yure: “Jope cutojũ umua cõañi mu, Simón Pedore jirona. ¹⁴ Simón Pedro mu tu ejacõri, ‘Jeame ujuroju mu wabore ñaroca ado bajiro mure masogũ yiguĩji Dios’, yire gaye mure gotigu yiguĩji. Mu ya wi gãnare cuni ito bajiroti yigu yiguĩji Pedro”, yiquĩ Cornelio guare, ángel i busire guare gotigu. ¹⁵ Cornelio i busi tioroca, ito gãnare basicu yu. Ñnare yu busisucorocati, Espiritu Santo sãjaquĩ ñnare, manire i sãjacato bajiroti. ¹⁶ Ito bajiro iti bajija ticõri, mani Uju i goticatire, tuoia bujacu yu. Ado bajiro bajia i goticati: “Idena mure ide guquĩ Juan. Dioama mure Espiritu Santo queo sãgũ yiguĩji, ‘Dios ñarã ñama ña’, gãjerã ña yitoni”. Ito bajiro cajeroju gotiquĩ Jesús manire. ¹⁷ Dios, Espiritu Santo sãjaroca yiquĩ ñnare, judio masa meje ña ñabojarocati, mani Jesure boca amiroca i quedi sãjacato bajiroti. Ito bajiri Diore rẽo masiado manicu yu, yiyiju Pedro ñnare.

¹⁸ Iti tucõri Pedore busitu jidicãyijarã ña:

—Queno yigu ñami Dios. Judio masa meje ña ñabojarocati, ñẽñaro ña yirisere jidicãja, catitĩnare gaye ña

bujatoni ñnare cūñi Dios, yiyijarã judio masa Jesure boca ãmigoana.

Antioquía gãna Jesure masirã gaye

¹⁹ Iti rãmuri riojua busa Estebanre sñayijarã Diore masimena. Ñre siacõri Jesure tuorũnurãre usirioro yi codesuoyijarã ñna. Ito bajiri coriarã Jesure tuorũnurã Feniciajũ, Chiprejũ, ito yicõri Antioquíajũ cuni rudi wayijarã ñna. Iti cutorijũ ejacõri, judio masare riti Dios oca gotiyijarã ñna. ²⁰ Gãjerãma, Chipre gãna, Cirene gãna wacõri Antioquíajũ ejayijarã. Itojũ ejacõri judio masa meje ñnarãre cuni Jesús oca quenarise gotiyijarã ñna. ²¹ Queno ñna busitoni ñnare ejabuayijũ Dios. Ito bajiri Dios oca tuocõri jãjarã masa, bucũrã usi ñna tuoĩarise jidicãyijarã ñna. Ito yicõri Jesure boca ãmiyijarã ñna.

²² Jerusalén gãna Jesure tuorũnurã, “Antioquíajũ jãjarã Jesure boca ãmiyijarã”, yija tuoyijarã ñna. Ito bajiri “Titẽña, riti bajiati”, yirona Bernabére cõayijarã ñna. ²³ Ito ejacõri, Dios ñ queno yirere ti ejayijũ Bernabé. Ito bajiri bũto wanũ quenayijũ ñ. Ado bajiro ñnare riaso busiyijũ ñ:

—Sĩgũ ruyabeto, Jesure queno tuorũnuña mna. Ito yicõri ñre jidicãbeja, yiyijũ Bernabé ñnare.

²⁴ Quenarise tuoĩagũ ñayijũ Bernabé. Espíritu Santo ñ sãñajare, Diore riti tuoĩayijũ ñ. Ito bajiri masa jãjarã ñ busija tuocõri, Jesure boca ãmiyijarã ñna.

²⁵ Ito bero Tarso wame cutiri cutojũ wayijũ Bernabé, Saulore ãmagũ. ²⁶ Ñre bujacõri, “Antioquíajũ wato mani”, yiyijũ ñre. Ito bajiri ñna jũarãti wayijarã Antioquíajũ. Itojũ co rodo ñayijarã ñna, Jesure tuorũnurã rãca. Jãjarã masare Dios oca riasoyijarã ñna. Iti cutojũ cajero, “Cristiano masa ñnama ñna”, yire gayere yisuoyijarã ñna Jesucristore masirãre. “Cristore masirã ñnama”, yireoni ñayijũ iti.

²⁷ Iti rãmuriti Jerusalén gãna, Diore goti ñsiri masa ejayijarã itojũ Antioquíajũ. Jesure tuorũnurã ñna minijua

ñaroca, ejayijarã ñna. ²⁸⁻³⁰ Sīgũ Agabo wame cutigu ñna wato ejacõri wumũ rũgũyijũ. Espíritu Santore tucõri ado bajiro busiyijũ ñ: “Judea sita ñarocõti, ñiojuniro yiroja. Bare jedicoaro yiroja iti sita”, yiyijũ Agabo. Ito ñ yija tucõri: “Judea gãnare ñiojogarã yirãji ñna. Ñnare niyeru cõana mani”, yi tucõia busiyijarã Antioquía gãna Jesure tuorũnurã. Ito bajiri no ñna rucorocõ isiyijarã ñna. Ito bajiro yicõri Bernabé, Saulo ñna jũarãre niyeru Judeajũ cũ rotiyijarã ñna. “Jesure tuorũnurãre ũmatã ñari masare isitẽña”, yi rotiyijarã ñna. Jane mejeju Claudio ujũ ñ ñaraju ito bajiro rêtayijũ.

12

Pedrore Herodes ñ tubia rotire gaye

¹ Iti rumuriti ujũ Herodes, Jesure tuorũnurãre cunísuoyijũ. ² Ito yicõri, Juan ocabaji Santiagore sãa rotiyijũ ñ sarera jãina. ³ Itire buto wanuyijarã judio masa. Ñna wanuja ticõri, Pedrore cuni ñiacõri tubia rotiyijũ ñ. Ito bajiro rêtacũ, naju wadarise uco wuoya mani bare basa ñna menicati rumuri. ⁴ Pedro rudibe yirocũ, code wasoaronare surara cũyijũ Herodes. Co gũbocõ coga gũbojeno ñayijarã ñna jeyaro. “Pascua basa busuaqueari rumũ, masa riojo Pedrore sãa roticũja yũ”, yi tucõiyijũ Herodes. ⁵ Ito bajiri Pedro quenoguti code ecocõyijũ. Ito bajija tucõri, Jesure tuorũnurã ruje Diore busiyijarã Pedrore yari.

Tubiara wijũ ñagũre Pedrore Dios ñ bucõare gaye

⁶ Tubiara wijũ surara jũarã watoje cani cũñayijũ Pedro. Busuriti ñabojayijũ Herodes ñre sãa rotira rumũ. Juã ma come mana Pedro ya ãmori siayijarã ñna. Gãjerã surara soje tu code rũgõyijarã ñna. ⁷ Ñajasaroti, ángel goayijũ. Ito yicõri tubiara wi busu dajacoayijũ. Ito yija ángel Pedrore

moañayijũ ï yujitoni. Pedro ï yujiroca, ado bajiro gotiyijũ ángel:

—Coji wũmũña mũ, yiyijũ Pedrore.

Ito yirocati Pedrore siabojara mari, come mari quedicoayijũ.

⁸—Mũ ya yutabuju sãñaña mũ, ito yicõri mũ ya gũboco sãñaña, yiyijũ ángel Pedrore.

Ï gũboco sãñaroca riti:

—Mũ ya cubija gũmaña. Waya, yũre sũya waya mũ, yiyijũ ángel Pedrore.

⁹ Ito ï yija tũocõri, ï bero sũya wayijũ Pedro. Ito baja, yi masia mañijũ Pedrore. “Riti bajiatì iti. Bũroti bajiroja gajea”, yi tũoĩayijũ Pedro. ¹⁰ Warã riti jũa soje surara ñna coderi sojeri rêtayijarã ñna. Sũsari soje come soje ñayijũ. Iti soje tũ ñna ejaroca itimasiti janayijũ iti soje. Ito bajiri budi wacõri ma ñna warocati ito baja yi masia manoti godacoayijũ ángel. Ito bajiri Pedro sīgũti tujayijũ ñja. ¹¹ Ito bajija ticõri, “Riti baja. Herodes yũre sĩame yirocũ, ¿Ángel yũre ï bucõatoni, cõayijari Dios?” yi tũoĩayijũ Pedro. “Ito bajiri judio masa yũre ñna ñeñaro, ñna yi ãmorise rêtabetoja ñja”, yi tũoĩayijũ Pedro.

¹² Iti tũoĩagũ riti, Juan Marcos jaco, María ya wijũ ejayijũ ï. Iti wijũ minijucõri masa jãjarã ñayijarã, Diore busirã. ¹³ Soje tũ ejacõri, “¿Ñati mũa?” yiyijũ Pedro. Ito ï yija tũocõri, sīgõ ejabũari maso, Rode wame cutigo, soje tũ eja rũgũcõri, tũo rũgõyijo, “¿Ñimũ ñati?” yiroco. ¹⁴ Ito yicõri iso janaroto riojũa, Pedro oca tũo masiyijo iso. Ï oca tũo masicõri bũto wanũ quenacõri soje janabecoti wijũ ñarãre gotigo wayijo iso:

—Macũjũ ñarũ Pedro, yiyijo iso ñnare.

¹⁵ Ito bajiro iso yija tũocõri:

—Mecũgõ ya mũ, yiyijarã ñna.

Ïna ito yijare:

—Ri ya yu, yiyijo iso.

Iso ito yijare:

—Dios ñaro gagu ángel ñaguñji. Pedrore sñacõana ñna, yiyijarã ñna isore.

¹⁶ Ito ñna yiroca riti, “¿Ñnati mña, ñnati mña?” yi rñgõyijũ Pedro, macũjũ. Soje janacõri, Pedrore ti ucayijarã ñna.

¹⁷ ñna ucaya ticõri, ñnare oca tayijũ Pedro, “Yuti ñna”, yirocũ:

—Ado bajiro bucõami mani Ujũ yure, tubiara wijũ yũ ñaroca, yi gotiyijũ ñnare. Santiagore gotiya adi. Ito yicõri mani ñnarãre cuni gotiya mña, yiyijũ Pedro ñnare.

Ito yi budi wacõri gajerojũ wayijũ Pedro.

¹⁸ Iti busuja bero tubiara wi codebojana surara, Pedro ñ manija ticõri, ruje bñjatobisijarã ñna. “¿No bajiyijari Pedro? ¿No wayijari?” yiyijarã ñna. ¹⁹ ñ manija ticõri, Pedrore ãma rotibojayijũ Herodes. Ñre bñjabisijarã ñna. Surarare tubiara wijũ codebojanare seniñayijũ Herodes. No bajiro cadi masia mañijũ ñnare. Ito bajiri ito codebojanareti, sñ rotiyijũ Herodes ñja. Ito bero Judeajũ ñnabojarũ wacoayijũ Herodes, Cesareajũ ñagũ wacũ.

Herodes ñ godare gaye

²⁰ Tiro gãna ito yicõri Sidón gãnare cuni ruje junisinijũ Herodes. Sidón gãna, Tiro gãna cuni canamucõri, Herodesre oca quenorã wayijarã ñna. Ñ rãca ruje oca queno ãmoyijarã ñna. Herodes ñ ñari sita riti bare bñjasoticõri, “Ñ junisinija manire bare ecabitiboguñji”, yirona Herodes ucũ tũjũ oca quenorã wayijarã ñna. Herodesre ñna busiroto riojũ, ñre ejabuari masũ ñasagu, Blasto wame cutigũre busiyijarã ñna. ñnare jabeto ti maicõri ñnare busi ñsiyijũ Blasto. Ñ busija tucõri, ado bajiro yiyijũ Herodes:

—Co rɨmɨ ïnare bɨsicɨja yɨ, yiyijɨ Herodes. ²¹ ïnare ï bɨsiroti rɨmɨ ejaroca, ɨjɨ ñagɨ ï sãnarise yutabujuri quenarise sãñayijɨ Herodes. Ito yicõri ɨjɨ ya cumuro ñasari cumuro eja rɨjɨcõri, masare oca gotiyijɨ ï. ²² Herodes ï bɨsija tɨocõri:

—Masɨ meje ñami ãni. Dioti ñami ãni, yiyijarã masa ïre rɨcɨbɨorã.

²³ Ito bajiro ïna bɨsiroca riti, Dios ñaro gagɨ, ángel Herodes ï cõroca yiyijɨ. Ito bero yoa bɨsari becoati ba sãyijarã ï ñajacɨre. “Bɨsibesa mɨa. Jidicãña mɨa. Dios meje ña yɨ. Diore riti rɨcɨbɨoya mɨa”, ï yibitire waja, ito bajiro bajiyijɨ ï ñajacɨre.

²⁴ Iti rodoti masa jãjarã tɨoyijarã Dios ocare. Ito yicõri jãjarã Jesure boca ãmiyijarã.

²⁵ Bernabé, Saulo rãca Jerusalén gãnare ïna ãmi ejarise niyeru ïsicõri, Antioquíajɨ tɨdi wayijarã ïna. Juan Marcos wame cɨtigɨ ïna rãca wayijɨ.

13

Bernabé, Saulo Dios oca ïna goti ucusɨore gaye

¹ Antioquíajɨ Jesure tɨorɨnɨrã rãca ñayijarã Diore goti ïsiri masa ito yicõri ï oca riasori masa cɨni. ïna ado bajiro wame cɨtiyijarã: Bernabé, Simón Ñigɨ, Lucio Cirene gagɨ, Manaén Galilea gagɨ ɨjɨ Herodes rãca bɨcɨarɨ, ito yicõri Saulo. Itocõ ñayijarã ïna. ² Mani ɨjɨre rɨcɨbɨorona minijuara wijɨ minijua ñayijarã ïna. Ito bajiri Diore tɨoïa ãmorã bamena riti ïre bɨsi ñayijarã ïna. Ito bajiro ïna bajiroca Espiritu Santo ado bajiro ïnare gotiyijɨ:

—Bernabé, Saulore cɨni ñasarise yɨre ïna moa ïsitoni besecɨ yɨ. Ito bajiri ïnare wa rotiba gãjerãre yɨ oca ïna riasotoni, yiyijɨ Espiritu Santo.

³ Iti oca tɨocõri bamena riti Diore bɨsiyijarã ïna maji. Ito yi, Diore bɨsirãjɨ Bernabé, Saulore cɨni ãmo jidi

jeoyijarã ãna, ãnare Dios ã ejabuatonì. Ito bajiro yicõri ãnare wa rotiyijarã ãna. “Wasa, quenajaro”, yiyijarã ãna.

Chipre wame cutiri yogajũ apóstol mesa ãna ware gaye

⁴ Ito bajiri Espíritu Santo ã wa rotiado bajiroti Seleuciajũ wayijũ Saulo, Bernabé ráca. Ito ejacõri cumajũ sãjayijarã ãna, Chipre wame cutiri yogajũ warona. ⁵ Ito majado Salamina wame cutiri cuto ejayijarã ãna. Ito ñacõri judio masa ãna minijuasotiri wirijũ Dios oca riasoyijarã ãna. Juan Marcos wame cutigũ ãna ráca judayijũ. ãnare ejabuari masũ ñayijũ ã. ⁶ Iti yoga ñari cutori jeyaro riaso ucurã wayijarã ãna. Ito bajirã riti Pafos wame cutiri cuto ejayijarã ãna. Ito sãgũ judio masũ Barjesús wame cutigũre ti bujayijarã ãna. Cumu ñayijũ ã. “Diore yiari busigũ ña yũ”, yi ruoyijũ ã masare. ⁷ ã cumu iti yoga uju Sergio Pablo wame cutigũ ráca baba cutiyijũ ã. Queno tuoãgũ ñayijũ Sergio Pabloama. Ito bajiri Dios oca tuo ãmogũ Bernabé, Saulore cuni ji rotiyijũ ã. ⁸ Cumuama Bernabé, Saulo ãna tuoãro bajiro meje tuoãyijũ. ã cumu griego ocana Elimas wame cutigũ ñayijũ ã. Ito gagũ uju ãna busirise tuore ãmobisijũ cumu. Ito bajiri, “ãna busirisere tuorũnabesa mũ”, yiyijũ cumu iti cuto gagũ ujũre. ⁹ Ito yija Espíritu Santo ejabuarena cumure oca seoro tijuyijũ Saulo. Sãgũ ñabojaguti juaji wame cutiyijũ Saulo. Gaje ã wame Pablo ñayijũ. ¹⁰ Cumure riti ticõri ado bajiro busiyijũ ã:

—Ruori masũ ña mũ. Ñeñaro yi jaigũ ña mũ. Rũmũ macũ ña mũ. Ito yicõri jeyaro quenarisere tegũ ña mũ. Mani Uju Diore tegũ ña mũ. “Ñasarise ña”, Dios ã yija, “Ñasarise meje ña”, ya mũ, yiyijũ Pablo cumure. ¹¹ Adocãta iti waja ñeñaro mũ tuoãroca yigũ yiguũji Dios mũre. Cajea tibicũ ñagũ ya mũ. Ito yicõri yoa busari ãmacañi ã asirise tibicũ yigũja mũ, yiyijũ Pablo cumure.

Ito ĩ yirocati ĩ ya cajea rãitĩa godacoayijũ cumure. Ito bajiri cajea tibicũ ñari, ĩre tũa watoni gãjire ãmabojayijũ ĩ. ¹² Ito ĩ bajija ti Ʃcacõri Jesure tuorũnũsũoyijũ iti yoga gagũ Ʃjũ. “Riti ña ĩna gotirise”, yi tuoĩa rũcũbuoyijũ ĩ.

Antioquía Pablu mesa ĩna ñare gaye

¹³ Iti rũmũriti Pablu ĩ baba mesa rãca Pafos roja ejacõri cumana Panfilia sita, Perge wame cutiri cuto wayijarã ĩna. Itojũ ejacõri ĩnare cũ tũdiyijũ Juan, Jerusalénjũ tũdi wacũ mũcana. ¹⁴ Ito bajibojarocati Pablu, Bernabé cũni Perge ñacõri Antioquía cutojũ wayijarã, Pisidia sita tũ ñari cutojũ. Itona ñacõri tujacãra rũmũ iti ñaroca, judio masa ĩna minijuari wijũ sãja wacõri rujiyijarã ĩna. ¹⁵ Itona rujicõri Dios ĩ rotirise ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare bũsi gotija tuoyijarã ĩna. Sĩgũ ĩ bũsi gotija bero, minijuara wi gãna Ʃjarã Bernabé, Pablure ado bajiro yiyijarã:

—Yũ ñarã, oca gotire gaye mũare ñaja, gotiya adocãta, yiyijarã Ʃjarã ĩnare.

¹⁶ Ito ĩna yija tuocõri, bũsirocũ wũmũ rũgũyijũ Pablu. “Bũsimenati tuoya mũa”, yirocũ ĩ ya ãmo wũamocõri “bũsibesa mũa”, yiyijũ ĩ. Ito yicõri ado bajiro yiyijũ ĩ ĩnare:

—Yũ ñarã Israel sita gãna, queno tuoya mũa. Gaje masa ñabojarãti Diore rũcũbuorã ñari queno tuoya mũa cũni. ¹⁷ Dios mani rũcũbuogũ, mani Israel sita gãna ñicũsabatiare beseñi. ĩnare besecõri queno ĩnare yiñi Dios. Egipto sita gãnare moa ĩsirã ĩna ñabojarocati jãjarã ĩna bũjũroca yiñi Dios. ĩ masirisena Egipto sita gãnare ĩna rudi masitoni ĩnare ĩna ñaroca yiñi Dios. ¹⁸ Yucũ manojũ jũarã masacõ rodori ñayijarã ĩna. Itona ñacõri ñeñaro ĩna yibojarocati, ti Ʃsirio yibisijũ Dios. Quenoti ñacõayijũ. ¹⁹ Canaán wame cutiri sita gãna jũa ãmojeno butu gãnare ruyurioyijũ Dios, mani ñicũsabatia ĩna ya sita ñabojare

ña rucotoni. ²⁰ Ito bajiri mani ñicusabatia cuatrocientos cincuenta rodori ñayijarã itojũ, yiyijũ Pablo masare.

Samuel, Dios oca goti ñsiri masũ ñ ñaroto riojũa ña tirũnũronare cũyijũ Dios. ²¹ Samuel Dios oca goti ñsiri masũ ñ ñaroca: “Sĩgũ gua ẽjũ ãmoa gua”, yiyijarã mani ñicusabatia Diore. Ito bajiro ña yija tũocõri, Saúl, Cis macũre ña ẽjũ ñarocũ cũyijũ Dios jũarã masacõ rodoricõ. Benjamín ñayorũ janerãbatia janamiti ñayijũ Saúl. ²² Jũarã masacõ rodori bero mũcana ẽjũ wasoayijũ Dios. Ito bajiri Saúlre bucõacõri Davidjũare ẽjũ cũyijũ Dios mũcana. Davidre tũoĩa bũsigũ, ado bajiro bũsiyijũ Dios: “Yũ tija David, Isaí macũ, yũ robo bajiro ẽsi catigũ ñami ñ. Ito bajiri yũ ãmoro bajiro yigũ yiguĩji ñ”, yiyijũ Dios, Davidre tũoĩa bũsigũ. ²³ Ñ David ñayorũ janerãbatia janamiti ñañi Jesús. Jane mejejũ Dios ñ gotiado bajiroti mani Israel sita gãnare masotoni cõañi Dios Jesure. ²⁴ Jesús riojũa ñ yagũ Juan mani ñarã Israel sita gãnare Dios oca riasoyijũ ñ. Ado bajiro gotiyijũ Juan ña jeyarore: “Mũa ñeñaro yirisere jidicãcõri idé gu rotiana ñarũja mũare”, yiyijũ Juan mani ñarã Israel sita gãnare. ²⁵ Ito yicõri ñ godaroto riojũa bũsa bajiroti ado bajiro yiyijũ Juan: “Ñti ñaguĩji Dios ñ cõarũ, ¿yire masiati mũa yũre? Meje ña yũama. Nocõ mejeti ejagũ yiguĩji mani yagũ. Ñ ñagũ yiguĩji ñasagũ. Yũama meje ña. Mũa robo bajiguti ña yũama. Ñ ñagũ yiguĩji ñasari masũ”, yiyijũ Juan mani ñarãre, yiyijũ Pablo, masare gotigũ.

²⁶ Yũ ñarã, Abraham janerãbatia ña mani. Queno tũoya mũa. Gaje masa ñabojarãti Diore rũcũbũorã ñari queno tũoya mũa cũni. “No Jesure tũorũnũgũre masogũ yiguĩji Dios”, yire oca manire cõañi Dios. ²⁷ Ito bajibojarocati Jerusalén gãna ito yicõri ña ẽjarã cũni, “Ñ ñami Dios Macũ manire masorũ”, yi masibisijarã ña. Ito yicõri co rũmũ tujacãra rũmũ rũyabeto Dios oca goti ñsiri masa ña

ucare gājerā ĩna ti gotibojarocati t̃uo masibisijarā ĩna. Ito bajiri Jesús ĩ ejaja, “Dios ĩ cōar̃u ñami ĩ”, yi masibisijarā ĩna. Ito bajiri Jesure ĩna s̃ia rotija, Dios oca goti ĩsiri masa ĩna ucado bajiroti r̃ētayij̃u ĩja. ²⁸ “Seti ña ĩre”, yi masimena ñabojarāti, “S̃ia rotiya ĩre”, yirona Pilatore josayijarā ĩna. ²⁹ Jesure ĩna s̃iaja, Diore goti ĩsiri masa ĩna t̃uoĭa uca yuado bajiroti r̃ētayij̃u. Jesure ĩna s̃iaja bero yucat̃eoj̃u ñag̃ure rujioyijarā gājerā. Ito yicōri g̃ūta gojej̃u ĩre yujeyijarā. ³⁰ Ito bajibojarocati Dioama m̃ucana t̃udi Jesús ĩ catiroca yiñi. ³¹ Galileana wacōri Jerusalénj̃u ĩre baba c̃utigoanare co r̃um̃u meje goaĭoyij̃u Jesús. Ito bajiri ĩnati ñama adocāta, “Riti baja. T̃udi caticoami Jesús”, yi masare gotirā.

³² Ito bajiri ỹu, Bernabé r̃āca oca quenarise m̃uare goti eja g̃ua. “Masare queno yic̃uja ỹu”, yi mani ñic̃usabatiare Dios ĩ gotiado bajiroti gotia g̃ua m̃uare. ³³ Mani ñic̃usabatiare ĩ gotiado bajiroti manire queno yiñi Dios. Ito bajiri m̃ucana t̃udi Jesús ĩ catiroca yiñi ĩ. Itire gotig̃u ado bajiro ucañi David ñayor̃u, Dios oca gotig̃u: “M̃u ña ỹu Mac̃u. Adi r̃um̃u godar̃u m̃u ñabojarocati m̃u catiroca ya ỹu”, yiyij̃u Dios, yi ucañi David, Salmos wame c̃utiri tuti ucas̃uog̃u. ³⁴ “Jesús ĩ godaja bero m̃ucana t̃udi ĩ catiroca yig̃u yig̃uja ỹu. Ito bajiri t̃udi godabiqũiji”, Dios ĩ yire gaye ado bajiro gotia ĩ oca tutij̃u: “Davidre ỹu goticādo bajiroti, queno m̃ure yig̃u yig̃uja ỹu ĩja”, yiyij̃u Dios yi ucare ña papera tutij̃u. ³⁵ Gaje tutij̃u c̃uni ito bajiroti gotia. T̃uote: “Queno yig̃u ñami m̃u Mac̃u. Ito bajiri ĩ ya ruj̃u jogabe yiroc̃u, m̃ucana t̃udi catiroca yig̃u yig̃uja m̃u”, yi ucañi David ñayor̃u. ³⁶ ĩmasi gaye t̃uoĭag̃ū meje ito bajiro ucañi David. Catig̃uj̃u Dios ĩ āmoro bajiro riti yiyij̃u David. Ito yicōri ĩ ñar̃āre queno ejabuayij̃u. Ito bero co rodo meje ñacōri godañi David. Ito bajiri ĩ ñic̃usabatia t̃u ĩre yujeyijarā ĩna. Itoj̃u ĩ ya ruj̃u jogadoja. ³⁷ Jesús ya ruj̃uama

jogabisija, mɛcana Dios ĩ catiroca yijare. ³⁸ Yɥ ñarã tɔoya mɛa. Jesuna sɔriti mani ñeñaro yirisere ãcabojore ña. Iti gayere mɛare gotia gɛa. ³⁹ No Jesure tɔorũnugũreti ĩ ñeñaro yirise ãcabojoguĩji Dios. Moisés ĩ rotirise riti mani tɔorũnɔjama, mani ñeñaro yirise ãcabojobiquĩji Dios. ⁴⁰ Queno tɔoĩaña mɛa, jane mejeɔ Dios oca goti ĩsiri masa, ĩna gotiado bajiroti mɛare rẽtame. Ado bajiro ucañi ĩna Dios oca gotirã:

⁴¹ Queno tɔoya yɛre aja tudirã mɛa. Yɛre tɔorũnɔbiticõri jeame ẽjɔroɔ warã yirãji mɛa. Yɥ ña Dios. Mɛa tiroca tiyamani ĩogũ yigɔja yɥ. Gãjerã mɛare ĩna goti rẽtobubojarocati tɔo masimena yirãji mɛa. Ito bajiri mɛa tɔorũnɔbitirena sɔori, godarã yirãji mɛa, yiyijɥ Dios, yi ucañi ĩre goti ĩsiri masɥ, yi riasoyijɥ Pablo Antioquía gãna masare.

⁴² Ito bajiro bɔsi tĩocõri budi wayijarã Pablo mesa, judio masa ĩna minijuari wire. ĩna budi waroca iti wi minijua ñarã:

—Gaje tujacãre mɛcana tɔo remo ãmoa gɛa, yiyijarã ĩna.

⁴³ ĩna minijua jidicãja bero jãjarã judio masa Pablo, Bernabére cɔni sɔyayijarã. Ito yicõri jãjarã judio masa ĩna yire tɔoĩa rũcɔbɔbojajana cɔni Pablo mesare sɔyayijarã ĩna. Ito yija ado bajiro gotiyijarã Pablo mesa ĩnare:

—Dios queno ĩ yirisere rũcɔbɔo jidicãbesa mɛa. Ito yicõri Dios bajiro sĩgũ robo usi cutiya mɛa, yiyijarã Pablo mesa ĩnare.

⁴⁴ Ito bero gaye tujacãre, iti cɔto gãna jãjarã bɔsa minijuyijarã Dios oca tɔorona. ⁴⁵ Ito bajiro jãjarã masa Dios oca tɔo ãmorã ĩna ejaja ti teyijarã judio masa. Ito yicõri Pablo ĩ gotibojaja, gajero bajiro riti cɔdiyijarã ĩna. Ito yicõri ĩre aja tudiyijarã ĩna. ⁴⁶ Ito ĩna yija ticõri, bɔto oca sẽorena bɔsiyijarã Pablo mesa:

—Dios ĩ rotiro bajiro cajero ĩ oca m̄are riasos̄obu yu. Ito bajibojarocati iti ocare queno t̄or̄un̄ubea m̄a. Ito bajiro m̄a yija, “Dios r̄aca catit̄iña āmobeā ḡa”, yiado bajiro bajic̄u. Ito bajiri adi r̄um̄ari judio masa meje ñar̄are Dios oca gotia ḡa. ⁴⁷ Ito bajiro rotiñi Dios ĩ oca tutina. Ado bajiro gotia iti:

Judio masa meje ñar̄are m̄are c̄uc̄u yu, yu oca m̄a gotitoni. “No Jesucristore t̄or̄un̄uḡureti masoḡũ yigūji Dios”, yi masa ñajedirore m̄a goti batotoni m̄are c̄uc̄u yu, yi gotia Dios oca. Ito bajiro c̄uñi Dios ḡare, yiyiju Pablo, masare gotiḡu.

⁴⁸ Iti t̄oc̄ori judio masa meje ñar̄a b̄uto wan̄u quenayijar̄a. “Dios oca quenariseguti ña”, yiyijar̄a ĩna. Ito yic̄ori ĩ r̄aca catit̄iñarona ĩ beseana ĩre t̄or̄un̄uyijar̄a ĩna. ⁴⁹ Ito bajiri Dios oca t̄or̄un̄uc̄ori ĩ oca quenarise masa jeyarore goti batoyijar̄a ĩna. ⁵⁰ Ito bajibojarocati judio masama Pablo, Bernabé r̄aca ĩna t̄oĩaro bajiro meje t̄oĩa codeyijar̄a. Ito bajiri oca meni āmor̄a, iti c̄uto ḡana ñasar̄are ito yic̄ori Diore r̄uc̄ub̄or̄a romia ñasar̄are c̄uni gotiyijar̄a. Bernabé Pablöre masa ĩna usirio coderoca yiyijar̄a judio masa. Ito bajiri judio masare t̄or̄un̄uc̄ori Pablo mesare buc̄oyijar̄a iti c̄uto ḡana. ⁵¹ Iti c̄utore budi war̄a ĩna ya ḡuboj̄u sita w̄arisere ja batec̄ayijar̄a ĩna. “M̄a adi c̄uto ḡana ñeñaro yir̄a ña, ito yic̄ori seti ña m̄are”, yireoni ñayiju iti. Ito bajiro yic̄ori, Iconio wame c̄utiri c̄utoju wacoayijar̄a ĩna. ⁵² Ito ĩna budigadoju Jesure t̄or̄un̄ur̄a queno usi c̄uti quenaro ñayijar̄a ĩna. Ito yic̄ori Esp̄iritu Santo queda s̄aja ecoana ñayijar̄a ĩna.

14

Iconio wame c̄utiri c̄utoju Pablo mesa ĩna ña ucure gaye

¹ Iconioju ejac̄ori judio masa ĩna minijuasotiri wiju s̄aja wayijar̄a Pablo mesa. Ito bajic̄ori Jesús ocare gotiyijar̄a

ĩna. Iti oca t̄ocõri j̄ajarã Jesure t̄orũnyijarã. Judio masa ito yicõri judio masa meje ñarã c̄uni Jesure t̄orũnyijarã ĩna. ² Ito bajibojarocati coriarã judio masa ñarã Jesure t̄orũn̄mena, judio masa meje ñarãre Pablo mesare ĩna junisinitoni oca meni codeyijarã ĩna. Ito bajiri Pablo mesare, “Queno yirã meje ñama ĩna”, yi t̄oĩayijarã ĩna. ³ Ito bajiro ĩna yi codebojarocati Iconioj̄u yoari ña ucuyijarã Pablo mesa. Itoj̄u ña ucurã b̄uto oca s̄ocõri, “Masare ti maicõri queno yiñi Cristo”, yire oca goti ucuyijarã ĩna. “Riti ña iti oca. Riojo Jesús oca gotiama ĩna”, masa ĩna yitoni, tiyamani Pablo mesa ĩna ĩoroca yiyij̄u Dios. ⁴ Iti c̄uto ḡana ricati riti t̄oĩayijarã. Coriarã judio masa robo bajiro t̄oĩayijarã. Ḡajerã Pablo mesa robo bajiro t̄oĩarã ñayijarã. ⁵ Ito yicõri judio masa, judio masa meje c̄uni, ̄jarã robo bajiro t̄oĩacõri Pablo mesare oca menicõri, “Īnare ḡõtana rea s̄iar̄ja mani”, yiyijarã ĩna. ⁶⁻⁷ Ito bajiro ĩnare busija t̄uo masicõri, Licaonia sitaj̄u rudi wayijarã Pablo mesa. Iti sitaj̄u ejacõri Dios oca quenarise goti ucuyijarã ĩna. Litra wame c̄utiri c̄uto ito yicõri Derbe wame c̄utiri c̄utoj̄u c̄uni goti ucuyijarã ĩna. Ito yicõri iti c̄utori t̄u ḡanare c̄uni Dios oca goti ucuyijarã Pablo mesa.

Listra ḡana Pablore ḡũta ĩna reare gaye

⁸ Listraj̄u s̄iḡũ rudur̄u ñayij̄u. Ito bajiro wabic̄u rujear̄u ñayij̄u ĩ. ⁹ Ito Pablo masare ĩ busija t̄uo rujiyij̄u rudur̄u. Rudur̄ure tijucõri, “Ȳure yisioguĩji Dios”, yi t̄oĩa masiḡũ ñami, yi t̄oĩayij̄u Pablo. ¹⁰ Ito bajiri ado bajiro oca s̄oro gotiyij̄u ĩ rudur̄ure:

—W̄um̄ña. Riojo r̄ugõña m̄u, yiyij̄u Pablo rudur̄ure.

Ito ĩ yiroc̄ati w̄um̄u r̄uḡũ wayij̄u rudur̄u ñabojar̄u. ¹¹ Ito bajiro bajija ticõri, ito ḡana ĩna ocana:

—Aba, mani r̄ũc̄ub̄orã masa ruj̄u robo bajiro ruj̄u c̄uticõri ejama mani t̄u, yi awasã busiyijarã ĩna.

¹² Bernabére Zeus wame yiyijarã ñna. “Mũ ña gũa rũcũbuogũ, jeyaro masigũ”, yireoni ñayijũ, “Zeus”, yire. Ito yicõri Pablo queno goti masigũ ñajare Hermes wame yiyijarã ñna. “Gũa rũcũbuogũ, rêtoro queno goti masigũ ña mũ”, yireoni ñayijũ, “Hermes”, yire. ¹³ Iti cuto tũni-majũ Zeusre rũcũbuora wi ñayijũ. Iti wi gãna ñnare riasori masũ rãca Bernabé, Pablore rũcũbuo ãmoyijarã ñna. Ta wecũare go bedori jeocõri ñnare tũa wayijarã. Cuto sãjara soje tũ ejacõri wecũare sãa ãmobjayijarã, Pablo mesare rũcũbuorona. ¹⁴ Ito bajiro ñna yi ãmoja ti masicõri, ñna ya yutabuju tũa ñigãyijarã Pablo mesa. “Ñeñaro yi ãmoa mũa”, yirona ito bajiro yiyijarã ñna. Ito bajiro yi ñocõri, masa wato oca sãoro ãmajũdayijarã ñna bũsirona:

¹⁵ —¿No yija ito bajiro yi ãmoati mũa? Mũa robo bajirã, masati ña gũa cũni. Dios robo bajirã meje ña gũa. Mũare Dios oca quenarise gotirã wadibũ gũa. Mũa meni rujeoanare rũcũbuorã yiboja mũa. Ito bajiri itire jidicãcõri, Dios catigũjũare tũorũnũña mũa. Í ñami adi sita, macãrucũro, ãmũari, riari cũni menirũ. Ito yicõri mani tirise, mani tibiti cũni jeyaro rujeorũ ñami. ¹⁶ Jane mejejũ gãna bũcũrã ñna yisotiado bajiroti ñna yi ãmoja, ñnare ti tujabitibojagũti, jidicã rotibisijũ Dios. ¹⁷ Diore ñna rũcũbuobitibojarocati ñnare queno yiyijũ Dios, “Ito bajiro queno yigũ ñami Dios”, ñna yi masitoni. “Ñaguĩji Dios”, mani yi masitoni manire í queno yirise ñoami Dios. Tite mũa. Ide queoami. Queno rica mani bũjaroca yami. Mani yaji quenaroca yami. Ito yicõri mani ya usijũ queno mani wanũ quenaroca yami Dios, yiyijarã Pablo mesa ñnare.

¹⁸ Ito bajiro ñna yibjaroca riti, wecũare sãa ãmobjayijarã masa Pablo mesare rũcũbuorona. Ito bajiro ñna yija ticõri, “Gũare rũcũbuorona wecũare sãabesa mũa”, josari yi camotayijũ Pablo masare.

¹⁹ Iti rãmũri judio masa Antioquía gãna ito yicõri

Iconio gãna ejayijarã. Ito ejacõri iti cuto gãna Pablöre ti junisinijaro yirona, ñnare oca meni ejayijarã ñna. Ito bajiri Pablöre gũta reayijarã masa ñre sãa ãmorã. “Ûsi jedicoami ñja”, yi tuoñacõri cuto sõjuajũ ñre weja wayijarã ñna. ²⁰ Ito bajiro ñna yibojarocati ñ tu Jesure masirã ñna minijuaroca tujacoayijũ Pablo. Tujacõri ñna rãca cutojũ tũdi wayijũ ñ. Gaje rumũ Derbe wame cutiri cutojũ wayijũ Bernabé rãca.

²¹ Ito ejacõri Dios oca quenarise masare riasoyijarã ñna. Ñna ito bajiro gotija tuocõri, jãjarã Jesure tuorũnyijarã. Ito yija bero Listrajũ, Antioquãjũ, Iconiojũ tũdi wayijarã ñna. ²² Iti cutori ejacõri Jesure tuorũnrãre busiyijarã ñna. Ito bajiro ñna busija tuocõri, bũto bũsa Jesure tuoña oca sãoyijarã ñna iti cutori gãna: “Diore tuorũnũ jidicãbesa mũa. Ûmacũjũ ñ rotirojũ mani ejaroto riojũa jaje tõbũja bũjatobitirã yirãji mani. Ñ rotirojũ mani eja ãmoja, ito bajiro rãtare ñaroja manire”, yi goti ucuyijarã ñna. ²³ Cojũ minijuara wi ruyabeto Jesure tuorũnrãre ãmatã ñarona bese cũyijarã ñna. Diore rãcubũorã bamena riti Diore busiyijarã ñna. “Ado gãna ñnama mũre tuorũnrã. Ñnare ejabũa masia mũ”, yiyijarã Pablo mesa Diore.

Antioquãjũ Pablo mesa ñna tũdi ware gaye

²⁴ Ito bajiro ñna yija bero Pisidia wame cutiri sita rãta wacõri Panfilia sitajũ ejayijarã ñna. ²⁵ Perge wame cutiri cuto Dios oca goti tñocõri, Atalia wame cutiri cutojũ wayijarã ñna. Riaca jajosa tunima ñayijũ iti cuto. ²⁶ Ito cumana jãa wacõri Siria sitajũ Antioquã wame cutiri cutojũ wayijarã ñna. Antioquã ñayijũ cajero ñna wasũoado. Itijũti Dios oca ñna goti ucuroto riojũa, “Mũ ñnare moare cũado bajiro riti ñna moa masitoni ñnare ejabũaya”, yiyijarã Jesure tuorũnrã Diore. Ito bajiri ñna rotiado bajiroti moa ucu tñorã Antioquãjũ tũdi ejayijarã ñna mũcana Pablo mesa. ²⁷ Itojũ Antioquãjũ tũdi ejacõri Jesure tuorũnrãre

miojuyijarã ĩna m̄ucana. Ito yicõri jeyaro Dios ĩ ejabuare gaye gotiyijarã ĩna:

—Queno ejabuauĩ Dios guare. Ito bajiri judio masa meje ñarã c̄uni Dios oca quenarise t̄uocõri, Jesure t̄uorũn̄ama ĩna, yi gotiyijarã ĩna. ²⁸ Itojũ Jesure t̄uorũn̄arã rãca yoari ñayijarã Pablo mesa.

15

Jerusalénjũ ĩna minijuare gaye

¹ Iti rodoriti Antioquíajũ ejayijarã Judea sita gãna. Ito ejacõri Jesure t̄uorũn̄arãre judio masa ĩna yisotirere riasoyijarã ĩna:

—Jane mejejũ Moisés ñayorũ ĩ rotiado bajiro wiro m̄ua tabeja, m̄uare masobiquĩji Dios, yiyijarã ĩna. ² ĩna ito yija t̄uo tujabiticõri ruje gãmeri b̄usi t̄uoĩayijarã Pablo mesa ĩna rãca. Ito bajiri, “¿Riti ñati?” yirona Pablo mesare Jerusalénjũ cõayijarã Jesure t̄uorũn̄arã:

—Itojũ ejacõri Jesús ĩ c̄uana rãca ito yicõri Jesure t̄uorũn̄arãre ũmatã ñarã rãca c̄uni b̄usiba m̄ua. Riti iti ñaja, t̄uoba. Wasa. Quenajaro, yiyijarã itijũ gãna Jesure t̄uorũn̄arã.

³ Ito ĩna yija t̄uocõri, Jerusalénjũ wasuoyijarã Pablo mesa. Jerusalénjũ warã Fenicia sita, Samaria sita c̄uni Dios oca riaso r̄eta wayijarã ĩna, iti c̄utori gãna. “Ḡua riasoja, judio masa meje ñarã, ñeñaro ĩna yirise jidicãcõri Diore t̄uorũn̄ucã ĩna. Manire bajiroti Diore t̄uorũn̄ucã ĩna c̄uni”, yiyijarã Pablo mesa ĩnare. Ito bajiro ĩna yija t̄uocõri, b̄uto wanũ quenayijarã Jesure t̄uorũn̄arã.

⁴ Jerusalénjũ ĩna ejaroca queno wanũ quenare rãca ĩnare boca ãmiyijarã Jesús ĩ c̄uana, Jesure t̄uorũn̄arãre ũmatã ñarã ito yicõri Jesure t̄uorũn̄arã ñarocõti. Masa ĩna seniñaja bero, “Judio masa, judio masa meje ñarãre c̄uni gua riasoja, guare queno ejabuani Dios”, yi gotiyijarã Pablo mesa. ⁵ Ito bajiro ĩna yija t̄uocõri, coriarã fariseo

gaye tuoĩagoana Jesure tuorũnurã busirona wũmũ rũgũy-
ijarã:

—Mani masa meje ñarã Jesure ñna tuorũnuja, mani yisotiro bajiro ñna yire ãmoa gua. Moisés ñ rotire gaye cũdirujama ñna, ito yicõri wiro tarujama ñna, yiyijarã fariseo gaye tuoĩagoana ito gãnare.

⁶ Ito yija Jesús ñ cũana, Jesure tuorũnurãre ũmatã ñarã cũni minijuayijarã iti oca bajirisere tuoĩa busirona. ⁷ Yoari ñna gãmeri busija bero busirocũ wũmũ rũgũyijũ Pedro:

—Yũ ñarã queno tuoya mũa. Mũa rãca ñagũre yũre beseñi Dios, judio masa mejere cũni ñ masore oca yũ gotitoni. Ito bajiro beseñi Dios yũre, Jesure ñna tuorũnutoni. Iti gayere queno masia mũa. ⁸ Dios ñami masa ñna tuoĩarisere masigũ. Judio masa meje ñarã ñna ñama yũ ñarã, yirocũ ñnare Espĩritu Santo queo sãñi Dios, manire ñ queo sãdo bajiroti. ⁹ Manire ñ ti mairo bajiroti ñnare cũni ti maiami Dios. Jesure ñna tuorũnuja ñna ñeñaro yirisere ãcabojoñi Dios ñnare, manire ñ ãcabojoado bajiroti. ¹⁰ Dios ñ gotirisere queno tuorũnũbea mũa. Ito bajiri Moisés ñayorũ ñ rotirisejũare cũdijaro ñna yirona, Jesure masisũorãre bũto josa mũa. Moisés ñ rotirisere ñarocõti yiro robo bajiro cũdi jeobisĩ mani ñicũsabatia cũni. Ito bajiri mani cũni jeyaro ñ rotigore cũdi jeoado ma. “Mani ñicũsabatia bajiro gãjerã ñna cũdibeja, Jesure masirã meje ñnama ñna”, yĩ tuoĩaboja mũa. ¹¹ Ado bajirojũa baja: Manire ti maicõri manire goda ñsiñi Jesucristo. Ito bajiri ñre mani tuorũnuja ticõri, manire masoñi Dios. Ito bajiroti Jesure ñna tuorũnuja ticõri judio masa meje ñarãre cũni masoñi Dios, yiyijũ Pedro ñnare.

¹² Ito ñ yija tuocõri, busimenati Pablo, Bernabé ñna busija queno tuoijarã ñna ñja: “Dios ñ ejabũarisena judio masa meje ñarãre jaje tiyamani ñocũ gua”, yiyijarã Pablo

mesa. ¹³ Ìna b̄s̄i t̄ioja bero Santiago wame c̄utiḡu ado bajiro yiyij̄u:

—Ȳu b̄s̄irisere queno t̄uoya ȳu ñarã m̄ua. ¹⁴ J̄ij̄u ado bajiro gotimi Simón Pedro manire: “Judio masa meje ñarãre c̄uni queno ȳiñi Dios. Ito bajiri ñinare besec̄ori ï ñarã ñaroca ȳiñi Dios”, ȳi gotimi Pedro manire. ¹⁵ Ito bajiroti ȳi ucayjarã Diore goti ïsiri masa jane mejej̄u. Iti oca ado bajiro gotia:

¹⁶⁻¹⁸ Jane mejej̄u David ñayoru bero gãna masa ùjarã ña ñarise s̄usayij̄u. Ito bajiri ija Davidre ȳu goticãdo bajiroti yic̄uja ȳu. S̄iḡũ ï janerãbatia mac̄ure ùj̄u ñarocu c̄uḡũ yiḡuja ȳu. Ito bajiro ȳu c̄uja bero judio masa meje ñarã c̄uni ȳure r̄c̄ub̄uorã yirãji ña. Ȳu ñarã ñaroca yiḡu yiḡuja ȳu ñinare, ȳi gotiami mani Ùj̄u Dios, ȳi ucañi Diore goti ïsiri masa, ȳi gotiyij̄u Santiago ñinare.

¹⁹ Ito bajiri ado bajiro t̄uoĩa ȳu, yiyij̄u ï m̄ucana: Mani masa meje ñarã Diore ña t̄uor̄ñ̄uja, ùsirioro ñinare ȳi codebitir̄uja mani. Ito yic̄ori jaje rotire gaye rotibitir̄uja manire. ²⁰ Ado bajiro paperana mani goti ucaja quena ñinare: “Ìna meni rujeoru ruj̄u robo bajiro meni rujeoc̄ori ña ecabojarisere babitir̄uja m̄ua. M̄uamasiti m̄ua ya ruj̄u ñeñaro iti t̄uoĩaro bajiroti ñeñaro yibes̄a. ãm̄uma wãñi-atanare babes̄a. Baroto rioj̄ua rí c̄oaja quena. Ito yic̄ori rí idibeja quena”, ȳi mani goti ucaja quena. ²¹ Ito bajiro riti coji tujacãre r̄uyabeto Moisés ñayoru ï rotire gaye riasore ña, mani masa minijuari wij̄u. Ito bajiro riasotiyjarã ña jane mejej̄u co c̄uto r̄uyabeto, yiyij̄u Santiago.

Judio masa meje ñarãre ña papera c̄oare gaye

²² Ito ï yija t̄uoc̄ori, Jesús ï c̄uana, Jesure t̄uor̄ñ̄urãre ùmatã ñarã, ito yic̄ori Jesure t̄uor̄ñ̄urã jeyaro ado bajiro yiyijarã: “Santiago ï yiro bajiroti yiana mani. Ito bajiri coriarã mani rãca gãna beser̄uja mani, Pablo mesa rãca

adi papera ñna ãmi watoni”, yiyijarã ñna. Ito bajiri Judas Barsabás wame cutigũ ito yicõri Silas wame cutigũre beseyijarã ñna Antioquíajũ Pablo mesare baba cuti warona. “Ñna ñama rũcũbũoana”, yi tũoĩacõri ñnare beseyijarã ñna. ²³ Ito bajiro besecõri Antioquíajũ ãmi warotire ñnare papera ñsiyijarã ñna. Ado bajiro yi gotiyijũ iti papera:

“Gua Jesús ĩ cũana, Jesure tũorũnrãre ũmatã ñarã, ito yicõri Jesure tũorũnrã jeyaro adi papera cõa gua. ¿Ñati mũa Antioquía gãna, Siria sita gãna ito yicõri Cilicia sita gãna ñati mũa cũni? Jesure tũorũnrã mũa ñajare, judio masa meje mũa ñabojarocati, sigũ riare bajiro bajirã ña mani. ²⁴ Ado bajiro oca tũocu gua. Coriarã ado gãna mũa tũ ejacõri usirioro yiñi ñna. Ñnare cõabiticũ gua. Riojo gotimenati mũa tũoĩarise wisaroca yiñi ñna. ‘Ũmũgũre mũa wirotabeja, ito yicõri Moisés ñayoru ĩ rotire gaye mũa cudi jeobeja, Jesure tũorũnrã meje ña mũa’, yi rũoñi ñna mũare. Ito bajiro ñna gotibojarocati, ‘Itire gotitẽña mũa’, yi cõabiticũ gua mũa tũjũ ñnare. ²⁵ Ito bajiri sigũre bajiro tũoĩacõri busironare besecõri cõamũ gua mũa tũ. Gua mairã Pablo, Bernabé rãca baba cuti wa rotibũ gua ñnare. ²⁶ Mani Ũjũ Jesure cũdirona ĩ ocare goti ucuyijarã ñna. Gãjerã ñna sĩa ãmbojarocati Jesús ocare goti tarojobisijarã ñna. ²⁷ Ito bajiri mũare gotironare Judas, Silasre cũni mũare cõa gua. Ñnamasiti gua ucarisere goti jeorã yirãji ñna mũare. ²⁸ Espiritu Santo bajiro tũoĩacõri jaje roti masíbea gua mũare. Ito bajiri adi gua ucaro bajiro riti mũare rotia gua. ²⁹ Ñna meni rujeorũre ñna ecabojarisere babesa mũa. Ríre cũni idibesa. ãmũma wãñiatanare babesa. Baroto riojũa rí cõaja quena. Ito yicõri mũamasiti mũa ya rujũ ñeñaro iti tũoĩaro bajiroti ñeñaro yibesa. Gua rotiro robo mũa cũdija, ñaro bajiro cũdirã yirãji mũa. Itocõ oca goti uca gua mũare. Queno ñaña mũa”, yi ucañi ñna.

³⁰ Ito yi ucaja bero iti papera ãmi wa rotiyijarã ãna. ãmi wacõri Antioquíaꝝ ejaçõri Jesure masirãre miojuyijarã ãna. Ito yicõri ãna minijuaja bero papera ãnare ãsiyijarã ãna. ³¹ Iti papera ticõri bũto wanũ quenayijarã ãna ito gãna. Oca riojo gotire gaye iti ñaja wanũ quenayijarã ãna. ³² Ito yija Judas, Silas cuni Dios oca goti ãsiri masa ñari ito gãna Jesure tuorũnurãre jaje Dios oca goti masioyijarã ãna. Iti oca tuocõri bũto bũsa Diore tuo oca seoyijarã ãna. ³³ Udia rãmũ berocõti Jesure tuorũnurã rãca ñacõri ware tuoñayijarã ãna. “Guare cõacãna tũju tũdi warã ya guã mũcana”, yiyijarã ãna. “Queno waja mũa. Quenajaro mũare cõana”, yiyijarã ãna ito gãna Jesure tuorũnurã. ³⁴ Ito ãna yibojarocati, “Ado tujacũja yũama”, yi tuoñayijũ Silas. ³⁵ Pablo mesa cuni, Antioquíaꝝ tujayijarã. Ito gãnare riasoyijarã ãna, gãjerã Jesure tuorũnurã rãca. Dios oca goti tarojobisijarã ãna.

Tũdi mũcana Pablo Dios oca ã goti ucure gaye

³⁶ Ito yija co rãmũ ado bajiro yiyijũ Pablo Bernabé:

—Dios oca mani goti ucura cutorijũ mũcana tũdi ti ucurũja mani. Jesure tuorũnurã no bajiro ãna bajija tito mani, yiyijũ Pablo Bernabé.

³⁷ ãna rãca warocũ Juan Marcosre ji ãmobjayijũ Bernabé. ³⁸ Ito bajiro ã yibojarocati, Pablojũama ãmobjisijũ. Panfiliajũ ãna ñaroca Dios oca goti tarojoyijũ Juan Marcos. Ito yicõri Jerusalénjũ tũdi wayijũ ã. Ito bajiri mũcana ãre ji ãmobjisijũ Pablo. ³⁹ Yoari itire tuoña gãmeri busiyijarã ãna. Ito bajibojarocati sigũre bajiro tuoña masibisijarã ãna. Ito bajiri atacõri ricati riti wayijarã ãna. Ito bajiri Juan Marcosre ãmi wayijũ Bernabé. Cuma sãjacõri, Chipre wame cutiri yogajũ jãa wayijarã ãna. ⁴⁰ Pablojũama Silasre baba cutiyijũ ã rãca warocũ. Itojũ ãna waroto riojũa Dios ãna rãca ñatoni Diore seniyijarã Jesure tuorũnurã itojũ gãna. Ito yija bero ware goticõri wasuoyijarã Pablo mesa.

⁴¹ Ito warāḡu Siria sita, Cilicia sitaju cūni Dios oca goti rēta wayijarā ĩna. Ito bajiri Jesure tuorūnūrā rāca busicōri buto busa Jesure ĩna tuorūnu oca sēoroca yiyijarā Pablo mesa.

16

Pablo mesare Timoteo ĩ baba cuti ware gaye

¹ Itona wacōri Pablo mesa Derbe, Litra wame cutiri cutoriju ejayijarā ĩna. Itoju ejacōri Jesure tuorūnūgūre bujayijarā ĩna. Timoteo wame cutiyiju ĩ. ĩ jaco judio maso űayijo Jesure tuorūnūgō. Ito yicōri ĩ jacu griego masu űayiju. ² Litra gāna, ito yicōri Iconio gāna Jesure tuorūnūrā queno tuoĳa busiyijarā ĩna Timoteore. ³ Iti masicōri Timoteo ĩna rāca ware āmoyiju Pablo. Ito bajiri Timoteore wirotayiju Pablo. ĩ wirotabeja judio masare tegu robo bajiro bajiguūji yirocu, tayiju Pablo Timoteore. “Griego masu űami ĩ. Ito bajiri wirotaya macu űami ĩ”, yi masiyijarā judio masa Timoteore. “Manire tegu wirotaya macu űami”, judio masa ĩna yibe yirocu, Timoteore wirotayiju Pablo. ⁴ Litraju ĩna űaja bero gaje cutoriju wayijarā ĩna. Ito yicōri Timoteo ĩna rāca baba cuti wayiju. Iti cutoriju Dios oca goti rēta wayijarā ĩna Jesure tuorūnūrā ĩna cuditoni. Jerusalén gāna apóstol mesa ito yicōri Jesure tuorūnūrāre űmatā űarā, “Gotiba”, ĩna yiado bajiroti co cuto ruyabeto riaso rēta wayijarā ĩna. ⁵ ĩna ito yija tuocōri, Jesure tuorūnūrā buto busa Jesure tuorūnu oca sēoyijarā, ito yicōri Jesure tuorūnu jidicābisijarā ĩna. Ito beroca rūmuri Jesure masirā jājarā busa űa wayijarā ĩna.

Cāiriju Pablo Macedonia gagure ĩ tire gaye

⁶ “Asiaju mani goti ucure āmobeami Espiritu Santo”, yi masicōri itoju wabisijarā ĩna. Ito bajiri Frigia, Galacia sitaju rēta wayijarā Pablo mesa. ⁷ Ito rēta wacōri Misia sita susariju ejayijarā ĩna. Itijuna Bitinia sitaju ware

tuoĩabojayijarã ĩna. Ito bajibojarocati Espĩritu Santo itojũ cõabisijũ ĩnare. ⁸ Misia sita rēta wacõri Troas wame cutiri cutore roja ejayijarã ĩna. ⁹ Iti cuto ejacõri iti ñami cãitijũ Pablo. Ado bajiro cãitijũ ĩ: Sīgũ Macedonia gagu ĩ tu rŭgõja tiyijũ ĩ. “Adojũ Macedoniajũ waya. Gũare ejabuagu waya”, yiyijũ ĩ Macedonia gagu Pablöre. ¹⁰ “Ito bajiro cãitibũ yũ”, Pablo ĩ yija tuocõri, “Macedoniajũ ĩ oca riasore ãmoami Dios”, yicũ gũa. Ito bajiri warona gũa ye seocũ gũa. Yũ adi papera tuti ucari masũ, wacũ ĩna rãca.

Filipos cutojũ Pablo mesa ĩna ña ucure gaye

¹¹ Troasna cumana wacũ gũa. Riojoti Samotracia wame cutiri yogajũ wacũ gũa. Gaje rũmũ Neápolis ejacũ gũa. ¹² Itijũna Filiposjũ wacũ gũa. Romano masa meni rujeocõri ĩna ñari cuto ñayijũ iti cuto. Macedonia sitajũ ñasari cuto ñayijũ iti cuto. Yoari ñacu gũa jabeto iti cutore. ¹³ Co rũmũ tujacãra rũmũ ñaroca cuto sõjũa riacajũ ejacũ gũa. “Iti cuto gãna Diore ĩna busisotirijũ ñaroja”, yire masicũ gũa. Ito ejacõri rujicũ gũa. Ito rujicõri romia ito minijua ñarãre Jesús oca goticũ gũa. ¹⁴ Sīgõ ĩna rãca gago Lidia wame cutigo ñacõ. Tiatira wame cutiri cuto gago ñacõ iso. Iso ñacõ saya quenarise sũa ñirise ĩsiri maso. Iso romio Diore maigõ tuo rujicõ Pablo ĩ busija. Pablo ĩ busirisere iso queno tuo masitoni isore ejabuãni Dios. Ito bajiri Pablo ĩ busirise queno tuo ñiacõ iso. ¹⁵ Jesure iso tuorũnũja ticõri, isore idé gucu gũa ito yicõri iso ñarãre cãni. Ito yija bero ado bajiro gũare basicõ iso:

—“Riti Jesure tuorũnũgõ ñamo”, mũa yija, yũ ya wijũ waya, yicõ iso gũare.

Iso ito bajiro yija, iso ya wijũ tujarã wacũ gũa.

¹⁶ Co rũmũ Diore masa ĩna busisotirijũ wacũ gũa. Itojũ warã mamore ti bujacũ gũa. Rũmũ sãñagõ ñaĩni iso. Ito bajiro rũmũ sãñagõ ñari ijarijũ bajiro tire goti masiyijo

iso. Ito bajiri iso ɯjarã niyeru jairo bujayijarã, ija gaye bajirotire iso goti masigõ iso ñajare. ¹⁷ Iso romio guare ũma sayacõri ado bajiro awasãcõ iso:

—Āna ũmua Dios ũmacũju gagure cudirã ñama. Jesure mua tuorũnuja, masoana ñarã yirãji, yi gotiama ña mware, yi awasãcõ iso masa jeyarore.

¹⁸ Co rumu meje guare awasã sayacõ iso. Ito bajiro ɯsirioro iso yija tuocõri, quenabisiju Pablöre. Ito bajiri juda rügãcõri isore rümü sãñagũre ado bajiro yiquĩ Pablo:

—Jesucristo masirisena isore mre budigo rotia yu, yiquĩ Pablo rümäre.

Ito ï yirocati rümü budigocoaquĩ isore.

¹⁹ Isore rümü budigoja bero, ijariju bajirotire goti mabiticõ iso ñja. Iso ito bajija ticõri, “Juaji niyeru bujado ma mani”, yi tuoĩacã iso ɯjarã. Ito bajiri Pablo, Silasre junisinicã ña. Ito bajiri ñare ñiacõri cuto gudareco ñasariju ɯjarã riojo ãmi wacã ña. ²⁰ ɯjarã riojo ãmi ejacõri ado bajiro yiyijarã ña:

—Āna judio masa mani cuto gãnare oca riawuso ucurã yama ña. ²¹ Ña riasorise mani romano masa mani yisotirise bajiro meje baja ñare. Ito bajiri ña riasorise ña yiro bajiro yibitiruja mani, yicã ña, ña ɯjarãre.

²² Ito ña yija tuocõri, Pablo mesare buto junisinicã masa cuni. Ito bajiri ñare yutabujuri ruacã roticã iti cuto ɯjarã. Ito yicõri ñare baje roticã. ²³ Ito bero buto ñare bajecõri, tubiara wiju cū roticã ña. Ito yicõri tubiara wi coderi masure cõacã ña. “Queno ñare tirũnuña”, yicã. ²⁴ Ito bajiro ɯjarã ña yija tuocõri, ña tubiasotiriju sõjuã busa ñari sõa budi masia maniju ñare cüyiju ï. Ito yicõri ña ya gubori yucu jãina siatu cüyiju ï.

²⁵ Ito ï yibojarocati Pablo, Silas rãca Diore busicõri ñami gudareco basayijarã. Gãjerã ito tubiara wiju ñarã ña basaja tuo ñayijarã. ²⁶ Ñajasaroti sita ɯerise ejayiju. Ito

yicōri tubiara wi cadayijũ. Iti ito bajiroca riti sojeri jana jedicoayijũ. Ito bajicōri tubiara wijũ ñarãre come mari ojo jedicoayijũ. ²⁷ Ito bajijare tubiara wi coderi masũ yujijijũ. Iti sojeri susu jedija ticōri, “Tubiara wi ñarã wa jedicoana”, yire masijijũ ã. Ito bajiri ã ya sarera jã ruayijũ ãmasi sãa godarocũ yibojayijũ ã. ²⁸ Ito bajiro ã yirocati Pablo ado bajiro yijijũ ãre:

—Mũmasiti sãa godabesa. Ado ñajedicōa gũa, yijijũ Pablo ãre.

²⁹ Ito yija busurise senijijũ tubiara wi coderi masũ. Ito yicōri Pablo mesa tũ ũmaquedi sãja wayijũ ã. Bũto nũrũoyijũ ã gũigũ. Ito yicōri ãna riojo rijomunigãna ñini rũjũyijũ ã. ³⁰ Ito yija bero ãnare wiocoacōri, ado bajiro ãnare seniãayijũ ã:

—¿No bajiro yirũjati yũ, Dios yũre ã masotoni? yijijũ ã Pablo mesare.

³¹ Ito bajiro ã yija, ado bajiro cãdiyijarã ãnajaũ:

—Mani Hju Jesucristore mũ tuorũnũja, mũre masogũ yiguũji Dios, ito yicōri mũ ñarãre cũni masogũ yiguũji ã, yijijarã ãna tubiara wi coderi masũre.

³² Ito yicōri mani Hju Jesucristo oca bũsiyijarã ãna ãre. ã ya wi gãnare cũni goti jeoyijarã ãna. ³³ Iti ñami ñaroca riti maji, ãna bajere camire coeyijũ tubiara wi coderi masũ Pablo mesare. ãnare ito bajiro ã yija bero ãmasi ito yicōri ã ñarãre idé gu rotijijũ ã Pablo mesare. Ito bajiri Jesure ãna tuorũnũja ticōri, ãnare idé gũyijarã Pablo mesa ãja. ³⁴ Ito yija bero ã ya wijũ Pablo mesare ãmi wayijũ ã. Ito yicōri ãnare bare ecayijũ ã. “Diore tuorũnũgũ ña yũ ãja”, yi masicōri ã ñarã rãca bũto wanũ quenayijũ ã.

³⁵ Busuri iti cũto gãna ãjarã, poreciare cõayijarã, tubiara wi coderi masũre, “ãnare bucõaña mũ”, yirona.

³⁶ Ito yija tubiara wi coderi masũ ado bajiro yijijũ Pablore:

—Ujarã ñna rotiro bajiroti mware bucõare ña yure. Ito bajiri ñe godó manoti budi wasa mwa.

³⁷ Ito bajiro ï yija tucõri, Pablo ado bajiro gotiyijũ porecia mesare:

—Ñe guare seti manibojarocati adi cuto gãna ujarã mesa riojo guare bajecã ñna. Ito yicõri adi wi tubiara wi guare cücã ñna. Roma gãna gwa ñabojarocati guare tubiacã ñna. Ito bajiri adocãta masa ñna masibetoti guare bucõa amobojama ñna. Ito bajiro meje bajiro yiroja. Inamasiti guare bucõarã wadijaro, yiyijũ Pablo porecia mesare.

³⁸ Ito ï yija tucõri, ujarãre gotirã wayijarã porecia mesa. Ito bajiro porecia ñna gotija tucõri, roma gãnati Pablo mesa ñna ñaja, tuo masicõri tuo güiyijarã ujarã.

³⁹ Ito bajiri Pablo mesa tujũ oca quenorã wayijarã ujarã. Ñna ito yija bero, ñnare ãmi bucõayijarã ñna. Gaje cutojũ ñna watoni ñnare gotiyijarã ñna. ⁴⁰ Tubiara wire budigocõri Lidia ya wijũ wayijarã ñna Pablo mesa. Ito ejacõri Jesure tucõri ñnare miojuyijarã ñna, Jesús oca gotirona. Iti oca tucõri buto busa Jesure tucõri ñnare oca seoroca yiyijarã ñna. Ñna ito yija bero gaje cuto wayijarã ñna ñja.

17

Tesalónica cutojũ oca rujeare gaye

¹ Filiposjũre budi wagocõri, Anfipolis ito yicõri Apolonia rëta wayijarã ñna Pablo mesa. Ito bero Tesalónica wame cutiri cutojũ ejayijarã ñna. Iti cutojũ judio masa ñna minijuari wi ñayijũ. ² Pablo ï yisotiro bajiro yigũ ñna minijuara wijũ wayijũ. Ito yicõri udiãji tujacãre ñnare Dios oca gotiyijũ ito minijua ñarãre. Diore goti isiri masa ado bajiro yi ucañi ñna, yi gotiyijũ Pablo masare:

³—Cristo Dios ï cõaru ñeñaro tõbujagũ yiguñji. Ito yicõri godagũ yiguñji. Godabojaguti mucana tũdi catigũ yiguñji ï,

yi ucañi Diore goti ïsiri masa. Ìna tuoïa ucaru, ïti ñami Jesucristo Dios í cõaru, yiyijũ Pablo ïnare.

⁴ Ito ï yija tuocõri, coriarã judio masa Jesure tuorũny-ijarã ïja. Ito bajiri Pablo, Silas bajiroti sigũ bajiro riti tuoïayijarã ïna ïja. Jãjarã griego masa Diore rucuborã ï gotija tuocõri, Jesure tuorũnyijarã ïna ïja. Iti cuto gãna romia ñasari masa Jesure tuorũnyijarã ïna cuni.

⁵ Pablo mesare jãjarã masa ïna cudija ti masicõri, judio masa Jesure tuorũnumena Pablo mesare ti teyijarã. Ito bajiri iti cuto gãna rojorã, ñeñaro yirãre cuni miojuyijarã ïna. “Adi cuto gãnare oca meniña mu, Pablo mesare ïna junisinitoni”, yiyijarã judio masa ïnare. Ito bajiro yicõri Jasón ya wijũ Pablo mesare ãmarã wayijarã ïna. Ìnare bucõacõri masare ïsi ãmobjayijarã ïna. ⁶ Ìnare bujabiti warã iti wi gagũ Jasónre ito yicõri Jesure tuorũnrãre ujarã tũju ãmi wayijarã ïna. Ado bajiro ujarãre awasã gotiyijarã ïna:

— Ìna ãmu gaje cutorijũ oca riawũso ucuana ñama. Mucana mani ya cõtore oca riawũsorona ejama ïna. ⁷ Ìni Jasón ï ya wijũ ïnare boca ãmiñi. Mani uju César, ï rotirise cudirã meje ñama ïna. Sigũ Jesús wame cutigũre, “Ï ñami Uju ñasagu”, yama ãna, yiyijarã rojorã ñeñaro yiri masa ujarãre.

⁸ Iti oca tuocõri iti cuto gãna ujarã ito yicõri iti cuto ñari masa jeyaro junisini awasãijarã. ⁹ “Gua muare bucõare ãmoja, guare waja yiya mu”, yiyijarã ïna Jasón mesare. Ito bajiri Jasón mesa ujarãre waja yiyijarã budirona.

Pablo mesa Bereaju ïna ña ucure gaye

¹⁰ Iti rãiorocati ito gãna Jesure tuorũnrã Pablo mesare Bera wame cutiri cutoju wa rotiyijarã ïna. Ito ejacõri judio masa ïna minijuari wijũ wayijarã Pablo mesa. ¹¹ Ito Bera gãna Tesalónica gãna masa rëto busaro Pablo mesare queno yiyijarã. Pablo Dios oca ï gotija queno wanũ

quenaro tʉoyijarã ãna. Ito bajiri, “¿Dios oca riti gotiati Pablo?” yirona Dios oca tisetiyijarã ãna. ¹² “Riti gotiami”, yi masicõri jãjarã Jesure tʉorũnyijarã ãna. Jãjarã griego masa Jesure tʉorũnyijarã. ãna rãca gãna romia ñasarã cuni queno Jesure tʉorũnyijarã. ¹³ “Bereaɟu Dios oca gotigu yiguĩji Pablo”, yire oca tʉoyijarã Tesalõnica gãna judio masa. Itire tʉocõri junisiniyijarã ãna. Ito bajiri itoɟu wacõri masare oca riawusoyijarã ãna. ¹⁴ ãna ito yija ticõri, Pablora baba cuti warona rãca, “Wasa”, yiyijarã ito gãna Jesure tʉorũnurã. “Coji riaca jajosa roja ejadoɟu wasa muu”, yiyijarã. Silas, Timoteo rãca tujayijarã. ãna rãca ito wabisijarã. ¹⁵ Riaca jajosa roja ejacõri cumana ãmi wayijarã ãna Pablora. Atenas wame cutiri cutoɟu ãre ãmi wayijarã ãna. Itoɟu ãre cũ ticõri Boreaɟu tũdi wayijarã ãna mucana. ãnanati oca cõayiju Pablo, “Silas, Timoteo ejori busati wadijaro”, yirocu.

Atenasɟu Pablo ã ña ucure gaye

¹⁶ Atenasɟu Silas, Timoteore yu ñagũɟu iti cutore ti ucugu wayiju ã. Iti cutori gãna meni rujeocõri ãna rũcubʉorisere jaje ticõri bujatobisiju Pablo. ¹⁷ Ito bajiri minijuara wiju judio masare busiyiju Pablo, ito yicõri judio masa robo bajiro tʉoĩarãre cuni busiyiju ã. Ito bajiri co rũmu ruyabeto cuto gudareco wa ucurãre Dios oca gotiyiju Pablo. ¹⁸ Ito gãna epicũreos oca riasotiri masa ito yicõri estoicos oca riasotiri masa cuni ruje Pablo rãca busiyijarã. ãnare Jesús oca gotiyiju Pablo. Ito yicõri Jesús godabojaguti mucana tũdi ã catire gayere cuni gotiyiju. Ito bajiri coriarã ado bajiro yiyijarã:

—¿Ñe gaye gotirocu ito bajiro busimacutiati ãni? yiyijarã ãna.

Gãjerãma:

—Gaje cuto gāna ĩna rūcubuoorisere busiguīji gajea, yiyijarā ĩna. ¹⁹ Ito yija, “Areópago wame cutirijũ ita busito”, yi wayijarā ĩna Pablore. Itijũ minijua ñarā ujarā ado bajiro yiyijarā ĩna:

—Oca mame mũ gotire tuo āmoa gua, yiyijarā Pablore. ²⁰ Gua tuoābiti oca riasoa mũ. Ito bajiri mũ gotire tuo āmoa gua. ¿No bajiro yireoni riasoati mũ? Gotiya maji guare, yiyijarā ĩna ĩre.

²¹ Atenas gāna ito yicōri iti cuto ña ijari masa oca gaje mame riti tuoĩa busiyijarā ĩna. Ito bajiri Pablo mame oca ĩ gotija tuo āmoyijarā ĩna.

²² Ito bajiri ĩna wato wamũ rŭgŭcōri Areópago wame cutirijũ ado bajiro gotiyijũ Pablo ĩnare:

—Tuoŷa Atenas gāna ñari masa mũa. Meni rujeocōri mũa rūcubuoorisere queno mũa rūcubuoja tia yũ. ²³ Rŭcubuoŕā mũa minijuasotirijuri ito ti ucuguũ ado bajiro ucare cojũ ti bujacũ yũ, “Ado ña Dios tiya macũre rūcubuoŕājũ”, yicũ itijũ. Āni Dios masibitibojarāti mũa rūcubuoŷore ĩti ñami Dios mũare yũ busiguũ, yi gotiyijũ Pablo ĩnare.

²⁴ Dios adi sita, adi macāŕucũro jeyaro ñarotire rujeoŕũ, ĩti ñami adi sita, adi macāŕucũro jeyaro rucogu. Ito bajiri rūcubuoŕona masa ĩna menirũ meje ñami ĩ. ²⁵ Ñejũa ruyabea ĩre. Mani ĩre meni ĩsi āmobojarise ñacāroja ĩre. Ñe ruyabetoja. ĩ ñami mani catirise jeyaro ĩsigũ.

²⁶ Cajerojũ ũmugũ sĭgũreti menisuoŷijũ Dios. ĩna suoriti jājarā masa buturi gāna meniñi Dios. Adi macāŕucũro ĩna ña batatoni jeyaro batoyijũ Dios. ĩ ñami, “Itocō rujearā yirāji, adi sita gāna ñarā yirāji, ito yicōri itocō catirā yirāji ĩna”, yiri masũ. ²⁷ Jeyaro meniñi Dios, itire ticōri mani ĩre rūcubuoŕotoni. Riojo gotisajama, sōjũ mejeti ñami Dios. Mani rācati ñami. ²⁸ Mũa ñarā papera menirā ado bajiro yi ucañi: “Diona suoriti catirā moa

masia mani. Ī manija ñamenaji mani cuni. Ī rĩa ña mani”, yi ucañi mña ñarã. ²⁹ “Īti ñami Dios”, yi tuoïarã, gũtana, orona, plata wame cutirisena cuni ĩna rũcũbuorocũre meni rujeorã yirãji masa. Maniama Dios rĩa ñacõri, “Ito bajiro bajiguti ñami Dios”, yi tuoïabitirũja manire. ³⁰ “Ado bajiro ãmoami Dios”, masa ĩna yi masiroto riojũajũ ĩnare waja senibisijũ Dios maji. Bajibea adi rũmũri. Ito bajiri adocãta jeyaro ñeñaro mani yirise jidicã rotiami Dios manire. ³¹ Ija masa ĩna ñeñaro yirise waja ĩ senirotire masicãmi Dios. Queno yigũ ñari ĩna yigorecõti waja senigũ yiguĩji ĩ. Ito yicõri, ĩ beserũna sũoriti masare waja senigũ yiguĩji Dios. “Cristo ñami Dios ĩ beserũ”, mani yitoni ĩ godaja bero mũcana tũdi ĩ catiroca yĩni Dios, yiyijũ Pablo ĩnare.

³² Mũcana tũdi catire gaye tuocõri coriarã Pablora aja tudiyijarã. Ito bajibojarocati gãjerãjũama ado bajiro yiyijarã:

—Mũcana tũdi mũ itire bũsija, tuo ãmoa gũa, yiyijarã ĩna Pablora.

³³ Ito yicõri ĩna minijua ñarijũ budigoyijũ Pablo. ³⁴ Coriarã ĩre bajiro tuoïacõri Jesure tuorũnũyijarã ĩna. ĩna rãca gagũ sĩgũ Dionisio wame cutigũ ñayijũ. Ī Areópagojũ minijuasotirã rãca gagũ ñayijũ. Sĩgõ Dámaris wame cutigo cuni Jesure tuorũnũyijo. Ito yicõri gãjerã cuni Jesure tuorũnũyijarã.

18

Corintojũ Pablo ĩ ña ucure gaye

¹ Ito ĩ bajija bero Atenas wame cutiri cutore wacoayijũ Pablo ĩja, Corinto wame cutiri cutojũ wacũ. ² Ito ejacõri sĩgũ judio masure Aquila, Ponto gagũre ti bujayijũ Pablo. Aquila ĩ manjojo Priscila rãca Italia sitana wacõri Pablo riojũa Corintojũ ejayijarã ĩna. Roma gagũ uju Claudio

wame cūtigū Italia sitajū judio masa ĩna ñare āmobicū, ĩnare bucōayijū. Ito bajiri Corintojū ñarā wayijarā ĩna Aquila ĩmanojō rāca. Ito ĩna ñaroca riti Pablo ejayijū ĩnare tigū. ³ Pablo bajiroti saya webūtirise gayere wiri meniyijū Aquila ĩmanojō rāca. Ito bajiri ĩna rāca cojūti moarocū tujayijū Pablo. ⁴ Coji tujacāre ruyabeto minijuara wijū Dios oca gotigū wasotiyijū Pablo. Judio masa ito yicōri judio masa meje ñarāre cūni Dios oca ĩna tūore āmogū ĩnare gotiyijū Pablo.

⁵ Ito yija, ito bero Macedoniajū wadiana Silas Timoteo, Corintojū Pablo tujū ejayijarā. ĩna ejaroca ĩ moare cūtirise jidicācōri Dios oca riti goti ñayijū Pablo. Ado bajiro judio masare riaso busiyijū ĩ:

—Dios ĩ cōaru Cristo mani bocatigū ĩti ñami Jesús, yiyijū Pablo ĩnare.

⁶ Ito bajiro ĩ gotibojarocati gājerā ricati tūoīacōri ĩre ūsirioro yi codeyijarā ĩna. Ito yicōri ĩre busituyijarā ĩna. ĩna ito yija ticōri, ĩ ya yutabuju jacāyijū. “Yure queno boca āmibeā mūa”, yi tūoīagū, ito bajiro yiyijū ĩ. Ito yicōri ado bajiro yiyijū ĩ:

—Dios yure ĩ rotiado bajiroti ĩ oca mure gotibojabū yū. Ito bajiri mūa godari rūmū jeame ūjūrojū mūa waja yure seti mano yiroja. ĩ oca mūa tūorūnūbitijare mūareama seti ñaro yiroja. Ito bajiri mūa tūo āmobeja ticōri, adi rūmūna judio masa meje ñarāre Dios oca gotisūogū ya yū, yiyijū Pablo.

⁷ Itona budī wacōri Ticio Justo ya wijū wayijū Pablo. Diore rūcūbuogū ñayijū Ticio Justo. ĩ ya wi tū ñayijū minijuara wi. ⁸ Crispo wame cūtigū ñayijū minijuara wi ūjū. Crispo ito yicōri ĩ ñarā queno Jesure tūorūnūrā ñayijarā ĩna. Ito Corinto cūto gāna Dios oca tūocōri, jājarā Jesure tūorūnūyijarā. Ito yicōri idé gu rotiyijarā ĩna. ⁹⁻¹⁰ Co ñami ĩ cāirojū Jesús ĩ busija tūoyijū Pablo:

—Mu rãcati ña yu. Ito yicõri yure tuorũnurã jãjarã ñama adi cõtore. Ito bajiri gũibesa. Gãjerã ñeñaro mure yi masimenaji. Oca sãocõri yu oca masare gotitĩñaña. Ito yicõri itire goti jidicãbesa, yiyiju Jesús Pablore i cãiroju.

¹¹ Ito bajiri Corintoju co rodo gaje rodo gudareco masare Dios oca goti ñayiju i.

¹² Ito bero Galiõn wame cõtigu Acaya sitaju uju sãjayiju. Ito bajiro uju i ñaroca sãgũ bajiro riti tuoãcõri Pablore ñiayijarã judio masa. Ito yicõri ujarã riojo ñre ãni wayijarã ña. ¹³ Ito yicõri ujure ado bajiro gotiyijarã ña:

—Gua masa ña rotiado bajiro meje, Diore rucubotoni rotiami ãni, yiyijarã judio masa Galiõnre.

¹⁴ Pablo busigu wagu yirocati Galiõn ado bajiro yiyiju judio masare:

—Ñeñaro yigu i ñajama, ito yicõri gua rotirise i cudibitija beroti bajijama, mua gotirisere tuoboguja yu. ¹⁵ Mua masa ocati oca rotire iti ñaja, muamasiti oca quenõña. Yuaa iti oca quenori masu meje ña ãmoa yu, yiyiju Galiõn judio masare.

¹⁶ Ito yicõri judio masare bucõayiju Galiõn, iti sõaju.

¹⁷ Ito yija minijuara wi uju Sõstenesre ñiayijarã. Ito yicõri uju Galiõn riojo ñre jayijarã ña. Ito bajiro ña yibojarocati, “¿No yija ñre jati mua?” yibisiju Galiõn. “No yibeati”, yi tuoãcõyiju i.

*Antioquáj*u tudi ejaõri mucana Pablo Dios oca i goti ucure gaye

¹⁸ Corintoju yoa busari ñayiju Pablo maji. Ito bero ito ñabojacõri, Jesure tuorũnurãre ware gotiyiju i. Ito yicõri Aquila i manajo Priscila rãca Siria sitaju warona Cencrea cõtõju roja wayijarã ña. Cencrea cõtõ ñana ña waroto riojua, “Mu tiro riojo ado bajiro yicuja yu”, yiyiju Pablo Diore. “Yu gotiado bajiroti yicuja”, yirocu joa sua batecã rotiyiju i. ¹⁹ Itona cumana wacõri Efeso

cuto jetaca ejayijarã ina. Ito ejacõri Aquila ï manajo Priscila rãca ito ina ñaroca riti maja wacõri minijuara wiju judio masa rãca busigu wayiju Pablo. ²⁰ Yoa busari ina rãca ï tujare amobojayijarã judio masa. Ito yibojarocati Pabloama amobisiju. ²¹ Ito bajiri ado bajiro ñare ware gotiyiju ï:

—Jerusalénju Diore basa ina meni isija, ina rãca ña amoa yu. Ito bajiri co rumu Dios ï amoja, mucana mure tigu ejagu yiguja yu, yiyiju Pablo judio masare.

Ito yicõri Efesona cumana wayijarã ina. ²² Cesarea jetaca ejacõri Jerusalén gånare Jesure tuorünurãre maja tigu ejayiju Pablo. Ñare ti rëta wacõri Antioquíaju wayiju Pablo mucana. ²³ Itiju yoari ñacõri mucana tudi wasuoyiju. Ito wacuju Galacia sita, Frigia sita cuni rëta wayiju ï. Iti sita gãna Jesure tuorünurãre Dios oca goti ucuyiju Pablo. Ito bajiro Dios oca ï gotija tuocõri, tuoia oca sêo jediyijarã ina.

Efesoju Dios oca Apolos ï riasore gaye

²⁴ Iti rodori sigũ judio masu Apolos wame cutigu Efesoju ejayiju. Alejandría cuto gagu ñayiju ï. Masa tiro riojo queno busi masigũ ñayiju ï. Ito yicõri Dios oca tuti queno ti masiyiju ï. ²⁵ Gãjerã Jesús oca ina riasoja, queno tuogoru ñayiju ï. Juan masare ï idé gure gaye masiyiju ï. Ito bajibojarocati Jesús gayere jeyaro rëtare gaye masi jeobisiju ï maji. Queno oca sêo wanu quenaro masare busiyiju ï. Jeyaro Jesús ocare masibitibojaguti queno Jesús ocare riasoyiju ï. ²⁶ Co rumu minijuara wiju, ñe tuo güibicuti queno masare busiyiju ï. Aquila ï manajo Priscila rãca ï busija tuo ñayijarã ina. ï busija bero ricati ñre busirona ñre gajero busa ami wayijarã ina. Dios gaye ï queno tuoïabitire queno ñre goti rëto buyijarã ina. ²⁷ Ito yija bero yoari Acayaju Dios oca gotigu wa amoyiju ï. “Quena ña. Wasa mu”, yiyijarã Efeso gãna Jesure tuorünurã. Ito

bajiri, “Apolosre queno boca ãmiña mua”, yirona papera meniyyarã Acaya gãnare yiari. Acayaju ejaçõri Jesure tuorũnũroca Dios ï yianare queno ejabuayiju Apolos. ²⁸ ï queno tuoĩagũ ñari, judio masa ñna busibojarisere, “Ado robojua bajaia”, yiyiju ï masa tiro riojo. “Ado bajiro bajaia”, yirocu Dios oca ti gotiyiju ï. “Dios ï beseru mani bocatigu, ïti ñami Jesucristo”, yi riasoyiju ï. Queno riasogu ñajare, “Ito bajiro meje bajaia”, yi masibisjarã judio masa.

19

Efesoju Pablo ï ña ucure gaye

¹ Apolos Corintoju ï ñaroca riti Pablojuama gũta yucuri judo ñari cõturi rãta wacõri Efesoju ejayiju. Ito ejaçõri Jesure tuorũnũrãre coriarã ti bujayiju ï. ² Ito bajiri ado bajiro ñnare seniĩayiju ï:

—¿Jesure mua tuorũnũri rumuti Espĩritu Santo quedi sãjacati mũare? yiyiju Pablo ñnare.

Ito ï yija ado bajiro cũdiyjarã ñna:

—Espĩritu Santo ï ñnare gayere masibiticu gua, yiyijarã ñna.

³ Ito yija Pablo ñnare seniĩayiju:

—¿No bajiro bajirisere idé gu ecocati mua? yiyiju Pablo ñnare.

—Juan ï riasoado bajiroti idé gu ecocu gua, yiyijarã ñna Pablore.

⁴ Ñna ito yija ado bajiro yiyiju Pablo ñnare:

—Masa ñna ñeñaro yirisere jidicãnare idé guñi Juan. Ito yicõri ado bajiro ñnare gotiñi Juan: “Yu bero ejarocure mua tuorũnũja quena”, yi riasoñi Juan. Ito bajiro ï busiru ïti ñami Jesús, yiyiju Pablo.

⁵ Ito bajiro Jesure ñna tuorũnũja ti masicõri Jesús wamena ñnare idé guyiju Pablo. ⁶ Ito yicõri Pablo ñnare ãmo moa jeoroca, Espĩritu Santo ñnare quedi sãjayiju. Ito

bajjare ricati riti ñna masibiti oca ñabojareti busiyijarã ñna. Diore tuocõri ï gotiro bajiroti gotiyijarã ñna. ⁷ Jua gubojeno ãmua ñayijarã ñna.

⁸ Disejua ï tuo güirise mañijua Pablöre. Ito bajiri udiarã ãmacañicõ minijuara wijua masare Dios oca goti ñayijua ï. “Ïre tuorünurãre ï rotirojua miojugua yiguñji Dios”, yi gotiyijua ï masa Diore ñna tuorünutoni. ⁹ Ito bajibojarocati coriarã Pablo ï busirisere tuo batecãcõyijarã Diore tuorünua ãmomena. Masa riojo Jesús ocare ñeñaro busiyijarã ñna. Ito bajiri ñnare camotadiyijua Pablo. Ito yicõri Jesure tuorünurãre ï rãca ãmi wayijua ï, Tirano wame cutigua ya riasora wijua ñna rãca busirocua. Iti wijua co rãmua ruyabeto ñna rãca busisotiyijua. ¹⁰ Itijua jua rodo riaso ñayijua ï. Ito bajiri iti sita Asia wame cutiri sita gãna, judio masa, judio masa meje ñarã cãni mani Ujua Jesús oca tuo jediyijarã ñna. ¹¹ Pablona suoriti jaje tiyamani ïoyijua Dios. ¹² Ito bajiri Pablo ï moañagore resurori, yutabujuri ï moañagore cãni masa cõrã tãjua ñna ãmi waja ñnare ñarise rëtayijua. Ito yicõri rãmúa sãñarãre rãmúa budigoyijarã.

¹³⁻¹⁴ Iti rodori judio masa jua ãmojeno ñarã masa rãmúa sãñarãre bucõa ucuyijarã ñna cutorire. Paia uju Esceva wame cutigua rãa ñayijarã ñna. Ñna Efesoju ejayijarã. Jesús masirisena Pablo rãmúa sãnarã ï bucõado bajiro yi ãmobjayijarã ñna. Ito bajiri rãmúare ado bajiro yiyijarã ñna:

—Jesús wamena mware budi rotia gua. Pablo ï busi ucugua Jesús wamena mware budi rotia gua, yibojayijarã ñna. ¹⁵ Ito bajiro ñna yibojarocati, ado bajiro ñnare cãdiyijua rãmú:

—Jesure masia yua, ito yicõri Pablöre cãni masia yua. Mwareama ti masibea yua. ¿Ñimarãona ñnati muama? yiyijua rãmú ñnare.

¹⁶ Ito yicōri rūmú sãñagũ ñnare bubu quedi jeayiju. Buto sēorisena ñnare ñeñaro yi rētocūyiju ĩ. Sēoro ĩ yi rētocūjare yutabuju manati cami cūtirã ũmaquedi rudi wayijarã ĩna. ¹⁷ Efeso ñarã judio masa ito yicōri judio masa meje ñarã cūni ito bajiro iti bajire gayere tuo jediyijarã. Iti oca tuo ucacōri, jãjarã busa, “Sēogũguti ñami Jesús”, yi tuoĩa rŭcubuo yijarã masa ĩja.

¹⁸ Iti oca tuocōri jãjarã Jesure tuorũnrã ĩna ñeñaro yirisere goti rētobuyijarã. “Rũmú ĩ masirisena masare quenacu gna ito yicōri ñnare rojacu gna”, yiyijarã ĩna. ¹⁹ Ito yicōri ado bajiro yiyijarã cumua queti oca quesoĩari masa. ĩna ya papera tutiri queti oca gotiri tutiri ãmi wacōri masa riojo soeyijarã. Iti papera tutiri ĩna soe ruyuriore cincuenta mil niyeru kujiri waja cūtirisecō go-dayiju. ²⁰ Iti ito bajiro rētaja bero mani Ūju Jesús oca coju ruyabeto bataja tuore ñacu ĩja. Iti oca tuocōri jãjarã Jesure tuorũnyijarã ĩja.

²¹ Ito bajiro iti rētaja bero Jerusalénju tudi ware tuoĩay-ijju Pablo. “Macedonia sita, ito yicōri Acaya sita rēta wacu ya yu”, yi tuoĩayiju Pablo. “Jerusalénju yu ejaja bero Romaju ware ña yure”, yi tuoĩayiju ĩ. ²² Ito bajiro yi tuoĩacōri Timoteo ito yicōri Erasto rãca ĩre ejabuari masare ĩ riojna cōayiju ĩ, Macedoniaju ĩna wayutoni. ĩjuama Asia sitaju Efeso wame cūtiri cūtoju tujayiju maji.

Efesoju ĩna oca riawusare gaye

²³ Iti rŭmuri Pablo Efeso ĩ ñaroca, “Jesús sīgũti ñami masare maso masigũ”, yi masa ĩna tuoĩa masi jedibeja buto oca ñeñasuo yiju iti cūtoju. ²⁴ Demetrio wame cūtigu ñayiju iti oca ñeñosuori masu. Masa ĩna rŭcuburoti plata wame cūtirisena meni rujeori masu ñayiju ĩ. ĩre moa ejabuari masa cūni ñayijarã. Gãjerã ĩna rŭcubuo go Artemisa wame cūtigo isore rŭcuburoã ĩna minijuari wi robo bajiro mutãri wiri platana meniyijarã ĩna. Iti mutãri

wiriacã menicõri gãjerãre ãna ãsija jaje niyeru bujayijarã ãna. ²⁵ Ito yija ãre ejabuari masare miojuyijũ ã, ito yicõri ãna bajiro moarãre cuni. Ito yicõri ado bajiro ãnare yiyijũ ã:

—Mani adi moare cutirã queno ñe ruyabeto ña mani. ²⁶ ¿Masare Pablo ã gotirise tuoãbeati mua? Menicõri mani rucubworisere, “Rucubworeoni meje ña”, yami Pablo. ã busirisere tuocõri masa jãjarã tuorũnuama ãre. Ado mani ñari cuto Efeso gãna riti meje ãre tuorũnuama. Adi sita ñajediro Asia sita gãna tuorũnuama ãre. ²⁷ Buãato bajiro yiroja manire. Mani meni rujeorisere amimena yirãji masa. Ito bajiri waja buãa masimena yirãji mani. Mani rucubwogo Artemisa isore rucubwora wire rucubwomena yirãji masa. Pablora ãna tuorũnuãa, mani rucubwogore adi sita ãna yi ñaro bajiro yimena yirãji ãna, yiyijũ Demetrio ãre bajiro moare cutirãre.

²⁸ Ito ã yija tuocõri, buto junisiniyijarã ãna. Ito yicõri awasãyijarã ãna:

—Mani rucubwogo Artemisa quenagõ ñamo. Ñatĩñarã-jamo, yiyijarã ãna.

²⁹ Iti cuto gãna jeyaro iti oca gãmeri busicõri jaje oca busi riawusoyijarã ãna. Ito bajijare Gayo, Aristarcora Pablo rãca baba cutianare ñayijarã. Macedonia gãna ñayijarã ãna. ãnare ñiacõri buto oca sãoro, “Ita, ita”, yi wayijarã ãna. Busirona masa ãna minijuasotiroju ãnare amĩ wayijarã ãna. ³⁰ ã baba mesare busi ejabuarocu sãja amobojayijũ Pablo. ã sãja amoja ticõri “Sãjabesa”, yiyijarã Jesure tuorũnuãã ãre. ³¹ Ito gãna ñari masa cuni Pablo baba mesa ñacõri, ãre oca cõayijarã. “ãna rãca coca yibesa”, yirona ãre oca cõayijarã ãna. ³² Itijũ minijuarajujũ gãjerã ado bajiro awasãyijarã. Gãjerã ricati awasãyijarã. Sigũre bajiro tuoãbiticõri oca riawusa ñayijarã ãna. “ãNasariju ñe busirona minijuayijaribe gũã”, yi masibisijarã ãna. ³³ Judio

masa ñna rãca gagu Alejandro wame cutigure iti oca ñre goti rëto buyijarã ñna. Ito yicõri “Manire yiari busi ñsiña ma”, yirona masa riojo ñre busi rotiyijarã. Itijã minijua ñnarãre busirocu oca tabojayijã Alejandro. “Ñe seti ma guare”, yirocu yibojayijã ñ. ³⁴ Ito ñ yija tuo masicõri “Judio masu ñami”, yirona buto busa ñre awasã rëto cüyijarã ñna:

—Gua rucubugogo Artemisa quenagõ ñamo. Ñatĩnarã-jamo iso, yi awasã yijarã ñna. Juaji cõrecõ ito bajiro awasã ñayijarã ñna.

³⁵ Sígũ ito gagu ujã masare oca tayijã. Ito yicõri ado bajiro yiyijã ñ ñnare:

—Adi cuto Efeso gãna tuo ya mua. Mani adi cuto gãna ña mani rucubugogo Artemisa ya wi coderi masa. Ito yicõri maniti ña iso ya ruju ñmacũju quedi wadire gaye tirũnarã cuni. “Ito bajiro bajiana”, yi masiana masa jeyaro manire. ³⁶ Noajã masa maño masibeama itire. Ito bajiri itocõ jidicãña mua itire. Queno tuo ñabitibojarãti ñeñaro yibesa mua. ³⁷ Ñna ñmua mua ñmi wadiana mani rucubugogo Artemisa ya wi gayere rinibeama ñna. Ito yicõri isore ñeñaro busibeama ñna. ³⁸ Demetrio ñ rãca moarã rãca gãjerãre oca ñaja, ñna ujarã tãju oca quenorona ñmi waja quena. ñnare oca ñaja ujarãre gotirã-jama ñna. ñna ujarã ñnama iti oca quenori masa. ³⁹ Mua gaje oca goti ñmoja ujarã riojo ito yicõri adi cuto gãna jeyaro minijuaroca gotija quena. ⁴⁰ ¿No bajiro tuo ñarã yirãjida Romano masa ujarã ito bajiro masa ñna oca cutirisere? Ado bajiro tuo ñarã yirãji gajea: “Manire junisinicõri cudi ñmobeama ñna”, yi tuo ñarã yirãji ñna. Ñe oca manoti ado itire oca cuti ña mani. Ito bajiri, “¿Ñe oca bajijare ito bajiro oca cuti ñati mua?” Romano masa ñna yija, no bajiro cudi masia ma manire, yiyijã sígũ iti cuto gagu.

⁴¹ Ito yi tĩcõri, “Itocõ ñajaro”, yiyijã ñ.

20

*Macedoniaj*u Pablo ĩ ware gaye

¹ Iti oca rĕtaja bero Jesure tuorĕnurĕre jiyijũ Pablo, ĩ waroto riojũa ĩnare oca gotirocũ. Iti oca goti tiocõri ĩnare ware gotigũ jababayijũ. Ito yicõri Macedoniajũ wasuoyijũ ĩ. ² Macedoniajũ wacũ Jesure tuorĕnurĕre ti rĕta wayijũ ĩ. ĩnare busicõri buto Jesure tuorĕnũ oca sĕoroca ĩnare yiyijũ ĩ. Ito bero Greciajũ ejayijũ ĩ. ³ Itoju ũdiarĕ ũmacañi ñayijũ ĩ cumana wasarũ tujayijũ ĩ, Judio masa sĩa ĩmorĕ ĩna cunĭja tuo masicõri. Ito bajiri, “Macedonia sita yũ wadicatoti tũdi wacũja yũ”, yi tuoĭayijũ Pablo. ⁴ ĩ rĕca baba cuti wana adocõ ñacũ gũa, Sõpater Berea gagũ Pirro macũ, Segundo, Aristarco, Tesalõnica gĕna, Gayo Derbe gagũ, Timoteo ito yicõri Tĩquico, Trõfimo Asia sita gĕna, ito yicõri yũ Lucas. Itocõ Pablo rĕca baba cuti wacũ gũa. ⁵ Coriarĕ gũa rĕca gĕna wayuñi Troasjũ gũare yurona. ⁶ Gũa naju wadarise ũco wũoya mani bare basa bero Filiposna cumana wacũ gũa. Co dũjamocõ rũmũri bero Troasjũ ejacũ gũa. Gũare wayuana itoju gũa baba mesare sũacũ gũa. Ito jũa ĩmojeno rũmũri ñacũ gũa.

Troas cutojũ Pablo ĩ ña ucure gaye

⁷ Co semana ñasũori rũmũ minijuacũ gũa Jesure masirĕ rĕca. Manire yiari Jesũs ĩ goda ĩsire tuoĭarĕ ĩ rotiro bajiroti najure bato barona minijuacũ gũa. Gũa baroto riojũa Dios oca gotiquĩ Pablo gũare. Gaje rũmũ ĩ waroti ñajare yoari busiquĩ ĩ. ĩ busiroca riti ñami gũdareco ejacoacũ. ⁸ Co wi ũdia tuti ñari wijũ co sõa minijua ñacũ gũa. Iti sõajũ jaje sĩabusuore busu ñacũ. ⁹ Sĭgũ mamũ Eutico wame cutigũ iti sõa ũmacũjũ ñari soje joe rujiquĩ. Yoari Pablo ĩ busimũcutija wũjo jujaquĩ ĩ mamũ. Buto cani rĕtocũ wacũ quedicocõquĩ ĩ mamũ. Ruji wacõri ĩre tũa wũmũbojacũ

gua. Cōcoañi ĩ. ¹⁰ Ito yija Pablo ruji wacōri ĩ joe jesacōri ĩre wana cūniquĩ ĩ. Ito yicōri ado bajiro yiquĩ ĩ gware:

—Ūcabesa mua. Cōgũ meje yami āni. Catiami, yiquĩ Pablo gware.

¹¹ Ito yija bero Pablo rāca mucana mūja wacu gua. Iti sōa mūja ejacōri naju batoquĩ ĩ. Iti gua baja bero busigu riti busuacoquĩ Pablo. Ito bero Aso wame cūtiri cūtoju mana waquĩ ĩ. ¹² Mamū ado bajiro bajiquĩ. Queno cati quenacōri ĩ ya wijū tūdi waquĩ. Ito yicōri gājerā cūni ĩna ya wijū tūdi wacā. Ito ĩ bajija ticōri, queno wanū quenaro tujacu gua.

Miletoju Pablo ĩ ware gaye

¹³ Pablo ĩ roticato bajiroti cumana Aso wame cūtiri cūtoju wacu gua. Itona ĩre cumana sã bocarona ĩre bocaticu gua, mana ĩ wacati ñajare. ¹⁴ Asoju ĩ ejaroca ĩre cumana sãcu gua. ĩre sãcōri Mitilene wame cūtiri cūtoju wacu gua ĩja. ¹⁵ Itona wacōri gaje rūmū Quío wame cūtiri yoga rētacu gua. Gaje rūmū Samos wame cūtiri yoga ejacu gua. Itona wacōri gaje rūmū Mileto cūtoju ejacu gua. ¹⁶ “Asia sitaju Jesure tūorūnūrā tū yū waja yoari sejaboguja yū”, Pablo ĩ yija tūocōri, Efeso cūtoje riojo rēta wacu gua. “Jerusalén cūtoju Pentecostés basa tiana mani”, yi tūoīacōri, “Ejori wana mani”, yi ūsirio waquĩ Pablo.

Efeso gāna ñari masare Pablo ĩ gotire gaye

¹⁷ Mileto ñacōri Jesure tūorūnūrāre ūmatā ñarāre oca cōaquĩ Pablo: “Mūajua ado waya. Efesoju wado ma”, yū yiquĩ Pablo ĩnare oca cōagũ. ¹⁸ Ito bajiro gua tū ĩna ejaroca ado bajiro yiquĩ Pablo:

—Cajero Asia sita ejaqu queno yū yicato bajiroti, adocāta yū yirise cūni masia mua. ¹⁹ Mua rāca ñagũ mani Ūjere moa ĩsicōri, “Mua rētoro masigũ ña yū”, yibiticu yū. Masa ĩna Jesure tūorūnūbeja ticōri ruje oticu

yũ. Ito yicõri judio masa yũre ñna ñeñaro yi ãmoja, quenabeto tõbujacũ yũ. ²⁰ Ito bajiro judio masa yũre ñna cunibojarocati Jesús oca mũare goti tarojobiticũ yũ. “Dios oca tũocõri queno ñarã yirãji”, yirocũ iti oca mũare goticũ yũ. Ito bajiri jeyaro mũare gotisoticũ yũ. Mũa minijua ñaroju ito yicõri mũa ya wiriju cuni mũare gotisoticũ yũ. ²¹ “Mũa ñeñaro yirise tũoĩa bojori bũjacõri itire jidicãña mũa. Ito yicõri Diore cudi ãmorã mani Ʋju Jesucristore tũorũnũña mũa”, yari gotisoticũ yũ mũare. Judio masa, ito yicõri judio masa meje ñarãre cuni ito bajiroti gotisoticũ yũ. ²² Espiritu Santo yũre ñ rotiado bajiroti adocãta Jerusalénju wacũ ya yũ. Itoju yũ ñaroca yũre rẽtaroti gayere masibea yũ. ²³ Adi riti mũare goti masia yũ. Espiritu Santo yũre ñ gotija, “Jeyaro cõturi mũ riaso ucuroju mũre tubiarã yirãji ñna. Ito yicõri quenabeto tõbujagu yigũja mũ”, yami yũre. ²⁴ Ito bajiro yũre ñna yi ãmobjarocati bũto itire tũoĩa usirio yibea yũ. Yũ catiriseama ñasarise meje ña. Mani Ʋju yũre moare ñ cũre queno wanũ quenacõri ñaro bajiroti itire cudi jeo ãmoa yũ. Ñ oca quenarise gotitoni yũre cũñi Jesús. “Masare ti maicõri ñ Macũre goda ñsi rotiyiju Dios”, yũ yi gotitoni yũre cũñi mani Ʋju Jesús, yiquĩ Pablo.

²⁵ “Ñre tũorũnũrãre miojugũ yiguĩji Dios”, yire oca mũa ñajedirore goticũ yũ. “Juaji yũre tibabo yimenaji” yi masia yũ. ²⁶⁻²⁷ Jeyaro Dios ñ yũre goti rotiado bajiroti ñajediro mũare goticũ yũ. Jabeto Dios oca goti ruabitisoticũ yũ. Ñarocõti mũare gotisoticũ yũ. Ito bajiri mũare adi gotia yũ. Sīgũjuama Dios tũju mũa ejabeja, yũre seti mano yiroja. Dios tũju mũa ejabeja mũareti seti ñaro yiroja. ²⁸ Ito bajiri mũamasiti queno tũo masiña. Ito Efesoju tũdi ejacõri Jesure tũorũnũrãre queno tirũnuma. Espiritu Santo ñ cũado bajiroti yiba mũa. Mani Ʋju Jesús manire yari ñ goda ñsirajũna sũoriti, Dios ñarã ña mani.

Ito bajiroti bajirāji ĩna cūni. Ito bajiri queno tirūnūma ĩnare, oveja coderi masu ĩ tirūnuro bajiro. ²⁹ Yū masia, yū wagoja bero gājerā ruri oca riasori masa ejarā yirāji. Yaia ĩna ovejare ba ruyurioro bajiro Jesure tūorūnrāre ruyurio āmorā ruri oca riasorā yirāji ĩna. Jesure tūorūnu jidicājaro ĩna yirona, ruri oca riasorā yirāji ĩna. ³⁰ Mūa rāca gāna coriarā ruri oca riasorā yirāji. Gūa robo bajiro tūoajaro ĩna cūni yirona, riasorā yirāji ĩna. Jesure tūorūnrā jidicājaro ĩna yirona, ito bajiro riasorā yirāji ĩna. ³¹ Ito bajiri queno tūoāña rure oca mūa tūorūnūme yirona. Ūdia rodo ĩami ūmūa cūni yū mūare riasocati ācabojabeja mūa. Coji meje mūare tūoācōri oticū yū.

³² Yū ĩarā, mūare yiari Diore būsī ĩsigū ya yū, mūare ĩ tirūnūtoni. “Manire ti maicōri mani ĩñaro yirise waja, waja yi ĩsiñi Dios”, yi mūa tūoāja, buto būsā ĩre mūa tūorūnrōca yigū yiguīji Dios. “Yū beseanare queno yigū yigūja yū”, ĩ yiado bajiroti queno mūare yigū yiguīji Dios. ³³ Gājerā ye niyeru ĩna ya yutabujuri cūni ĩbōticū yū itire. ³⁴ Ado robojūa bajia. Yūmasiti moacōri bare būjacū, yutabujuri būjacū. Ito yicōri yū rāca gānare cūni būja ĩsicū yū. Itire masia mūa. ³⁵ Ito bajiri coji rūyabeto mūare moare riasocū yū. Ito yicōri bojoro būjarāre ejabūare gaye cūni mūare gotisoticū yū. Mani Ūjū Jesús ĩ goticatire ācabojabeja mūa. “Boca āmigū rēto būsaro wanū quenami ĩsigūjūa”, yiyijū Jesús, yiquī Pablo Jesure tūorūnrāre ūmatā ĩarāre.

³⁶ Ito ĩ yija bero rijomunigāna ĩnini rūjūcū gūa. Ito bajiro gūa baji ĩaroca Diore būsiquī Pablo. ³⁷ Diore ĩ būsī tūoja bero yago rācati ĩre jababacōri ware goticā ĩna. ³⁸ “Jūaji yure timenaji mūa”, Pablo ĩ yija bero ĩajare, buto bojori būjacā ĩna. Ito yija bero jetacajū gūare cū tūdicā ĩna.

21

Jerusalénjũ Pablo ï ware gaye

¹ Jesure tuorũnurãre ware goticõri cumajũ sãjacũ gua. Ito yicõri riojoti Cos wame cutiri yogajũ wacũ gua. Gaje rumũ Rodas wame cutiri yogajũ wacũ gua. Itijũna Pãtara majado ejacũ gua. ² Ito bajiri majado gua ñaroca, “Feniciajũ waro ya adiga cuma”, ñna yija, itigana wacũ gua. ³ Warãjũ Chipre wame cutiri yoga ti rãta wacũ gua. Gãcodũjajuare ñacũ iti yoga. Siria sita riojore wacũ gua. Tiro jetaca cuma bucua gajeoni iti cũroti ñajare ito ñucũcũ gua. ⁴ Itojũ Jesure tuorũnurãre ti bujacũ gua. Ito bajiri ñna rãca jua ãmojeno rumũri tujacũ gua. Espiritu Santo ñnare ï gotire masicõri, Jerusalénjũ Pablõre wa rotibiticã ñna. ⁵ Ito bajiro ñna yibõjarocati jua ãmojeno jediri rumũ wasuocũ gua mucana. Ito gããna Jesure tuorũnurã ñna manõjosãromia ñna rãa cuni gua rãca cutõ sõjuajũ baba cuti wacõri jetacajũ ejacã ñna gua rãca. Ito jajũjũ ejacõri rijomunigãna ñini rũjũcõri cojuti ñna rãca Diore basicũ gua. ⁶ Ito yija bero ñnare ware goticũ gua. Ito yi tũocõri cumajũ sãjacũ gua. Ñnama tudicoacã.

⁷ Tirona wacõri Tolemaida jetaca ejacũ gua. Itojũ ejacõri Jesure tuorũnurãre senicũ gua. Ito yicõri co rumũ tujacũ gua ñna rãca. ⁸ Gaje rumũ itona wacõri Cesarea wame cutiri cutõ ejacũ gua. Ito ejacõri Dios oca goti ucuri masũ Felipe ya wi wacũ gua. Ñ ñayijũ Jerusalénjũ Jesure tuorũnurãre apõstol mesare eja buarocũ ñna cũrũ. Ñ ya wi tujacũ gua. ⁹ Juariarã rãa romia cutiquĩ Felipe. Manũjũ mana ñacã ñna. Dios oca tuocõri gãjerãre goti rãtori masa ñacã ñna. ¹⁰ Ito co rumũ meje gua ñaroca Judea sita gagũ Dios oca gotiri masũ Agabo wame cutigũ ejaquĩ. ¹¹ Gua tu ejacõri Pablo ya wecũ wirotũ ruaquĩ ï. Ito yicõri ñmasiti gũbori, ãmori siatuquĩ. Ito yicõri ado bajiro gotiquĩ ï:

—Espíritu Santo yure ï gotija, Jerusalénju judio masa ado bajiro siaturã yirãji adi wirowecw wirowe hure. Ìre siatucõri judio masa meje ñarãre ïsirã yirãji, yiarigotiami Espiritu Santo yure, yiquí Agabo.

¹² Ito ï yija tuocõri, gwa ito yicõri Cesarea gãna cuni, “Wabesa mw Jerusalénju”, yiarigoticw gwa Pablore. ¹³ Ito bajiro gwa yibojarocati Pabljumama ado bajiro cudiquí:

—Otibesa mwa. Mwa otija ticõri, bojori buja yw. Ito bajibojaguti yw tuoïarise ñaro bajiroti bajiro yiroja. Yure ïna sia ãmoja, “Siabesa mwa”, yibicuja yw. Mani Hju Jesure yw tuorũnugũ ñajare Jerusalénju yure ïna sia ãmoja cuni, wanw quenaro godaboguja yw, yiquí Pablo gware.

¹⁴ Gwa gotiro bajiro ï cudibeja, itocõ jidicãcw gwa. Ito yicõri ado bajiro ïre yicw gwa.

—Mani Hju ï ãmoro bajiroti bajijaro, yicw gwa ïre.

¹⁵ Ito yija bero seo tiorãti Jerusalénju wacw gwa. ¹⁶ Cesarea gãna coriarã Jesure tuorũnurã gware baba cuti wacã. Sígũ Mnasón wame cutigw ya wijw gware ãmi wacã ïna. Chipre gagw ñagorw ñayijw ï. Co rodo meje Jesure tuorũnugũ ñagũ ñayijw ï. Ì ya wi tujacãã ejacw gwa.

Santiagoore Pablo ï tigw ejare gaye

¹⁷ Jerusalénju gwa ejaroca queno wanw quenacõri gware boca ãmicã Jesure tuorũnurã. ¹⁸ Gwa eja busuari rwmw Santiagoore gwa tirã waja, gwa rãca waquí Pablo. Jãjarã Jesure tuorũnurãre ïmatã ñarã ñacã Santiago tw. ¹⁹ “¿Ñati mwa?” yi tiogũ, “Judio masa meje ñarãre Dios oca yw gotija, jaje quenarise yiñi Dios”, yirocw jeyaro rãtare gaye gotiquí Pablo ïnare. ²⁰ Iti tuocõri queno wanw quenacõri, “Queno yigw ñami Dios”, yicã ïna. Ito yicõri Pablore ado bajiro yicã ïna:

—Mani masa jãjarã ñama Jesure tuorũnurã. Jesure tuorũnurã ñabojarãti Moisés ï rotiado bajiro riti manire

rotiama ñna maji. ¿Itire masibeati m̄? ²¹ Gãjerãjũama ado gãnare ado bajiro ñnare gotiama: “Mani masa gãjerã c̄torijũ ñnarãre queno riasobisĩ Pablo. Ito yicõri Moisés ñayorũ ã rotire gayere jidicã rotiñi ã. Ñna rãa ãmũare wiroti ta rotibisĩ ã. Ito yicõri mani masa yisotire gayere jidicã rotiñi Pablo”, yisotiama coriarã m̄re busirã, yicã Pablore. ²² M̄ ejaja t̄ocõri, minijuarã yirãji masa. ¿Ñna ito bajiro yija, no bajiro yigujada m̄? ²³ Ado bajiro m̄ yija quenaroja. Ado mani rãca ãmũa juariarã ñama, “M̄ tiro riojo ado bajiro yiana gũa”, Diore yiana ñama ñna. “Gũa yiana yiado bajiroti”, yiana yirona, Dios ya wijũ joa sua rotirã warã yama ñna. ²⁴ Ñna rãca wasa m̄ c̄ni. Ñna ñeñaro yirise coe ãmorã ovejare gãme ãsirã yirãji ñna. Ito bajiro yicõri Diore r̄cub̄orã ovejare s̄acõri soerã yirãji ñna. Ñnare bajiro yiba m̄ c̄ni. Ito yicõri paiare m̄a jeyaro joa sua roti masitoni m̄ s̄gũti ovejare waja yiba. Ito bajiro m̄ yija ticõri, “ ‘Moisés ã rotirise c̄digũ meje ñami Pablo’, gãjerã ñna yiriseama, b̄roti baja. Ñaro bajiroti c̄diami Pablo”, yirã yirãji mani masa, yicã ñna Pablore. ²⁵ Judio masa meje ñarã Jesure t̄orũnrãre papera c̄acũ gũa. Ado bajiro ñnare goti ucacũ gũa: “Gũa judio masa bajiro gũa yisotirise robo bajiro m̄a yibeja c̄ni no yibea m̄area. Adi riti m̄are goti ñuca gũa. Ñna meni rujeorũre ñna ecarise babesa m̄a. Ríre c̄ni idibesa. ãmũa wãñiatanare babesa. Baroto riojũa rí c̄aja quena. Ito yicõri m̄amasiti m̄a ya rujũ ñeñaro iti t̄oñaro bajiroti ñeñaro yibesa”, yi ucacũ gũa, yicã ñna Pablore.

Dios ya wijũ Pablore ñna ñiare gaye

²⁶ Ito yija gaje r̄m̄ Dios ya wijũ ñna ãmũa juariarãre ãmi wayijũ Pablo. Ñna ñeñaro yirisere coe ãmorã Dios ya wi s̄aja wacõri paia mesare ado bajiro gotiyijũ Pablo: “Adocõ ãm̄ari r̄ya maji gũa ñeñaro yirise coe roti

rũmũri. Sũsari rũmũ ejaroca Diore guare yiari oveja mũa soe ĩsire ãmoa guã”, yiyijũ Pablo paia mesare.

²⁷ Sũsari rũmũ ejaroca judio masa Asia sita gãna Dios ya wijũ Pablo ĩ ñaja tiyijarã. ĩre ticõri, Pablõre junisinijaro adi cuto gãna yirona, masare oca riawũsoyijarã ĩna. Ito yi Pablõre ñiacõri ado bajiro masare bũsiyijarã ĩna:

²⁸ —Guare ejabuaya guã ñarã mũa. Āni ũmũgũti ñami manire ñeñaro bũsi ucuri masũ. “Moisės ĩ rotirise gayere quenarise meje ña”, yi masare goti batoami ĩ. Ito yicõri adi wi Dios ya wire ñeñaro bũsitugũ ñami ĩ. Judio masa meje ñarãre adi wi Dios ya wi ãmi ejañi ĩ. Ito bajiro ĩ yija adi wi Dios ya wire ñeñogũ yami ĩ, yiyijarã ĩna gãjerãre gotirã.

²⁹ Cuto gudareco Trófimo wame cutigũ rãca Pablo ĩ ñaja ticõri, ito bajiro gotiyijarã ĩna. Judio masũ meje ñayijũ Trófimo. Efeso cuto gagũ ñayijũ ĩ. Ito ĩnare ti bũjacõri, “Judio masũ meje ñagũre Dios ya wijũ ãmi warũ ĩ”, yi tũoĩayijarã ĩna. Iti tũoĩa warã, iti cuto gãnare ito bajiro gotiyijarã ĩna.

³⁰ ĩna ito yija tũocõri, iti cuto gãna gãmeri oca riawũsayijarã. Ito bajiri ũmaquedi wacõri Dios ya wijũ sãjayijarã ĩna. Pablõre ñiacõri weja budi wayijarã ĩna. Ito bajiri ĩ budigorijũti sojeri bia jeocõyijarã, mũcana tũdi ĩ sãjame yirona. ³¹ ĩre sĩaboyijarã ĩna. Ito ĩna yirã wãna yirocati, masa iti cuto gãna oca riawũsarise oca ejayijũ Romano masa surara ẽjure. ³² Iti oca tũocõri ĩ ya surara, ito yicõri ĩ roca gãna ẽjarãre cũni miojuyijũ ĩ. Ito bajiri ũmaquedi wacõri, masa ĩna oca riawũsa ñarõjũ ejayijarã ĩna. Surara ẽjũ ĩ ya surara rãca ejaja ticõri, Pablõre ja jidicãyijarã ĩna. ³³ Ito yija surara ẽjũ ĩ ya surarare Pablõre ñia rotiyijũ ĩ. Ñia roticõri jũa ma come mana sia rotiyijũ. Ito yicõri masare seniĩayijũ ĩ:

—¿Ñimwōcũ ñati ãni? ¿Ñeoni seti ñati ãre? yiyijũ ã masare.

³⁴ Ricati riti tũoĩa awasã busiyijarã ãna. Ñna awasãmucutija tuo masibiticõri, “Iti seti ña”, yi masibisijũ ã. Ito yija Pablore ãna surara wijũ ãmi wa rotiyijũ surara wjũ. ³⁵⁻³⁶ Surara wijũ ãna ãmi waja ticõri masa jãjarã swya wayijarã. “Ñre sãcõña”, yi awasã swyayijarã ãna. Surara ya wi mwjado ãna ejaroca, bũto busa junisini oca sãoyijarã ãna. Ito bajiri Pablore masa sãame yirona surara ãmi mwja wayijarã ãre.

Masa tiro riojo, ñe seti ma yũre Pablo ã yire gaye

³⁷ Surara wijũ ãna ãmi sãjarã wãna yiroca, ado bajiro surara wjũre busiyijũ Pablo griego ocana:

—Mu rãca busi ãmoa yũ, yiyijũ.

Iti tũocõri:

—¿Griego oca masiati mu? yiyijũ surara wjũ Pablore.

³⁸ Griego oca mu busijama, Egipto gagũ meje ña mu. ¿Masare oca riawusacõri wjarãre rãtocũ ãmorã cuatro mil ñarãre baba cuti wacõri yucũ manojũ wa ucuru meje ñati mu? yi seniãayijũ ã Pablore.

³⁹ Ito yija ado yiyijũ Pablo ãre:

—Ñ meje ña yũ. Judio masũ ña yũama. Cilicia sita, Tarso wame cutiri cuto ñasari cuto gagũ ña yũ. Masare yũre busi roticuatĩ mu, yiyijũ Pablo surara wjũre.

⁴⁰ Ito ã yijare, “Busiya mu”, yiyijũ Pablore. Ito bajiri mwjado rũgõcõri masare oca tagũ ãmo wũamoyijũ ã. Masa ãna oca tadiroca hebreo ocana busiyijũ Pablo:

22

¹ —Yũ ñarã tũoya maji. “Ñe seti mami”, mũa yitoni mware oca gotigu ya maji, yiyijũ Pablo.

² Ñna oca ã busija tũocõri, bũto busa oca tadiyijarã ãna. Ado bajiro gotiyijũ Pablo ãnare:

³ —Ym cuni judio masuti ña. Cilicia sita, Tarso wame cutiri cuto rujearam ña ym. Ito yicōri ado Jerusalénju busuaram ña ym. Gamaliel wame cutiguna s̄oriti papera riasoticu ym. Mani ñicusabatia ñna rotiyore gayere queno riasoticu ym. Adi rum̄ari m̄ua Diore c̄disotiro bajiroti Diore c̄di ãmosoticu ym cuni. ⁴ “Diore queno c̄digu ña ym”, yi tuōabojacōri, Jesure tuor̄unur̄are ñeñaro ñna t̄ob̄jaroca yicu ym. S̄iac̄oc̄u gajerea. Ūm̄ua, romiare cuni ñna wacōri tubiasoticu ym. ⁵ Paia ũju ito yicōri mani ñicusabatia ñasari masa, “Ito bajiroti yiquī ī”, yi masiama ñna yure. Ñnati papera meni isicã yure, mani ñarã Damasco ḡanare ym iotoni. Iti papera ãmicōri, Jesure tuor̄unur̄are ãmacu ym. Ito bajiri Jesure ñna tuor̄unure waja ñnare ãmi wadicōri ado Jerusalénju ñnare tubiarocu yibojacu ym.

Ado bajiro Jesure masis̄oc̄u ym, Pablo ī yi gotire gaye (Hch 9.1-19; 26.12-18)

⁶ Ma ym waroca, Damascoju ym cōñaroca, ñajasaroti ũm̄ua ḡudareco ũmac̄ju gaye b̄to yobusurise yure s̄iat-icu. ⁷ Ito bajijare quedicoacu ym. Ito bajicōri ado bajiro yure s̄iḡu ī busija tuocu ym: “Saulo, ¿no yija yure ñeñaro yi ãmoati m̄?” ⁸ Iti tuocōri ado bajiro c̄dicu ym: “¿Ym Ūju ñim̄ ñati m̄?” yicu ym. Ito yija īju ado bajiro c̄diquī: “Yuti ña Jesús Nazaret gagu. Yuti ña m̄ ñeñaro yi ãmoḡu”, yiquī ī yure. ⁹ Iti busurise ticōri ym rãca wacana ucacã. Busurisere tibojarãti yure busicacu oca tuobiticã ñna. ¹⁰ Ito bajiro yure busija tuocōri, ñre senīiacu ym. “¿No bajiro ym yire ãmoati ym Ūju m̄?” yicu ym. Ym ito yija yure ado bajiro c̄diquī ī: “W̄m̄uña Damascoju wasa. Itoju s̄iḡu m̄re gotigu yigūji jeyaro moare ym m̄re c̄ure”, yiquī ī yure. ¹¹ Iti busurise ym tija cajea godacoacu yure. Ito bajiri ym rãca ḡana Damascoju yure t̄ua ejacã ñna.

¹² 'Itoju sīgũ Ananías wame cõtigu ñaquĩ. Moisés ñayoru ĩ rotirise gaye ñaro bajiroti cüdigu ñaquĩ ĩ. Ito ñarã judio masa, “Queno yigu ñami ĩ”, yi basicã ĩna ĩre. ¹³ Ito cuto yu ejaja bero yure tigu ejaquĩ Ananías. Yu tu ejacõri ado bajiro yiquĩ ĩ yure: “Yu yagu Saulo, cajea ruyurise boca ãmiña mucana”, yiquĩ yure. Ito ĩ yirocati cajea ticoacu yu mucana. Ito bajiri ĩre ticu yu. ¹⁴ Ito yija ado bajiro yiquĩ ĩ yure: “Dios mani ñicusabatia ĩna rücubõru ĩ beseru ña mu. ĩ amorise mu masitoni, ĩ macu ñeñaro yĩabicure mu titoni, ito yicõri ĩ busirisere mu tuotoni mre cũni Dios. ¹⁵ Jesús ocare goti ucugu yiguja mu. Mu tigure, mu tuogore cuni masa cõtori jeyaro goti ucugu yiguja mu. ¹⁶ Sejabesa ĩja. Cojiti Jesure tuorũncõri, mu ñeñaro yirise ĩ coetoni seniña. Ito yicõri idé gu rotiya”, yiquĩ Ananías yure.

“Judio masa meje ñarãre goti ucutẽña”, yiquĩ Jesús yure, Pablo ĩ yire gaye

¹⁷ 'Ito ĩ yija tuocõri, ñaro bajiroti yu cüdiya bero Jerusalénju tũdi wacu yu. Ito ejacõri Dios ya wiju Diore busigu ejacu yu. Diore busiguju mani Uju Jesure cãiticu yu. ¹⁸ ĩ ado bajiro yiquĩ yure: “Cojiti adi cuto Jerusalénre wagoya. Ado gãna masa yu ocare ĩnare mu gotibojaja, tuomena yirãji ĩna”, yiquĩ ĩ yure. ¹⁹ Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro cüdicu yu: “Ado gãna jeyaro yu yigorere masiama ĩna. Mre tuorũnrã minijuara wiju ñarãre ãmi wacõri tubiacu yu. Ito yicõri ĩnare jasoticu yu. ²⁰ Mu oca gotiri masu Estebanre ĩna sĩaja ito ti rügõcu yu. ĩre sĩaã ĩna yutabuju ruacũrise coderi masu ñacu yu. Ito bajiri ĩre sĩaja ticõri, ‘Ito bajiroti uja’, yi tuoĩacu yu cuni. ‘Ito bajiroti yiquĩ Pablo’, yi masiama masa ado gãna”, yicu yu mani Ujure. ²¹ Ito bajiri, ĩju yure ado bajiro gotiquĩ: “Wasa sõju judio masa meje ñarãre mu riasotoni. Mre sõju cõa yu”, yiquĩ mani Uju Jesús, yari gotiyiju Pablo masare.

Surara ɛjɔ Pablɔre ñia rotire gaye

²² Ito bajiro ĩ yirocati ĩre tɔosayijarã masa. Mɛcana junisinicõri awasã tudiyijarã ĩna:

—Godacoarɛjami. Catibitirɛjami, yiyijarã ĩna.

²³ Tujare mejeti awasãyijarã ĩna. Ito yicõri ĩna ya yutabujuri ruacõri ũmacũjɔ cõamɔoyijarã. Ito yicõri sita rũnacõri reamɔayijarã ĩna, ĩna junisinirise ĩorã. ²⁴ Ito ĩna yija tɔocõri, surara ɛjɔ ĩ ya surarare, Pablɔre ĩna ya wijɔ ãmi sãja wa rotiyijɔ: “¿Ñe seti tudiatu masa mɔre?” yirocɔ, “Pablɔre bajeya”, yiyijɔ surara ɛjɔ ĩ ya surarare. ²⁵ ĩre bajarona ĩna sia rũgõ tiorocati ado bajiro busiyijɔ Pablo ito gagu ɛjɔre:

—¿Sĩgũ romano masɔre mɔa bajeja quena ñarɔjada? “Itocõ seti ña ĩre”, ɛjarã ĩna yibitibɔjarocati, ¿yɔre bajarã yatɔ mɔa? yiyijɔ Pablo ito ñagũ ɛjɔre.

²⁶ Ito ĩ yija tɔocõri, ɛjɔ tɔ wacõri ado bajiro ĩre gotiyijɔ ĩ:

—Queno tɔoãña mɔ yiroto riojɔa. ãni ãmugũ mɔ baje rotigɔ romano masɔ ñami, yiyijɔ ĩ surara ɛjɔre.

²⁷ Ito ĩ yija tɔocõri, Pablɔre seniãayijɔ surara ɛjɔ:

—¿Ritɔ ñati romano masɔ mɔ ñarise?

—ĩti ña yɔ, yiyijɔ Pablo.

²⁸ Ito ĩ yija, ado bajiro yiyijɔ surara ɛjɔ ĩre.

—Jairoguti niyeru waja yicɔ yɔ romano masɔ ñarocɔ. Ito bajiro ĩ yija tɔocõri:

—Romano masɔ rujeartɔi ña yɔ, yiyijɔ Pablo.

²⁹ Ito ĩ yija tɔocõri, ĩre baje ãmɔbɔjarã gũirã bata rũgũy-ijarã. “Romano masɔ ñami”, yɔ tɔo masicõri, “Bujato romano masɔre baje rotiyija yɔ”, yɔ tɔo gũiyijɔ ĩ, surara ɛjɔ canɔ.

ɛjarã ñasarã riojo Pablo ĩ busire gaye

³⁰ Gaje ruma, “¿Ñe setina Pablöre tudiyijari masa?” yirocu, paia ujarã, judio masa ujarã ñasarãre cuni miojuyijũ surara uju. Ito yicõri Pablöre come mari õjacõri, ña riojo ãmi wacõri jidi rügõyijũ.

23

¹ Judio masa ujarãre tijucõri ado bajiro yiyijũ Pablo: —Yũ ñarã yũ catirocõ Dios ñ ãmoro bajiro yisoticũ yũ. Ito bajiri ñ riojo ñe usiriobeto ña yũ, yiyijũ Pablo ñnare.

² Iti tuocõri paia uju Ananías wame cutigu Pablo tu rügõrãre: “Ïre rise jabiatẽña”, yiyijũ. ³ Ito bajiro ñ yijare ado bajiro yiyijũ Pablo ñre:

—“Queno yigu ña yũ”, yigu ñabojaguti, ñeñaro yigu ña mũ. Ito bajiri iti waja ñeñaro mũ tõbujaroca yigu yiguĩji Dios mũre. Dios ñ rotirisena suoriti, “Cudigu ña mũ. Cudigu meje ña mũ”, yi mũ yũre bese ãmoja, ¿no yija ñ rotirise cudibiticõri yũre ja rotiami mũ? yiyijũ Pablo paia uju.

⁴ Ito ñ yija tuocõri, ito ñarã ado bajiro yiyijarã Pablöre: —Dios ñ beseru paia uju ñasagure ñeñaro busia mũ, yiyijarã ñna, ito tu ñarã.

⁵ Ñna ito yija tuocõri, ado bajiro cudiyijũ Pablo: —“Paia uju ñasagu ñaguĩji”, yibijũ yũ ñarã yũ. Dios oca iti gotija, “Mũa ujarãre busitubesa”, ya ñ oca. “Uju ñasari masũ ñami ñ”, yũ yi masija, ñre busibitiborũja yũ, yiyijũ Pablo.

⁶ Judio masa ujarã ricati riti tuoĩarã ñayijarã. Gãjerã saduceo gaye tuoĩayijarã. Gãjerã fariseo gaye tuoĩayijarã. Iti masicõri oca sũo busaro busiyijũ Pablo:

—Fariseo gaye tuoĩagũ ña yũ cuni. Yũ ñarã cuni ito bajiro tuoĩarã ñama. “Masa ñna godaja bero mũcana tũdi catirã yirãji”, yi tuoĩagũ ña yũ. Ito bajiro yũ tuoĩagũ ñajare, “Ïre seti ña”, yi ãmoa mũa, yiyijũ Pablo ñnare.

⁷ Ito ï yija tʉocõri, saduceo gayere tʉoĩarã, fariseo gayere tʉoĩarã ñamasi tʉoĩa gãmeri bʉsiyijarã. Sīgũre bajiro tʉoĩarã ñabojarãti gãmeri bata rŭgũcoayijarã ñna. ⁸ Saduceo gaye tʉoĩarã ado bajiro yi tʉoĩama ñna: “Masa ñna godaja mʉcana tʉdi catimenaji, Dios ñaro gãna ángel mesa manaji, ito yicõri rŭmúa cʉni manaji”, yi tʉoĩarã ñnama saduceo gaye tʉoĩarãma. Fariseo gaye tʉoĩarãma ado bajiro tʉoĩama ñna: “Masa ñna godaja mʉcana tʉdi catirã yirãji, Dios ñaro gãna ángel mesa ñarãji, rŭmúa cʉni ñarãji”, yi tʉoĩarã ñnama fariseo gaye tʉoĩarã. ⁹ Ito bajiri ricati riti tʉoĩarã ñnari, ruje awasãyijarã ñna maji. Ito yija judio masa rotirise riasori masa bʉsirona wʉmʉ rŭgũyijarã. Ñna cʉni fariseo gaye tʉoĩarã ñnayijarã:

—Ñejʉa ñeñarise yigʉ meje ñnami ãni. Damascojʉ ï waroca ángel ñre bʉsirʉ gajea. “Ito bajiro meje bajiyija”, yibitirʉja manire, Diore mani cʉdibitibe maji, yiyijarã ñna.

¹⁰ Buto ñna gãmeri tʉoĩa bʉsija tʉocõri, “Pablöre sĩa baterã yirãji ñna”, yi tʉoĩayijʉ surara ʉjʉ. Ito bajiri ï ya surarare jiyijʉ ï. Ñnare jicõri ado bajiro rotiyijʉ: “Pablöre ñna watojʉ ãmi wacõri mʉcana mʉa ya wijʉ cũña”, yiyijʉ surara ʉjʉ ñnare.

¹¹ Iti ñnami mani ʉjʉ Jesús Pablöre goaĩoyijʉ. Ñre goaĩocõri, ado bajiro yiyijʉ Jesús:

—Oca s̄oña Pablo mʉ. Adijʉ Jerusalén ñagũ yʉ gayere mʉ bʉsiro bajiroti Romajʉ cʉni bʉsigʉ yigʉja mʉ, yiyijʉ Pablöre.

Pablöre s̄iarona ñna cʉnĩre gaye

¹² Gaje rʉmʉ coriarã judio masa minijuacõri, “Pablöre s̄iarʉja mani”, yi tʉoĩayijarã. “Ñre mani s̄iaroto riojʉa, bamenaji mani, ito yicõri idimenaji maji”, yi tʉoĩayijarã ñna. “Ñre mani s̄iabeja, manijʉare Dios ï s̄iaja quena”, yiyijarã ñna. ¹³ Sīgũ robo bajiro ito bajiro yi gãmeri bʉsi

ñarã jũarã masacõ rêto busaro ñayijarã ñna. ¹⁴ Ito bero paia ñjarã, judio masa bucũrãre cuni busirã wayijarã ñna. Ñna tũ ejacõri ado bajiro yiyijarã ñna:

—Gua sũgũ bajiro riti tuoĩacõri, “Pablöre mani sãaroto riojua, babiti, idibiti yiana mani. Ñre mani sãabeja, mani-jũare Dios ñ sãaja quena”, yibũ gua. ¹⁵ Mũa, judio masa ñjarã cuni ado bajiro mũa yija quena. Adocãta surara ñjũre oca cõañã, jane busuri Pablöre mũa tũ ãmi wadjaro. “Riti ñre seti ñaja masi ãmoa gua. Ado ãmi waya Pablöre”, yi ruo oca cõama surara ñjũre. Mũa ito yija ado Pablo ñ ejabeto riti ñre boca sãana gua, yiyijarã ñna. Ito bajiri ñjarã cuni, “Baũ, ito ñjaroja maji”, yiyijarã.

¹⁶ Pablo romio macũ iti oca bajirisere masiyijũ. Ito bajiri Pablöre iti oca, gotirocũ surara wijũ wayijũ ñ. ¹⁷ Itojũ ejacõri Pablöre gotiyijũ ñ. Ito ñ yija tuoõri, ito gagũ surara masũre jiyijũ Pablo:

—Ñni mamũre mũ ñjũ tũjũ ãmi wasa. Oca gotirocũ yiri seyoami ñ, yiyijũ Pablo surara masũre.

¹⁸ Ito ñ yija tuoõri, ñ ñjũ tũjũ ãmi wayijũ ñ. Ñ ñjũre ado bajiro gotiyijũ ñ:

—Gua tirũnũgũ Pablo yũre ji ñucacõri, “Ñni mamũre mũ ñjũ tũjũ ãmi wasa”, ñ yijare ãmi wadibũ yũ. Mũre oca gotirocũ yiri seyomi ñ, yiyijũ ñ, ñ jũre.

¹⁹ Ito ñ yija tuoõri, gajero busa ñre tũa wacõri seniĩayijũ:

—¿Ñe yũre gotirocũ yiri mũ? yiyijũ surara ñjũ.

²⁰ Ito yija Pablo romio macũ ado bajiro gotiyijũ:

—Judio masa sũgũ robo tuoĩacõri ñna ñjarã riojo Pablöre mũ ãmi watoni oca cõarã yirãji. “Riti ñre seti ñaja masi ãmoa gua”, yi ruorã yirãji ñna. ²¹ Ñna ito bajiro mũre yija tuoõbeja mũ. Ñna rãca gãna jũarã masacõ rêto busaro ma gũdareco Pablöre sãarona bocati ñarãji ñna. “Pablöre mani sãaroto riojua babiti, idibiti yiana mani. Ñre mani sãabeja,

ito bajiroti quenabeto tōbujacōana mani”, yi tūoña ñarāji ñna. Mũ gotiroti gayere bocaticāma ñna, yiyijũ Pablo romio macũ ɱjũre.

²² —Yũre mũ gotirise gājerāre goti bato yibeja, yi tĩogũ, “Wasa”, yiyijũ surara ɱjũ ñre.

Félix tũ Pablöre ñna āmi wa rotire gaye

²³ Ito yija surara ɱjũ, ĩ bero ñarā ɱjarāre jiyijũ jũarāre. Ito bero ado bajiro ñnare rotiyijũ ĩ:

—Adi ñami nueve tũjaroca Cesareajũ Pablöre āmi warā yirāji mũa. Adocō jājarā ñarā yirāji mũa rāca warā: Doscientos ñarā yirāji gũbona warā. Ito yicōri setenta ñarā yirāji cabaru joena warā. Ito yicōri doscientos ñarā ñarā yirāji rearebisu yucũri rucorā. ²⁴ Ito yicōri Pablo ĩ jesa warocũ cabarure bũja yucāña mũa. ɱjũ Félix wame cũtigũ tũ catigũti Pablo ĩ ejare āmoa yũ, yiyijũ surara ɱjũ ĩ bero gāna ɱjarāre.

²⁵ Ado bajiro ñna rāca Félixre papera cōayijũ surara ɱjũ:

²⁶ “Yũ Claudio Lisias adi papera cōa. ¿Ñati ɱjũ ñasagu Félix mũ? ²⁷ Judio masa āni Pablöre ñiacōri sĩa āmoñi ñna. ‘Romano masũ ñami āni’, ñna yija tũo masicōri, ñre siame yirona yũ ya surara rāca camotacũ gũa. ²⁸ ‘Iti seti ña ñre’, ñna yija tũorocũ, judio masa ɱjarā tũ āmi ejacũ yũ Pablöre. ²⁹ ‘Gũa ñicũsabatia ñna rotire gayere cũdibicũ ñami āni’, yirā ñre junisinicā ñna. Ñre ñna sĩa āmoja, ñre ñna tubia āmoja, ñejũa bũto seti manicũ ñre. ³⁰ Judio masa Pablöre sĩarona ñna cũñire gaye masicōri, mũ tũ ñre cōa yũ. Ñre oca meniri masare cũni cōa yũ, ‘Ado bajiro seti ña ñre’, mũre ñna yitoni. Itocō ña”, yi ucayijũ surara ɱjũ Félixre papera cōagũ.

³¹ Ito bajiri surara ɱjũ ĩ rotiro bajiroti Pablöre ñami wacōri Antĩpatris ejayijarā ñna. ³² Busuri surara gũbona wana ñna ya wijũ tũdicoayijarā mũcana. Cabaru joe wana riti Pablo rāca wayijarā. ³³ Cesarea ejacōri ɱjũ Félixre

papera ĩsiyijarã ĩna. Ito yicõri Pablöre ĩ tu cūyijarã ĩna. ³⁴ Iti papera boca ãmi ti tñocõri ado bajiro Pablöre seniñayijũ ĩ:

—¿Nojũ gagũ ñati mũ? yiyijũ ɯjũ ĩre.

Ito ĩ yija:

—Cilicia sita gagũ ña yũ, yiyijũ Pablojũa. “Cilicia sita gagũ ña yũ”, ĩ yija tñocõri, ³⁵ ado bajiro yiyijũ Félix ĩre:

—“Mũre seti ña”, yirã ĩna ejaroca ĩnare mũ busija tñocũja yũ maji, yiyijũ Félix.

Ito yija ĩ ya surarare tirũnũ rotiyijũ ĩ Herodes ñajacũ ya wi jaja wijũ.

24

Félix tiro riojo, “Seti ma yũre”, Pablo ĩ yire gaye

¹ Co dũjamocõ rumũri bero paia ɯjũ Ananías wame cutigu, ito yicõri judio masa bucũrã rãca Cesareajũ ejayijarã. ĩnare busi ĩsigũ Tértulo wame cutigu ĩna rãca ejayijũ. Cesareajũ ejacõri ɯjũ tũjũ wayijarã ĩna, “Pablöre seti ña”, yirã warã. ² Ito yija ɯjũ Félix Pablöre jiwio rotiyijũ. “Pablöre seti ña”, yirocũ ado bajiro yiyijũ Tértulo Félixre:

—Queno ya yũ ɯjũ mũ. Mũ masirisena suoriti, oca ma manire. Ito bajiri ñejũa tũo gũire ma manire. Ito bajiri jeyaro quena ña adi sita. Adi sita gãna masare queno ejabũa mũ. ³ Ito bajiro mũ yisotirise masicõri masa jeyaro mũre wanũama. Yũ ɯjũ buto yũ rũcũbũogũ, queno ya mũ, ya gũa. ⁴ Yoari yũ busija, mũ moaroti mũre ruyuriobogũja mũcana yũ. Ito bajiri yũre queno yicõri yoari mejeti yũ busija tũoya maji. ⁵ Ñni ñami masare usirioro yi jaigũ. Co cũto ruyabeto wa ucucõri judio masare oca riawũso ucuami ĩ. Jesús Nazaret gagũre tũorũnrã ɯjũ ñami ãni. ⁶ Dios ya wi ñeño ãmogũ ito õno sãjarãona meje rãca sãjañi ãni. Ito bajiri ĩre ñiacũ gũa. Gũa ñicusabatia ĩna rotiado bajiro, “ĩre seti ña”, yi ãmobjacũ gũa. ⁷ Ito bajiro gũa yi

ãmbojarocati surara ɯjɯ Lisias gɯa tɯ ejacõri s̃eoro yicõri gɯare, Pablöre ãmagoquĩ. ⁸ Ado bajiro gɯare yiquĩ ï: “Pablöre seti ña’, mɯa yi ãmoja, adi sita gagɯ ɯjɯ Félix tɯ wasa”, yiquĩ ï gɯare. Ito ï yija tɯocõri, ado bajiro yicɯ gɯa: “Mɯmasiti, ¿ñe seti ñati mɯre? yi seniãaite mɯ. Ito bajiro mɯ seniãaja bero gɯa gotirise, ‘Riti ña’, yigɯ yigɯja mɯ”, yicɯ gɯa Lisiasre, yiyijɯ Tértulo Félixre.

⁹ Ito ñarã ï rãca gãna judio masa cɯni, “Riti ña”, yiyijarã ña. ¹⁰ Ito yija Félix Pablöre ãmo buyeyijɯ, “Bɯsiya”, yirocɯ. Ito ï yija ticõri, bɯsisɯoyijɯ Pablo:

—Yɯ masia, adi sita gagɯ ɯjɯ iti rumɯjɯ ñasɯoru ña mɯ. Ito bajiri mɯ riojo wanɯ quenacõri, “Ñe seti ma yɯre”, yirocɯ bɯsigɯ ya yɯ. ¹¹ Jɯa gɯbojeno rumɯriti tɯja maji Jerusalénjɯ Diore r̃ɯcɯbɯogɯ yɯ ejaja bero. “¿Riti ñati?” mɯ yija, gãjerãre seniãaña mɯ. ¹² Nocãta Dios ya wijɯ minijuacõri jãjarã rãca yɯ bɯsi tɯoãaja, tibiticã ña. Ito yicõri minijuara wirijɯ masare yɯ riawɯsoja, ito yicõri cɯtoju yɯ riawɯsoja, nocãta yɯre tibiticã ña. ¹³ Yɯre tigoana roboti, “Seti ña ïre”, yi goti masimenaji ña. ¹⁴ Adi ñasarise mɯre goti r̃etobugɯ ya yɯ. Yɯ ñicɯsabatia ña yiado bajiroti, Jesure tɯor̃ɯnɯcõri Diore r̃ɯcɯbɯoa yɯ. Ñana, “Ïre seti ña”, yɯre yirã, Jesús oca bajirisere, “Buroti bajia r̃ɯore gaye ña”, yama ña. Diore r̃ɯcɯbɯogɯ ñari Moisés ï rotirise gaye r̃ɯcɯbɯoa yɯ. Ito yicõri Diore goti ïsiri masa ña ucare gaye cɯni r̃ɯcɯbɯoa yɯ. ¹⁵ “Ñeñaro yirã godarã, queno yirã godarãre cɯni tɯdi ña catiroca yigɯ yiguĩji Dios”, yama ña. Yɯ cɯni ñnare bajiroti tɯoãa. ¹⁶ Ito bajiri quenarise riti ya yɯ, Dios riojo, masa riojo cɯni, “Seti ma yɯre”, yɯ yija quenaroti, yiyijɯ Pablo.

¹⁷ ‘Co rodo meje gaje cɯtorijɯ wa ucucõri, Jerusalénjɯ tɯdi ejacɯ yɯ. Jerusalénjɯ tɯdi ejacõri bojoro bɯjarãre niyeru batocɯ yɯ. Ito yicõri Diore r̃ɯcɯbɯogɯ ïre yiari waibɯcɯrã soe ïsicɯ yɯ itojɯ. ¹⁸ Dios ya wijɯ ito bajiro yɯ

yi ñaroca judio masa Asia sita gãna rãca yũre ti bujacã. Gua masa yisotire gaye ñeñaro yirise yũ coe tĩorooca, yũre ti bujacã ñna. Dios ya wi totijũ jãjarã masa manicã yũ rãca. Ito yicõri riawũsarã manicã. ¹⁹ Asia sita gãna Dios ya wijũ yũ ñaroca yũre tigoana, “Íre seti ña”, yirã, gotirã wadirũjama. ²⁰ Ñna gotirã wadibeja, ãna ado ñarã, gua judio masa ujarã riojo, “Ado bajiro seti ñacu ñre”, ñna yi gotija quena. ²¹ Coji ñna riojo oca são busaro ado bajiro busicu yũ: “Godana mũcana tũdi catirã yirãji”, yicu yũ. Ito bajiro yũ yicati bero ñajare, “Íre seti ña”, yirãji mũa yicu yũ ñnare, yiyijũ Pablo Félixre.

²² Ito ñ yija bero, “Queno yirã ñama Jesure tuorũnurã”, yi tuõacõri, ado bajiro yiyijũ Félix judio masare:

—Itocõti tuocũja maji yũ. Surara uju Lisias ñ ejaroca, “Seti ña ñre, seti ma ñre”, yi besecũja yũ, yiyijũ Félix judio masare.

²³ Ito bajiri Félix tubiara wijũ Pablo ñ tujatoni ñ ya surarare tirũnu rotiyijũ. “Tubiara wi tu jabeto ñ ti ãmoja rẽobeja. Ñ baba mesa ñna ejaja, ticõama. Rẽobeja. Gãjerã ñ baba mesa ñre ejabuã ãmoja, ejabuaja quena”, yiyijũ Félix. Ito ñ yija bero wacoayijũ ñ.

²⁴ Ito bero yoa busari ejayijũ Félix mũcana ñ manajo Drusila rãca. Judio maso ñayijo iso. Ito ejacõri Pablora ji rotiyijũ ñ. Ñ ejaja ticõri, “Jesucristore mũ tuorũnurise gaye gotiya guare”, yiyijũ Félix. ²⁵ Pablo ado bajiro gotiyijũ ñre: “ ‘Queno corocõ ñaña’, yire gaye gotiami Dios manire. Manire ñeñaro yiroto ãmobjacati ñeñaro yibitirũja manire. Co mũmũ mani ñeñaro yigorere waja senigũ yiguñi Dios manire”, yiyijũ Pablo. Ito bajiro ñ yija tuocõri, ucaijũ Félix.

—Wasa. Yũ no yibitijũ mũcana mũre ji ñucacũja gaje tuõ remorocu, yiyijũ Félix Pablora.

²⁶ “Í yure niyeru ísija, íre bucōacuja yu”, yi tuoía wacu, biyaro Pablöre ji ñucayiju í, í rāca busirocu. Ito bajibojarocati í āmoro bajiro meje yiyiju Pablo. ²⁷ Ito í yiroca riti jua rodo rētayiju. Iti jua rodo bero Félix ujū í ñarise budiyiju. Ito yicōri Pórcio Festo wame cūtigū íre ujū wasoayiju. Félix ujū í ñarise í budiroto riojua judio masa rāca queno ñarocu, Pablöre bucōabisiju í maji.

25

Festo tiro riojo Pablo í busire gaye

¹ Festo ūdia rāmūti í ujū sājaja bero Cesareana ñacōri Jerusalénju wa ucugū wayiju. ² Ito í ejaroca paia ūjarā ito yicōri, judio masa ūjarā ñasarā, “Pablöre seti ña”, yirona íre gotirā ejayjarā:

³ —Gūare queno yiya mū. Pablo ado Jerusalénju í ejatoni ji ñucaña mū, yi josayjarā ina Festore.

Īnarioti ado bajiro busicāyijarā itiriojua: “Pablöre í ji ñucaja ma gūdareco íre sīacōana mani”, yi tuoīabojayjarā ina.

⁴ Īna ito yija Festojua ado bajiro yiyiju ĩnare:

—Itojū Cesareaju tubiara wijū ñacāmi Pablo. Ito bajiri, “Yoari mejeti itojū yūmasiti wacuja”, yi tuoía yu. ⁵ Mūa rāca gāna coriarā ūjarā ñarā yu rāca warujama. Seti íre ñajama, yu rāca wacōri, “Seti ña íre”, yirā warujama ina, yiyiju Festo ĩnare.

⁶ Jua dūjamocō rāmūricō Jerusalénju ñacōri, Cesareaju tūdi wayiju Festo mūcana. Ī eja busuari rāmū ina oca gāmeri seniñari wijū wayiju Festo. Itojū ejacōri Pablöre ji ñucayiju í. ⁷ Pablo í sāja ejaroca judio masa Jerusalén wadiana í tū eja rūgūyijarā. “Seti jaje ña íre”, yibojarāti, “Iti ña seti íre ñasarise”, yi goti rēto bu masibisijarā ina.

⁸ Ito ina yija tuoōri, “Yure seti ma”, yirocu ado bajiro yiyiju Pablo:

—Gua judio masa rotirise cudibicu meje ña ya. Dios ya wi ñeñogũ sãjabiticu ya. Ito yicõri Roma gagu ujure cudibiticõ yibiticu ya, yiyijũ Pablo ito tuo rujirãre.

⁹ Judio masa rãca queno ñarocu, Festojua ado bajiro seniãayijũ Pablore:

—¿Jerusalénjũ wa ãmoati mu? Jerusalénjũ masa tiro riojo, “¿Seti ñati mure?” yi yũ seniãare, ¿ãmoati mu? yiyijũ Festo Pablore.

¹⁰ Ito bajiro ñ yija tuocõri, ado bajiro cudiyijũ Pablo:

—Meje. Adojũ ña yũ, “Mure seti ña, mure seti ma”, ujarã ñna riojo gotirojũ ña yũ. Adojũ Roma gagu ujũ ñre ejabuari masa, “Mure seti ña, mure seti ma”, yirã tujũ ña yũ maji. Adojũ ñarũja yũre. “Judio masare ñeñaro yibitiquĩ ñ”, yi masia mua. ¹¹ “Ñre buto seti ña”, yicõri yũre mua sãa ãmoja, no yicõri mañobicũja yũ. “Ñre buto seti ña”, yi masibitibojarãti judio masa tujũ sigũjua yũre cũ masibea mua. Roma gagu ujumasiti, “Seti ña mure, seti ma mure”, ñ yire ãmoa yũ quenogoroa, yiyijũ Pablo Festore.

¹² Pablo ito ñ yija tuocõri, ñre busi ejabuari masa rãca busiyijũ Festo. Ito yicõri ado bajiro yiyijũ Pablore:

—“Roma gagumasiti, ‘Ito bajia’, ñ yire ãmoa yũ”, mu yija tuocõri, mure ujũ tujũ cũna gua, yiyijũ Festo Pablore.

Ujũ Agripa tiro riojo Pablo ñ busire gaye

¹³ Ito bajija bero yoa busari ujũ ñasagu Agripa wame cutigu ñ rĩjoro Berenice wame cutigo rãca, Cesarejũ ejayijarã ñna. Festo mamũ ujũ ñ wasoare ñajare, “Queno bajia mu”, yirona wayijarã ñna. ¹⁴ Yoa busari ñ ñaja bero Pablo gayere busiyijũ Festo, ujũ Agripare.

—Yũ ujũ wasoaroca Félix budi wacu sigũ ãmugũ ñ tubiarũ ñami ado. ¹⁵ Jerusalénjũ yũ ñaroca paia ujarã ito yicõri judio masa bucurã, “Ñre seti ña. Ito bajiri ñre sãja quena”, yicã ñna yũre. ¹⁶ Ado bajiro ñnare cudicu yũ:

“Gua romano masa gua yisotirise ado bajiro bajaia. ‘Īre seti ña’, yirã riojo, ‘Ado bajirojua bajaia, yure seti ma’, ĩ yiroto riojua sïare ma guare, yicũ yũ”, yiyijũ Festo Agripare. ¹⁷ Ito bajiri judio masa ĩna ejaroca, uju yũ sãjaja bero, “Īre seti ma, ĩre seti ña”, ujarã ĩna yiroju yoari mejeti wacũ yũ. Iti wijũ ejacõri Pablõre ãmi roticũ yũ. ¹⁸ Yũ tũoĩaja, ado ejarã judio masa, “Īre buto ñeñarise seti ña”, yirã yirãji, yibojacũ yũ. Ito yibojarocati, “Itocõ jaje seti ña”, yi masibiticã ĩna. ¹⁹ “Gua rucubuosotirisere rucubuobeamĩ ĩ. ‘Godabojagũti mucana tũdi catiami Jesús’, yi ruomi Pablo. Īre seti ña”, yirona iti riti goticã ĩna. ²⁰ Iti oca bajirisere queno masibiticõri, Pablõre ado bajiro seniĩacũ yũ: “Jerusalénju, ‘Īre seti ma, ĩre seti ña’, ĩna yi beseroju, ¿wa ãmoati mũ?” yibojacũ yũ Pablõre. ²¹ “Meje, Roma gagũ uju Augusto wame cutigũ, ‘Īre seti ña, ito yicõri ĩre seti ma’, ĩ yire ãmoa yũ”, yiquĩ Pablo. Ito ĩ yija tũocõri, “No yũ cõa ãmori rũmũ Roma gagũ uju tũju mũre cõacũja. Adocãta tubiara wijũ ñatĩñagũ ya mũ maji. No yũ cõa ãmori rũmũ gajero mũre cõacũja yũ”, yicũ yũ Pablõre, yiyijũ Festo Agripare.

²² Ito yija Agripa ado bajiro yiyijũ Festore:

—Yũ cũni Pablo ĩ busirere tũo ãmoa yũ, yiyijũ Agripa, Festore:

—Baũ, jane busuriti Pablo ĩ busirere tũogũ yigũja mũ, yiyijũ Festo Agripare.

²³ Ito bajiri, busuriti Agripa ĩ rĩjoro Berenice, Pablo ĩ busija tũorã ejayijarã ĩna. Itoju ejacõri sõbajiro ñasagu ña yũ, yi tũoĩa minijua wijũ sãjayijarã ĩna. Surara ujarã rãca, ito yicõri iti cuto ujarã ñasarã rãca sãjayijarã ĩna. ĩna sãjaja ticõri, Pablõre ji rotiyijũ Festo. ²⁴ Pablo ĩ ejaja ticõri, itoju minijua ñarãre ado bajiro yiyijũ Festo:

—Yũ uju Agripa, ito yicõri gua rãca minijua ñarã, tiya ãni ñami Pablo. Jãjarã judio masa “Īre seti ña”, yi busiama

ĩna yũre, Jerusalénjũ ito yicõri adoju Cesareajũ cũni. “Ĩ godacoarujami”, yire gayere bũsi tarojobeama ĩna. ²⁵ Yũ tũoĩaja, seti ñasarise ma ĩre. Ito bajiri, “Godarujami ĩ”, yi masibea yũ. “Roma gagũ ujũ riojo, ‘Iti mũre seti ma, iti mũre seti ña’, ĩ yicato bajiroti ujũ tũ cõacuja”, yi tũoĩa yũ. ²⁶ “Iti ña oca ñasarise Pablõre”, yi yũ ujũre papera uca masibea yũ. Ito bajiri Pablõre ji ñucamũ yũ, mũa riojo, quenogorama yũ ujũ Agripa mũ seniĩatoni. Ito bajiro mũ seniĩaja bero iti oca tũocõri ucagũ yigũja yũ Augustore. ²⁷ Rocati, “Iti seti ña ĩre”, yi masibitibojaguti, yũ Pablõre cõaja, rocati mecũri masũre bajiro yigũja yũ, yiyijũ Festo Agripare.

26

Yũ gotirise tũoya, ujũ Agripare Pablo ĩ yire gaye

¹ Ito ĩ yija tũocõri, Pablõre bũsi rotiyijũ Agripa:
—Mũmasiti, “Iti seti ma yũre”, yi gotiya, yiyijũ ĩ.

Ito ĩ yija tũocõri, “Bũsigũ wagũ ya yũ”, yirocũ ĩ ya āmo ñũmũoyijũ Pablo. Ito yicõri bũsisũoyijũ ĩja:

²⁻³ —Yũ ujũ Agripa, mũ tũoro riojo bũsigũ wagũ queno wanũ quenacõri bũsigũ wagũ ya yũ. Gũa judio masa gũa yisotirisere queno masia mũ. Gũa tũoĩa bũsisotirise cũni queno masia mũ. Ito bajiri judio masa, “Ĩre seti ña”, ĩna yibõjarisere mũ tiro riojo itire gotigũ ya yũ. Queno yũ gotirisere usiriobicuti tũo jeoya, yiyijũ Pablo Agripare.

Jesure yũ masiroto riojũa ado bajiro bajicũ yũ maji, Pablo ĩ yire gaye

⁴ Yũ ñarã judio masa jeyaro yũ ñagore masiama ĩna. Yũ ya cũto jaibicũacã yũ ñagore ito yicõri Jerusalénjũ yũ ñagore cũni queno masiama ĩna. “Jaibicũ ñagũjũ, mani masa yisotirise gayere cũdiquĩ ĩ. Ito yicõri iti gayere riasotiquĩ ĩ”, yi masirãji ĩna yũre. ⁵ Gũa masa fariseo

gaye tuoïarã, ñna ñnama bũto Moisés ñayoru ï rotirise gaye rñcũbuorã. Macuacã yũ ñacatijũjũti fariseo gaye ñna tuoïarise tuoïasoticũ yũ. “Ito bajiro bajiquĩ ï”, ñna yi ãmoja, riti yirãji ñna. ⁶ “Godanare mũcana tũdi ñna catiroca yigũ yigũja yũ”, yi goti yucãñi Dios gũa ñicũs-abatiare. Ito bajiro yũ tuoïajare, “Ïre seti ña”, yicõri yũre ãmi wadiama ñna. ⁷ Dios ï yicato bajiroti yirotere bocatirã yama gũa masa jũa gũbojeno buturi ñarã. Ito bajiri ñamiri, ãmũari Diore rñcũbũo ñama ñna. Ito yicõri Diore cũdi ñama ñna. Yũ cũni ñnare bajiroti rñcũbũoa itire. Iti gaye yũ tuoïajare, “Ïre seti ña”, yama ñna. ⁸ ¿No yija, “Godanare mũcana tũdi catiroca yibiquĩji Dios”, yi tuoïati mũa? yiyijũ Pablo ẽjũ Agripare.

Jesure masirãre rocati yi ãmocũ yũ maji, Pablo ï yire gaye
⁹ Gaje ado bajiro bũsi remoyijũ Pablo:

—“Jesús Nazaret gagure tuorũnũrãjuare ñeñaro yis-arũja yũre”, yi tuoïabojacũ yũ maji cajero. ¹⁰ Ito yũ tuoïacato bajiroti yicũ yũ Jerusalénjũ. Paia ẽjarã ñna rotirisena, Jesure tuorũnũrãre tubiara wijũ cũcũ yũ. Jesure masirãre ñna sãja, “Ito bajiroti ẽja”, yi tuoïacũ yũ cũni. ¹¹ Coji meje Jesure tuorũnũrãre ñeñaro ñna tũbũjaroca yicũ yũ. Judio masa minijuari wijũ ñnare ãmi sãjacõri ñeñaro ñna tũbũjaroca yicũ yũ. Ito yicõri, “Jesure masibea gũa”, ñna yijaro yirocũ, ñnare ũsirioro yi codecũ yũ. Ñnare bũto junisinicõri ñnare sũyacũ yũ, gaje cũtoju sũacõri, ñeñaro tũbũjaroca ñnare yirocũ.

Ado bajiro Jesure masisũocũ yũ, mũcana Pablo ï yire gaye

(Hch 9.1-19; 22.6-16)

¹² Ito bajiro yirocũ Damasco cũtoju wacũ yũ. Paia ẽjarã ñna rotija tuocõri, itojũ wacũ yũ. ¹³ Yũ ẽjũ, ma wacũ, bũto ãmacañi rẽtoro busurise ticũ yũ ãmũa gũdareco tũjaroca.

Iti busurise yure sīaticu ito yicōri yu rāca wacanare cūni. ¹⁴ Ito bajijare ñarocōti quedicoacu gua. Ito yija, hebreo ocana ado bajiro yure busija tuocu yu: “Saulo Saulo, ¿no yija yure ñeñaro yi āmoati mu?” yire oca ruyucu ūmacūju. “Ito bajiro mu yija mamasiti ñeñaro tōbujagu ya mu. Adocāta mu ya ruju jota mu jajuja, juniroja mure cūni. Itioni yigu bajiro ya mu”, yi ruyucu oca yure ūmacūju gaye. ¹⁵ Ito yijare, “¿Noju gagu yure busiati mu?” yicu yu. Ito yija mani Ūju ado bajiro yiqui yure: “Yu ña Jesús ñeñaro yi āmogū mu josaguti. ¹⁶ Wamu rūgūña. Yure moa isijaro i yirocu, mure goaioa yu. Ito bajiri yu oca masare goti batogu yiguja mu. Adocāta mu tirise, gotigu yiguja mu. Ija mure yu ioroti gaye cūni goti batogu yiguja mu. ¹⁷ Judio masa, ito yicōri judio masa meje ñarā cūni mure ña sīa āmoja mu rāca ñacuja yu. Masa jeyarore yu oca gotijaro Pablo, yirocu ña tu mure cōa yu. ¹⁸ Ña tu mure cōacuja yu, yu oca ña tuo masitoni. Yu oca mu gotija ñeñaro yi ñabojana, quenarise yi ñarā yirāji ija. Rāitiaroju ñabojana busuroju ñarā yirāji macana. Yu ñagū yiguja ña uju. Rūmú i rotirise cūdirā meje ñarā yirāji ña. Yure ña tuorūñaja, ñeñaro ña yirisere ācabojocuja yu. Ito bajiri Dios i besecāna rāca catitīñarā yirāji ña”, yi ruyucu oca yure, yiyiju Pablo Agripare.

Jesús i roticatire yiro robo cūdicu yu, Pablo i yire gaye

¹⁹ Ito bajiro ūmacūju ruyuja tuocōri, yiro bajiroti cūdicu yu Jesure. Yu uju Agripa, Jesús i roticatire cūdibiticō yibiticu yu. ²⁰ I “Yiba”, yicato bajiroti Damasco gānare Jesús oca gotisucū yu. Ito bero Jerusalén gāna Judea sita gāna ñajediro, ito yicōri judio masa mejere cūni, i ocare goti ucucu yu. “Mua ñeñaro yirise jidicācōri, Dios robo bajiro tuoñaña mua. Ito yicōri quenarise yiba, gājerā, ‘Diore masirā ñama’, ña yi ti masitoni”, yicu yu

ĩnare. ²¹ Ito bajiro yu gotija tuocõri, judio masa yure ñiacã Dios ya wijũ. Ito yicõri yure sĩa amocã ĩna. ²² ĩna ito bajiro yi amobojarocati, Dios ejabuquĩ yure. Adocãta cuni yure ejabuami Dios. Ito bajiri Dios oca gotia yu ñasari masa ujarãre ito yicõri ñari masa mejere cuni. “Ito bajiro rẽtaro yiroja”, Moisés ñayoru ĩ goticãdo bajiroti, ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna goticãdo bajiroti iti gayere mũare gotia yu. ²³ Ado bajiro yiñi Moisés ito yicõri Diore goti ĩsiri masa: “Dios ĩ cõagũ quenabeto tõbujagu yiguĩji. Ito bero godagu yiguĩji. ĩ ñagũ yiguĩji godabojaguti cajero catisuogu. Mucana caticõri masa ĩna tuo masiroca yigu yiguĩji. Ito yicõri ĩre tuorũnurãre masogu yiguĩji. Judio masa, judio masa mejere cuni masogu yiguĩji”, yi ucañi ĩna, yiyiju Pablo.

Cristore ĩ tuorũnuroca Agripare Pablo ĩ yi ãmore gaye

²⁴ Ito bajiro ĩmasiti Pablo ĩ gotija tuocõri, Festo oca seoro busiyiju:

—Tuo masibea Pablo mũ. Buto mũ papera riasotija mũ tuõarise wisacoayija mũre, yiyiju Festo Pablöre.

²⁵ Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro cudiyiju Pablo:

—Meje yu uju mecubesame yu. Ado robojua baja. Yu busirise queno tuoĩacõri busia yu, ito yicõri riti ña, yiyiju Pablo Festore. ²⁶ Ito yija busi remogu ado bajiro yiyiju Pablo uju Agripare: “Yu busirisere queno tuo masia mũ. Ito bajiri tuo gũibicuti mũ tuoro riojo busia yu. Iti jeyaro yu busirisere queno masia mũ. Adi Jesús oca yeyo gotire meje ña. Masa ĩna tiro riojo rẽtare ña. ²⁷ Yu uju Agripa, ¿Diore goti ĩsiri masa ĩna gotigore tuorũnuati mũ? Tuorũnu mũ, yu tija”, yiyiju Pablo Agripare.

²⁸ —¿Iti jabetacã yure basicõri, “Jesure rucubuogu yiguja mũ”, yati mũ yure? yiyiju Agripa Pablöre.

²⁹ Ito ĩ yija tuocõri, ado bajiro yiyiju Pablo ĩre:

—Oca jairo yu busija jabetacã yu busija cuni, mure yari Diore senigũ ya yu. Ito yicõri ado yu busija tuorã jeyarore yari Diore senigũ ya yu, Jesure yu tuorũnuro bajiro mua tuorũnatonì. Yu Jesure tuorũnuro bajiroti mua tuorũnure ãmoa yu. Ito bajibojarocati yu robo bajiro tubiara wiju ñacõri meje mua tuorũnure ãmoa yu, yiyiju Pablo ñnare.

³⁰⁻³¹ Ito bajiro Pablo ñ yija bero Agripa, Festo, Berenice itiju minijua ñana cuni ricati wacõri oca bajirisere itire busirã wayijarã ñna. Ito bajiri Ñnamasiti ado bajiro gãmeri busiyijarã ñna.

—Ñe seti ma ãnire. Ito bajiri sãbitiruja ñre. Ito yicõri tubiara wiju ñabitiruja ñre, yiyijarã ñna.

³² Ito yija Agripa ado bajiro yiyiju Festore:

—Roma gagu wju, ñ oca quenore ãmoa yu, ñ yibeto bajija, adocãta judicã ecocõboñi ñ ñja, yiyiju Agripa Festore.

27

Pablõ Romaju wjarã ñna cõare gaye

¹ Ito yija, “Pablo ito yicõri ñ rãca tubiara wiju ñarãre cuni Italia sitaju cõaruja mani”, yiri seyoñi wjarã. Ito bajiro yicõri sīgũ Julio wame cutigure guare Italiaju ãmi wa roticã ñna. Roma gagu wju ñ ya surara coderi masu ñnaquĩ Julio. ² Ito bajiri Adramitio wame cutiri cuto gaga cumana wasuocu gua mucana. Asia sita cutori majadori ti ucuro warica ñacu itiga cuma. Sīgũ Aristarco wame cutigu waquĩ gua rãca. Macedonia sita Tesalónica wame cutiri cuto gagu ñnaquĩ ñ. ³ Cesareana wasuocu gua. Ito bajiri gaje rumu Sidónju ejacu gua. Itoju ejacõri Pablõre queno ti maicõri ñre queno yiquĩ Julio. Iti cuto gãnare ñ baba mesare ñ ti ucu ãmoja ñre rēobitiquĩ Julio. Ito yicõri ñ baba mesa ñre bare eca ãmoja, ñre ñna ejabua ãmoja cuni rēobitiquĩ Julio. ⁴ Ito Sidónre wacoacu gua. Ito gua waroca bato mino wēatucu guare. Ito bajiri riojo wa masibiticu

gua. Chipre wame cūtiri yoga gaje dūjare wacu gua. Ito bajiri gācodūjajuare ñacu iti yoga. Itojuā mino buto wasabiticū. ⁵ Cilicia sita, Panfilia sita, riojo rētacū gua. Ito rētacōri Licia sita Mira wame cūtiri cuto ejacu gua.

⁶ Ito ejacōri surara uju Julio Italiaju warica coga cuma ti bujañi ĩ. Itiga cuma Alejandría gaga ñayiju. Itiga ĩ bujaja bero warona itigaju sājacu gua mūcana. ⁷ Mino buto iti wēajare, co rumu meje ñacōri, josari Gnido wame cūtiri cuto ejacu gua. Riojo rētacū gua itore. Gua waro riojo buto mino iti wēajare, riojo wa masibiticū gua. Jēa wacōri Salomón wame cūtiri cuto rētacū gua. Ito yicōri Creta wame cūtiri yoga rūja wacu gua. ⁸ Ito gāni rūja wacōri, josari Lasea wame cūtiri cuto tu, “Quenari Jetacari”, wame cūtiro ejacu gua.

⁹ Gua waroca jaje rumuri godacu guare. Juebucu iti cōñajare waroto guiyo ñacu riaca jajosa ĩja. Ito bajiri: “Ado bajiro mña yija quena”, yiqui Pablo ĩnare.

¹⁰ —Yu ñarā yu tija adi mani warise, guijoro rētarō yiroja manire. Mani ya cuma rujacoaro yiroja. Ito yicōri gajeoni cūni rujacoaro yiroja. Mani cūni godacoarā yirāji gajea. Yu tuoĳaja adoti tujarūja mani maji, yibojaquī Pablo ĩnare.

¹¹ Ito bajiro ĩ yibojarocati Pablōre tuorūnūbitiquī surara uju. Iti cuma uju, ito yicōri iti cuma weatugure ĩnare riti queno tuorūnūquī surara uju. ¹² “Guijoro ñaroja”, yi masicōri, iti jetacaju juebucu rēta āmobiticā gājerā, gua rāca warā. Ito bajiri ado bajiro tuoĳacā ĩna: “Iti yoga rūja wacōri Fenice cutoju juebucu rētorūja manire. Rujasōa busa ñajare buto mino wābetoja itoju”, yi tuoĳacā ĩna.

Īnare mino wēare gaye

¹³ Iti buto mino wēabeja ticōri, “Feniceju ejarā yirāji mani”, yi tuoĳacā ĩna. Ito bajiro tuoĳacōri wasuorāti iti yoga tu rūja wacu gua mūcana. ¹⁴ Ito bero nocō mejeti

cumaju buto mino wacu. Umacañi i joejea wadiro gaje dajare gacodujare wadicu iti mino. ¹⁵ Iti cumare buto weacoacu mino. Ito bajiri riojo wa masibiticu gua. Ito bajiri mino iti ami waroti ticdacu gua ija. ¹⁶ Ruja yoga jaibiti yoga Cauda wame cutiri yoga totoju weasabiti-juju wacu gua. Ito bajiri josari cuma mutaca gua sia yocatire amicu gua. ¹⁷ Gua mwojeoja bero jajoca cuma gua wacatigare, jujubona siari cucã moari masa, mino iti weaja wadirujabe yirona. Ito bero, “Sirte wame cutiriju jaju mino iti weacoaja queditua rujaboroja”, yi tuoarã, mino iti weaturise saya rujiocã ina ija. Ito bajiri mino iti weacoaro bajiroti wacu gua ija. ¹⁸ Ito bajiri gaje rumu buto iti mino wea retocujare, cuma bucua gaye gajeoni cõaroasucã ina. ¹⁹ Mucana gaje rumu inamasiti cuma bucua narise gajeoni cõaroacã ina. ²⁰ Co rumu meje ide bueri iti bue retocujare nocõa cuni ruyubiti, umacañi cuni ruyubiti bajicã. Ito yicõri buto mino wacu guare. Ito bajiri ito bajijare, “Catiado ma mani, catire ma manire”, yi tuoacu gua.

²¹ Yoari co rumu meje babiticu gua. Ito bajiri iti ticõri wumu rugucõri busiqui Pablo:

—Creta yogaju yu busiroca mua tuojava, quenoti ejaboyija, yiqui Pablo. Itojuna mani wadibeto bajijama, cuma bucua cuni ñeñabitiboadoja. Ito yicõri gajeoni cuni godabitiboadoja. ²² Adocãta tuoia oca quedi yibesa. Adi cuma, cuma iti godabojarocati, sigujua goda yimenaji mani. ²³ Dios ñami yu Uju. Ito yicõri ire rucubuoja yu. Jiju ñami Dios ñaro gagu angel i cõaru, yure goami. ²⁴ I angel ado bajiro gotimi yure: “Güibesa. Roma gagu ujure, ‘Seti ma yure’, yigu yiguja mu. Diore mu senija tuoñi Dios mure. Ito bajiri mu rãca gãna cuma wãrã ñarocõti cati jedicõrã yirãji”, yimi angel yure. ²⁵ Ito bajiri oca seõña yu ñarã mua. Diore tuorunua yu. Ito

bajiri, “Ángel ï gotiro bajiroti rētarō yiroja”, yi tūoīa yu. ²⁶ Gūdareco yogajū queditua rujabojarāti godamenaji mani, yiquī Pablo guare.

²⁷ Ito bero juaji semana bero Adiático wame cutirita itajurajū ñacu gūa, mino guare iti wēacōajare. Ñami gūdareco iti cuma moari masa, “Sitajū ejarā ya mani”, yicā ña. ²⁸ Ito yicōri gūtagā yutamana cano yicōri ide ucārisere cōīacā ña. Treinta y seis metros ucāro ñacu ito. Yoa busari mucana ña cōīaja veintisiete metros ucāro ñacu. ²⁹ Gūta quedituare gūirā, juariagari come guji cutirise come mana cano yicōri cōaroacā ña, cuma iti waja tūatujaro yirona. Cuma usitutujare ito bajiro yicā ña. Ito bajiri ejori iti busure āmorā Diore senicā ña. ³⁰ Ito bajiroca riti rudire tūoīacā iti cuma moari masa. Ito bajiri cuma ĩguējūa, cuma bucua ñiarotire come cōaroarā yama yiado bajiro cuma jaibitigacā rujicā ña. ³¹ Ito bajija ti masicōri, surarare ito yicōri ña ujure ado bajiro gotiquī Pablo:

—Ña adi cuma moari masa ña rudija, mani adi cuma tujarā godacoarā yirāji, yiquī Pablo surarare.

³² Ito ï yija tūocōri, cuma jaibitiga siara mare yije tacōcā ña, “Iti āmoroti wajaro”, yirona.

³³ Busuri jījū jabeto ba rotiquī Pablo guare:

—Juaji semana rēta, canimenati, bamenati mūa ñaroca. ³⁴ Mūa jabeto bare āmoa yu. “Catiba”, yirocu mūare ba rotia yu. Ñejūa rētabetoja mūare. Catirā yirāji mūa ñarocōti, yiquī Pablo guare.

³⁵ Ito yi tūocōri ï ya āmona naju āmi rucocōri, “Queno ya mū”, yiquī Diore gūa tiro riojo. Ito yicōri jabetacā igata āmicōri baquī ĩ. ³⁶ Ito ï yija ti wanucōri, oca sēcū gūa. Ito bajiri gūa ñarocōti bacū itire. ³⁷ Doscientos setenta y seis masa ñarā ñacu gūa iti cuma warā. ³⁸ No gūa ba

ãmorocõ bacu gna. Ba tñocõri trigo bujuri cõaroacu gna, cuma bũcna bũto bũsa jayajaro yirona.

Cuma bũcna iti rujare gaye

³⁹ Iti busuroca iti cuma moari masa ruja yogaju jaju iti ruyuja ticã ãna. “Ito bajiro wame cutia”, yi masibisĩ ãna iti yogare. Iti sita wame masibitibojarãti, “Cuma majado iti quenaja tito maji”, yicã ãna. ⁴⁰ Ito bajiri come gujiro ñiaroti ãna siarere yije tacã ãna. Ito bajiri ide watojuti tujacoari seyocu iti. Ito bajiri cuma bũcna weatura jãire sã rũgõcã ãna mũcana. Ito yicõri mino tuaroto ũmatũadoju saya wero mũocã ãna. Ito bajiri jaju tũjuare jãja wacu cuma ãja. ⁴¹ Ito wasuoroti ũma gãnioro jajũju sua queacu cuma bũcna. Īguẽajua jajũju jua rũjũcoacu. No yicõri wa masia mano cuma usitutuju bũto iti jacũjare wadisũocu.

⁴² Ito bajija ticõri, surara tubiarona ãna ãmi wanare, “Sĩacõruja mani, ãna bati rudi wabe yirona”, yi tũoĩacã ãna. ⁴³ Ito bajiro ãna yibojarocati surara mũjama Pablo ĩ catire ãmoquĩ. Ito bajiri ĩ ya surarare sĩa rotibitiquĩ ĩ: “Mũa bati masirã cojiti bati jãjã wasa jajũju ejasũoba”, yiquĩ surara mũju. ⁴⁴ Ito yicõri gãjerãre bati masimenare, “Cumũ jãiri cuma ñagorena wasa mũa”, yiquĩ. Ito bajiri sigũ godabeto ñarocõti jãja ejacu gna jajũju.

28

Malta wame cutiri yogaju Pablo ĩ wa ucure gaye

¹ Ito maja rũgũcõri, “Malta wame cutiri yoga ña adi yoga”, yi masicu gna ĩja. ² Iti sita gãna queno yicã gũare. Ide jairo quedija iti usajare jeame jajame riocã ãna. Ito bajiro yicõri, “Sumarã waya mũa cuni”, yicã gũare. ³ Ito yija Pablo jea cararise jabeto mioquĩ. Iti ĩ jea tĩaroca asijua budi wadigũju Pablo ya ãmoju ãña cuni ñia yojaquĩ. ⁴ Iti

sita gãna Pablore ãña cuni ñia yojaja ticõri, ado bajiro ñamasi gãmeri bäsicã ñna:

—Wajacũ seyoami ãni. Riaca jajosajũ godabiticõri ï ñeñaro yire waja godagũ yiguĩji ïja, yicã ñna.

⁵ Ito ñna yibojarocati Pabloama jeamejũ ãñare wějata tĩacoquĩ. Ito bajicõri ïre ñejũa rētabiticũ. ⁶ Iti sita gãna masa ñarocõti “Mijiro yiroja”, yibojacã ñna. “Yoari mejeti usi jedi quedigũ yiguĩji”, yibojacã ñna. Ito bero yoari yubojari ï godabeja ticõri, ñna tũoĩarisere gajero bajirojũa tũoĩacã ñna mũcana: “Mani rũcũbũogũ masũ rujũ, rujũ cũticõri ejami ãni”, yicã ñna.

⁷ Ito tũ iti yoga ujũ ñari masũ ya sita ñacũ. Pũblio wame cũtigũ ñaquiĩ ï. Gũare boca ãmicõri udia rũmũ gũa ñacati rũmũricõ queno yiquĩ ï gũare. ⁸ Ito gũa ñaroca Pũblio jacũ, jacũari, ñiori cõ yosaquĩ. ï tũ tirã wacũ gũa Pablo rãca. ï tũ ejacõri Diore seniquĩ Pablo. Ito yicõri cõgũre ï ya ãmo ï moa jeorocati ï ñarise cũtirise iti rētaroca yiquĩ ï. ⁹ Ito ïti bajija tũocõri, iti yoga gãna gãjerã cõrã ï tũ ejacã. Ito bajiri ñna ñarise cũtirise rētacũ ñnare cuni. ¹⁰ Gũare rũcũbũorã ñari gũare queno yicã ñna. Gũa waroto riojũa gũa ba waroti jeyaro ñe ruyabeto gũare ïsicã ñna.

Romajũ Pablo ï ejare gaye

¹¹ Udiarã ũmacañi iti yoga gũa ñaja bero mũcana warona cumajũ sãjacũ gũa. Itiga juebũcũ rētagoraga ñacũ. Alejandría wame cũtiri cuto wadiraga ñacũ itiga. Cuma bũcua ũmatũadojũare, masa rijogari bajiro ñna menire ñacũ iti cuma ujarã ñna rũcũbũorise. Iti wame cũticũ, Cástor, ito yicõri Pólux. ¹² Iti cumana wacõri Siracusa wame cũtirijũ jetaca ejacũ gũa. Itojũ udia rũmũ tujacũ gũa. ¹³ Ito tũnima bũsa warã riti Regio cuto ejacũ gũa. Gãcõa sojejũa wēarise mino queno ejabũacũ gũare. Ito bajiri gaje rũmũti Puteolijũ ejacũ gũa. Ito majacũ gũa.

¹⁴ Iti cuto gãjerã Jesure masirãre ti bujacu gwa. “Gwa rãca coji semana tujaya”, yicã ñna guare. Iti semana bero mɔcana wasnocu gwa, Romaju warã. ¹⁵ Roma gãna Jesure masirã gwa ware gaye masi yucãri seyoñi. Ito bajiri maju guare bocarã ejacã ñna. Coriarã, Foro de Apio wame cutiri cutoju guare bocacã. Ito yicõri gãjerã Tres Tabernas wame cutiri cutoju guare bocacã. Ito ñnare ti bujacõri, “Queno ya mu”, yiqui Pablo Diore. Ito bajiri queno wanu quena oca seoqui i. ¹⁶ Romaju gwa ejaja bero tubiarona ami wacãnare surara uju gotiqui, tubiara wi coderi masu ujure. Pablorama ricati sigũ surara codegu cutiro ire cũcã.

Romaju Pablo i ñnare gaye

¹⁷ Gwa ejaja bero udia rumu tujaroca, judio masa ñasari masare ji rotiqui Pablo. Ñna minijua jediroca ado bajiro ñnare gotiqui i:

—Yu ñarã, disejuã mani ñarãre ñeñarise yibiticu yu. Mani ñicusatia ñna rucubore cuni ñeñaro yibiticu yu. Ito yu yibitibojarocati Jerusalenju mani masa yure ñiacõri Romano masare ñsicã ñna yure. ¹⁸ Yure boca amicõri yure jidicã amobojacã ñna. “Ñe setina godado ma mu”, yirona yure jidicã amobojacã ñna. ¹⁹ Ito bajibojarocati mani masa jidicã amobiticã yure. Ito bajiri, “Yu uju Roma gagu, seti ña mure, seti ma mure”, i yi besere amocuu. Mani ñarãre junisinicõri meje ito bajiro yicu yu. ²⁰ Ito bajiri iti mware busirocu, mware ji ñucamu yu. Mani judio masa mani bocatigu ejacoami ija. Iti ñami Jesucristo. Ire tuorũnugũ yu ñajare, come mana yure siari seyoama ñna, yiqui Pablo.

²¹ Ito yija ado bajiro yicã ñna ire:

—Mu oca iti bajirisere Judea sita ñna papera cõarere boca amibiticu gwa. Mani ñarã ito wadiana cuni ñejuã ñeñarise mu gayere busi ejabiticã ñna. ²² “Masa Jesure ñna tuorũnaja quenarise meje ña”, yire gaye riti tuoã gwa. Ito

bajiri adi mame tuoĩare gaye mũáama, ¿no bajiro tuoĩati? Iti gayere tuo ãmoa gũa, yicã ĩna Pablore.

²³ “Ito yija iti rãmũ minijuana mani”, yicã ĩna. Ito yija bero batacã ĩna. ĩna wara rãmũ ejaroca jãjarã masa ejacã Pablo ĩ ñarojũ. ĩna minijuaja ticõri, “ĩre tuorũnũrãre ĩ rotirojũ miojugũ yiguĩji Dios”, yire gayere gotiquĩ Pablo. Busuri jĩjũ ĩ goticoaja, rãiocũro goti tarojoquĩ. Moisés ñayorũ ĩ ucarere gotiquĩ Pablo. Ito yicõri Diore goti ĩsiri masa ĩna ucare cũni gotiquĩ ĩ. “Jesure tuorũnũjaro ĩna”, yirocũ ito bajiro gotiquĩ Pablo ĩnare. ²⁴ Coriarã Pablo ĩ busirisere queno tuocã. Gãjerãma tuorũnũbiticã. ²⁵ Gãjerãma sĩgũre bajiro tuoĩabiticõri wagocoacã. Ito bajijare ado bajiro gotiquĩ Pablo ĩnare:

—Isaíasna suoriti queno gotiĩni Espĩritu Santo mani ñicũsabatiare. “Ado bajiro yami Dios”, yi gotiĩni Espĩritu Santo Isaíasre.

²⁶⁻²⁷ Wasa, yũre yiari judio masare ado bajiro gotiya: Mũa ñeñaro yirisere jidicãbiticõri, yũre boca ãmi ãmobeaa mũa. Yũ gotirise queno tuo masi ãmobeaa mũa. Yũ yigore tibojarãti, “Iti ña Dios ĩ yigore”, yi ãmobeaa mũa. Ñeñaro mũa yirisere jidicã ãmobeaa mũa. Mũare yũ masotoni, yũre boca ãmi ãmobeaa mũa. Ito bajiri yũ busirisere tuobojarãti tuo masimena yirãji mũa. Yũ yigore tibojarãti, “Iti ña Dios ĩ yigore”, yi masimena yirãji mũa, yami Dios ĩ oca tutina, yiquĩ Pablo.

²⁸ Ito bajiri busi tĩogũ ado bajiro gotiquĩ Pablo:

—Ado yũ busirisere mũa tuorũnũre ãmoa yũ. Jane adi rãmũna Dios ĩ ñarãre ĩ masore gaye oca, judio masa meje ñarãre gotire ñaro wado yiroja. Iti oca tuocõri wanũ quenarã yirãji ĩnama, yiquĩ Pablo ĩnare.

²⁹ Pablo ito ĩ yija tuocõri, ĩnamasiti gãmeri busi wacã judio masa.

³⁰ Ñna wasoara wire jua rodo queno ñaña Pablo itojure. Ñre tirã ejarãrecõti ñnare boca ãmiyijua Pablo. ³¹ Güibicuti oca sãocõri, “Ñre tuorãnurãre ñ rotirojua miojugua yiguñji Dios”, yire gaye gotiyijua Pablo. Ito yicõri mani Ujua Jesucristo gaye cuni riasoyijua ñ. Ito bajiro Pablo ñ goti ñaroca sãgũjua usirioro yibisijarã ñre. Itocõ ña.

Dios Oca Tuti
New Testament in Macuna

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Macuna

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Macuna

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

Updates

eBible.org

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 3 Jul 2018 from source files dated 3 Jul 2018

2581ee54-739f-5595-8d44-83c638ed667b